

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ANTİK YUNAN HİKÂYESLERİ

George W. Cox

Maya Kitap: 222, Edebiyat: 21 / Mitoloji: 5

1. Baskı, İstanbul Temmuz 2020

ISBN: 978-605-7605-33-7

Orijinal Adı: Tales of Ancient Greece

Copyright © Antik Yunan Hikâyeleri. Türkçe yayın hakları Maya Kitap'a aittir. Telif hakları sahibinin izni olmaksızın, hiçbir yolla çoğaltılamaz, kopyalanamaz, dağıtılamaz.

Yayın Yönetmeni: Tahir Malkoç

Editör: Selin Saraçoğlu Bayraklı

Son Okuma: Alara Ergin

Mizanpaj: Duygu Şimşek

Kapak: Gülay Tunç

Maya Kitap * Sertifika: 14079

Gürsel Mah. Erzincan Sok. No: 36B Kağıthane / İstanbul Tel: 0212 296 97 12

e-posta: info@mayayayinlari.com / www.mayayayinlari.com

Mutlu Basım Yayın - Bahri Mutlu * Sertifika: 18569

Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi C Blok No: 256 Topkapı / İstanbul

Tel: 0212 577 72 08

Antik Yunan Hikâyeleri

George W. Cox

Çevirmen

Elif Nihan Akbaş

İçindekiler

Delos'lu Apollon	7
Pytho'lu Apollon	9
Niobe ve Leto	15
Daphne	18
Kyrene	20
Hermes	23
Demeter'in Kederi	34
Endymion'un Uykusu	39
Phaethon	42
Briareos	45
Semele	48
Dionysos	50
Pentheus	54
Asklepios	57
Ixion	60
Tantalos	66
Herakles'in Çilesi	69
Admetos	77

Epimetheus ve Pandora **80**

Io ve Prometheus **83**

Deukalion **89**

Poseidon ve Athena **93**

Medusa **97**

Danae **100**

Perseus **104**

Andromeda **110**

Akrisios **118**

Kephalos ve Prokris **122**

Skylla **132**

Phrixus ve Helle **136**

Medea **143**

Theseus **147**

Ariadne **153**

Arethusa **158**

Tyro **161**

Narkissos **164**

Orpheus ve Eurydike **166**

Kadmos ve Europa **171**

Bellerophon **178**

Althaia ve Yanan Odun **182**

Iamos **188**

delos'lu apollon

Hiçbir şehirde ya da ülkede huzurla yaşayabileceği bir ev bulamayan Leydi Leto, korku ve üzüntü içinde diyar diyar gezdi. Girit'ten Atina'ya, Atina'dan Ægiaea'ya, Ægiaea'dan Pelion ve Athos zirvelerine gitti. Koca Ege Denizi'nin tüm adalarını; Skyros, Imbros¹, Lemnos² ve hepsinin en güzeli Chios'u³ dolaşarak bir ev aradı. Gittiği her diyarın onu kabul etmesi için boş yere dua etti. Ta ki Delos'a gelinceye kadar. Orada huzur bulursa, ona muhteşem zaferler kazandıracığına söz verdi. Sonra sesini yükselterek “Beni dinle, karanlık denizin adası,” dedi. “Eğer bana bir yuva verirsen, yetmiş iki millet sana gelecek ve toprağına büyük bir servet akıtacaklar. Çünkü ışığın ve yaşamın efendisi Phoebus Apollon burada doğacak ve insanlar onun lütfunu kazanmak ve arzularını öğrenmek isteyecekler.” Bunun üzerine Delos şöyle cevap verdi: “Leydi, harika şeyler vaat ediyorsun. Ancak duyduğuma göre

1 Gökçeada. (e.n.)

2 Limni. (e.n.)

3 Sakız Adası. (e.n.)

Phoebus Apollon öyle güçlü olacakmış ki dünya üzerinde hiçbir şey onun gücüne dayanamayacakmış. Bir de bana bak! Zavallı, taşlı bir toprak parçasından ibaretim. Bana bakan gözleri memnun edecek pek bir şeyim yok. O yüzden benim sert ve çorak toprağımı küçümseyeceğinden ve daha görkemli bir tapınak inşa edeceği, kendisine tapınmaya gelen insanların daha ihtişamlı hediyeler getireceği başka bir diyara gitmesinden korkuyorum.” Fakat Leto, Styx’in⁴ karanlık sularına, üzerinde uzanan geniş gökyüzüne ve etrafını saran engin yeryüzüne, Phoebus’un tapınağının Delos’ta olacağına ve sunağında bütün yıl boyunca zengin adakların yanaacağına yemin etti.

Böylece Leto, Delos adasına yerleşti ve Phoebus Apollon orada doğdu. Olimpos’ta yaşayan ölümsüz tanrıları bir sevinç sardı ve yeryüzü, göğün gülümsemesine gülerек karşılık verdi. Sonunda Apollon’un tapınağı Delos’ta inşa edildi ve başka diyarlardan insanlar onun isteklerini öğrenmek ve ona zengin adaklar sunmak için tapınağa geldiler.

4 Hades’in hükmettiği ölümler diyarı ile yaşayan dünya arasındaki sınırı oluşturan nehir. (ç.n.)

pytho'lu apollon

Uzun zaman önce Apollon, Delos'ta yaşırdı ve her yıl İyon'un tüm çocukları onun tapınağının önünde düzenlenen şölen için toplanırdı. Ama sonunda Apollon bir sürü ülkeden geçerek Pytho'ya doğru yola çıktı. Elinde arpıyla Zeus'un ve tanrılarının görkemli bir yaşam sürdükleri Olimpos'un kapılarına yaklaştı. Hepsi Apollon'un arp çalışına bayıldı. Esin perileri; tanrılarının ölümsüz yeteneklerini, yaşlılıktan ve ölümden kaçışı olmayan fanilerin kederlerini ve elemelerini anlatan şarkılar söyledi. Horai, Hebe ve Harmonia'yla el ele tutuşmuştu. Ares, Argos katili Hermes'le birlikte Afrodit'in yanında duruyor, Phoebus Apollon'un yeni yükselen güneşle aydınlanan yüzünü izliyordu. Derken Apollon Olimpos'tan inerek Pieria bölgesine, Iolkos'a ve Lelantin ovasına gitti. Ama hiçbirini üzerine evini inşa edecek kadar beğenmedi. Ardından Mykalessos'ta dolaştı, Teumessos'un çimenlerle kaplı düzlüklerinden geçti ve kutsal Thebes'e vardı. Ama

oraya da yerleşmedi, çünkü oraya henüz hiçbir insan ayak basmamıştı. Ne bir yolu ne de patikası vardı. Bütün arazi vahşi bir ormanla kaplıydı.

İlerledi, ilerledi. Kephisos Çayı'nı geçti, Okalea'yı ve Haliartos'u aştı, sonunda Telphusa'ya vardı. Orada kendine bir tapınak inşa etmeyi düşündü, çünkü topraklar geniş ve verimliydi. "Güzel Telphusa," dedi. "Burada, bu güzel diyarda dinleneceğim ve insanlar buraya gelip benim buyruklarımı soracak, korku saatinde yardımımı isteyecekler. Ben senin üzerinde yaşarken, burası çok görkemli bir yer olacak." Ama Telphusa, Phoebus tapınağı için yerini seçip temelini atarken öfkeyle doldu. Onunla kurnazca konuştu. "Dinle beni Phoebus Apollon. Sen burada bir evin olsun istiyorsun ama burada asla huzur bulamazsın, çünkü geniş ovam insanları savaşılmaya teşvik edecek ve savaş atlarının gümbürtüsü senin kutsal tapınağının huzurunu kaçırarak. Barış zamanlarında bile böğüren sığırlar sürüler halinde pınarıma gelecek ve bu gürültü kalbine keder verecek. Krisa'ya git ve kendine Parnassos'un gizli vadilerinde bir ev yap. İnsanlar dünyanın her yerinden armağanlarıyla oraya gelecek." Apollon onun sözlerine inandı ve Phelegyes topraklarından geçerek Krisa'ya geldi. Orada, Parnassos'un derin vadilerinden birine tapınağının temellerini inşa etti. Erginos'un oğulları Trophonios ve Agamedes duvarları yükseltti. Orada bir de Hera'nın çocuğu Typhaon'u emziren kudretli bir ejderha buldu. Onu vurdu ve dedi ki: "Düştüğün yerde çürü ve daha fazla insan evladını üzme. Günlerin sona erdi artık, seni Typhaon bile kurtaramaz. Ya da o kötü isimli Kimera. Toprak ve yanan güneş bedenini tüketip yok edecek." Ejderha böylece öldü ve bedeni yerde çürüdü. Bu nedenle oraya Pytho adı verildi ve insanlar Phoebus Apollon'a büyük Pytho Kralı olarak tapıldılar.

Ama Phoebus, Telphusa'nın onu kandırdığını anlamıştı, çünkü Krisa'nın büyük ejderhasından da toprağın sertliğinden de bahsetmemişti. Öfkeye kapılarak hızla geri döndü. "Beni hileli sözlerinle aldattın Telphusa. Ama pınarının tatlı suları artık akmayacak ve ihtişam yalnızca benim olacak," dedi. Ardından büyük kayalıkları aşağı düşürdü ve o güzel pınarın yanı başındaki akıntıyı kesti. Böylece görkem, Telphusa'yı terk etti.

Apollon, Pytho'da onun rahipleri olması için hangi insanları seçeceğini düşünmeye başladı. Yüksek bir tepenin üzerinde dikilirken denizin üzerinde ilerleyen bir tekne gördü. İçindeki insanlar Giritlilerdi. Mallarını Pylos'takilerle takas etmek üzere Kral Minos'un ülkesinden yola çıkmışlardı. Phoebus suya atladı ve kendini bir yunusa dönüştürerek tekneye doğru hızla yüzdü. O büyük balığın kudretli yüzgeçleriyle nereden çıkıp da teknelerinin yanında bittiğini kimse anlamadı ama yunus, karanlık sularda gemiye yol gösterirken hayretle izlediler. Şiddetli güney rüzgârının gücüyle, yelkenleri olmaksızın hızla ilerlerken hepsi korkudan titreyerek oturuyordu. Malea burnundan ve Lakonya topraklarından geçerek Elos'a ve Helios'un yaşadığı, insanların keyif sürdüğü ve sürülerin zengin otlaklarda otladığı Tsenaron'a vardılar. Denizcilerin gezisi orada bitecekti ama gemi, dümenine itaat etmedi. Kıyı boyunca ilerleyerek Pelops'un adasına doğru gitti, çünkü kudretli yunus rehberlik ediyordu ona. Arene ve Arguphea'dan geçerek kumlu Pilos'a, Halkis ve Dyme'den geçerek Epeian'ların ülkesine, Pherae ve İthaka'ya vardılar. Adamlar orada Krisa kıyılarını yıkayan suların ikiye ayrıldığını gördü ve şiddetli batı rüzgârı ateşli nefesiyle gelerek onları doğuya, güneşin doğduğu Krisa'ya kadar götürdü.

Ardından Phoebus Apollon bir yıldız gibi denizden çıktı ve zaferinin ihtişamı gökyüzüne ulaştı. Aceleyle tapınağına girdi ve sunakta ebedi ateşi yaktı. Parlak okları her yana yağdı, ta ki bütün Krisa onun yıldırımlarının alazıyla dolana dek. Böylece herkesi korku sardı ve kadınların çığlıkları sıcak göğsüne yükseldi. Ardından bir kalp atımı kadar kısa bir sürede yeniden gemiye döndü. Bu kez tüm güzelliğiyle bir insan formundaydı ve altın rengi bukleleri geniş omuzlarına düşüyordu. Kıyıda Girit gemisindekilere seslendi. “Kimsiniz siz yabancılar? Gittiği her yere dehşeti ve acıyı götüren hırsızlar, haydutlar olarak mı geldiniz? Neden geminizde oyalanıyorsunuz da karaya çıkmıyorsunuz? Şüphesiz hepiniz, büyük denizleri aşanların gemileri karaya yanaşınca sevinmesi ve gelip karadaki insanlarla kutlama yapması gerektiğini biliyorsunuz.” Phoebus Apollon bunları söyledi ve Giritlilerin lideri cesaretini toplayarak cevap verdi: “Ey yabancı, senin bir fani olmadığın açık. O muhteşem kahramanlardan ya da ölümsüz tanrılardan birisin. Bize bu ülkenin ve üzerinde yaşayan insanların adlarını söyle. Bizim niyetimiz buraya gelmek değildi, Pylos’ta mallarımızı takas etmek için Minos’tan yelken açtık ama tanrılardan biri, bizi irademiz dışında buraya getirdi.” Kudretli Apollon sözü aldı ve onlara şöyle dedi: “Girit topraklarındaki Knossos’ta yaşayan yabancılar, eski memleketinize, karlarınıza ve çocuklarınıza dönmeyi aklınıza getirmeyin. Burada, tapınağıma koruyup kollayacaksınız ve bütün insanlar tarafından onurlandırılacaksınız. Çünkü ben Zeus’un oğluyum ve adım Phoebus Apollon. O büyük denizi aşarak sizi buraya getiren benim. Hilekârlıkla ya da öfkeyle değil. Bundan sonra büyük bir gücünüz ve görkeminiz olabilir, ölümsüz tanrılarının tavsiyelerini dinleyip onların isteklerini

insanlara iletebilirsiniz. O halde hemen dediklerimi yapın: Yelkenlerinizi indirin ve geminizi kıyıya yanaştırın. Sonra mallarınızı getirip kumsalda bir sunak yapın, bir ateş yakın. Beyaz arpayı adak olarak sunun. Sizi buraya bir yunus şeklinde getirdiğim için Delphi tanrısı olarak tapının bana. Sonra canınızın istediğince ekmek yiyip şarap için. Ondan sonra da benimle kutsal mekânıma, tapınağımı koruyacağınız yere gelin.”

Denizciler Phoebus'un sözlerine itaat etti. Beyaz arpayı adak olarak sunup deniz kenarında yiyip içtiler. Sonra gitmek için hazırlandılar ve Apollon onlara yol gösterdi. Arpı elindeydi, hoş bir müzik çalıyordu. Öyle ki daha önce hiçbir faninin kulağı, böyle bir müzik duymamıştı. Zafer şarkısı söylemeye başladılar, çünkü kalplerine yeni bir güç üfleniyordu ilerledikçe. Artık ne çektikleri güçlükleri ne de acılarını düşünüyorlardı. Yorulmayan ayaklarıyla Parnassos'un uçurumlarına varana dek tırmandılar tepeyi. Phoebus onlara orada yaşamalarını söyledi.

Giritlilerin lideri söz aldı ve cesaretle konuştu: “Ey kralım, bizi evlerimizden uzağa, yabancı bir ülkeye getirdin. Burada yemeği nereden bulacağız? Bu çıplak kayalarda hiçbir ekin yetişmez, gözümüzün görebildiği yerde hiçbir yeşillik yok. Bütün arazi ıssız ve çorak.” Ama Zeus'un oğlu gülümsedi ve şöyle dedi: “Ah, aptal insanlar, ne çabuk sıkılıyor canınız. İsteğiniz buysa çaba ve zahmetten başka hiçbir şey kazanmayacaksınız. Ama beni dinleyin ve sözlerime kafa yorun. Elinizi uzatıp her gün bol bol adak kesin; o kurbanlar, insanoğlunun dört bir yandan benim arzumu öğrenip korku saatinde yardım dilemek için hızla buraya geldiğini görünce, akın akın size gelecekler. Siz yalnızca tapınağımı

iyi koruyun ve ellerinizi temiz, kalbinizi saf tutun. Bu anlaşmaya uyarsanız, kimse ihtişamınızı alamaz sizden. Ama eğer yalan söyler, kötölük yaparsanız, sunağıma gelen insanların canını yakar ve onları yoldan çıkarırsanız, o zaman yerinize başka insanlar gelir ve siz de sözlerime itaat etmediğiniz için sonsuza dek dışlanırsınız.”

niobe ve leto

Uzun zaman önce, küçük bir ada olan Delos'ta Niobe adında bir kadın yaşırdı. Bir sürü oğlu ve bir sürü kızı vardı. Kadın hepsiyle gurur duyar, Delos adasında ve hatta bütün dünyada onunkilerden daha güzel çocuklar olmadığını düşünürdü. Çocuklar o kayalık adanın tepelerinde ve vadilerinde hoplaya zıplaya koştururken herkes onlara bakar ve "Bütün dünyada Leydi Niobe'nin çocukları gibisi yok," derdi. Niobe bunları duydukça öyle memnun oldu ki karşısına çıkan herkese oğullarının ve kızlarının ne kadar güçlü ve güzel olduğunu anlatarak böbürlenmeye başladı.

Bu Delos adasında bir de Leydi Leto diye biri yaşırdı. Onun yalnızca iki çocuğu vardı ve adları Artemis ile Phoebus Apollon'du. Onlar da gerçekten güçlü ve güzel çocuklardı. Leydi Niobe ne vakit onları görse, kendi çocuklarının daha güzel olduğunu düşünmeye çalışır fakat yine de hayatında Artemis ve Apollon

kadar muhteşem varlıklar görmediğini hissetmekten alamazdı kendini. Günün birinde Leydi Leto ve Leydi Niobe bir aradaydı ve çocukları önlerinde oynuyordu. Phoebus Apollon önce altından arpını çaldı, ardından altın yayıyla hedefi hiç şaşırmayan oklarını attı. Ama Niobe ne Apollon'un yayından ne de sadağındaki oklarından söz açtı ve Leydi Leto'ya çocuklarının güzelliğini överek böbürlenmeye başladı. "Yedi oğluma ve yedi kızıma bak da ne kadar güçlü ve güzel olduklarını gör Leto. Apollon ve Artemis de güzel, biliyorum ama yine de benim çocuklarım daha güzel. Hem senin yalnızca iki çocuğun var. Benimse yedi oğlum ve yedi kızım." Niobe böyle böbürlenip durdu ve Leto'yu kızdıracağını aklına bile getirmede. Leto, Niobe ile çocukları gidene kadar hiçbir şey söylemedi. Sonra Apollon'u çağırdı ve ona dedi ki, "Leydi Niobe'yi sevmiyorum ve senden ona hiçbir çocuğun benimkilerden daha güçlü ya da daha güzel olamayacağını göstermeni istiyorum." Phoebus Apollon'un genç, güzel yüzü öfkeyle karardı ve gözleri yanan alevlere benzedi. Hiçbir şey söylemeden altın yayını eline aldı ve sadağından bir ok çekti. Sonra yayı kaldırdı ve iyice gerilene kadar göğsüne doğru çekti. Ardından da oku serbest bıraktı. Ok dosdoğru hedefine gitti ve Leydi Niobe'nin oğullarından biri öldü. Apollon yayına hızla bir ok daha gerdi. Sonra bir tane daha, bir tane daha ve bir tane daha. Ta ki Niobe'nin bütün oğulları ve kızları bir bir ölüp tepenin yamacına yığılana dek devam etti. Apollon daha sonra Niobe'ye seslendi ve "Hadi şimdi de gidip güzel çocuklarıyla böbürlen," dedi.

Her şey o kadar hızlı oldu ki Niobe bunun bir rüya olmadığına güç ikna oldu. Daha az önce yanı başında mutlu ve sapaşaglam görmüş olduğu çocuklarının,

bütün oğullarının ve kızlarının gittiğine bir türlü inanmadı. Ama orada, yerde kaskatı ve hareketsiz yatıyorlardı. Gözleri, sanki uykuya dalmış gibi kapalıydı ve yüzleri mutlu bir tebessümle donup kalmıştı. Bu da onları her zamankinden daha güzel gösteriyordu. Niobe tek tek hepsinin başına gidip buz kesmiş ellerine dokundu ve solgun yanaklarını öptü. Phoebus Apollon'un oklarının onları öldürdüğünü böylece idrak etti. Sonra çocuklarının yakınındaki bir taşın üzerine oturdu. Aynı ölü çocukları gibi kaskatı dururken gözünden süzülen yaşlar yanaklarından aşağı akmaya başladı. Ne başını kaldırıp masmavi göğe baktı ne de elini kolunu kıpırdattı. O soğuk taşın üzerinde, taş gibi soğuyana dek hareketsizce oturup gözyaşı döktü. Kalbi artık durana dek gözyaşları akmaya, bedeni gittikçe soğumaya devam etti ve sonunda Leydi Niobe öldü. Ama hâlâ orada oturmuş ağlarken görülüyordu, zira o büyük acısı onu taşa döndürmüştü. O taşın yakınına ne zaman bir insan gelse, "Bakın, şurada taşa dönüşmüş Leydi Niobe oturuyor. Sürekli, hiçbir çocuğun onlardan daha güzel olamayacağını söyleyerek çocuklarıyla övündüğü için Phoebus Apollon, bütün çocuklarını öldürdü." Çok zaman sonra, taş iyice eskiyip yosunlarla kaplandığında bile insanlar Leydi Niobe'nin şeklini gördüklerini düşünüyordu, çünkü yakından bakıldığında bir kadına hiç benzemeyen taş, belirli bir mesafeden bakılınca orada oturmuş Phoebus Apollon'un öldürdüğü güzel çocuklarının yasını tutan Niobe'yi andırıyordu.

daphne

Güzeller güzeli Daphne, çocukluğunun en mutlu günlerini Peneios nehrinin Olimpos'un zirvesinden denize doğru aktığı Tempe vadisinde geçirdi. Sabahın serinliğinde, doğan güneşin ilk ışıklarını selamlamak için sarp kayalıklara tırmanırdı. Apollon, ateşli atlarını gökyüzünde sürerken arabasının batıdaki dağların ardından batışını izlerdi. Tepelerde ve vadilerde bahar rüzgârı gibi özgür ve hafif, gezinir dururdu. Etraftaki diğer genç kızlar aşktan bahsedip dururken Daphne erkeklerin sesine pek kulak vermezdi. Oysa çoğu erkek, onu kendine eş yapmak istiyordu.

Günün birinde Daphne, Ossa'nın yamaçlarında sabahın ilk ışıltısı altında dururken önünde ihtişamlı bir suret belirdi. Yeni doğmuş güneşin ışınlarının altın rengi parıltısı adamın yüzüne vurdu ve Daphne, Phoebus Apollon'u tanıdı. Apollon hızla ona doğru koş-

rak “Buldum seni Sabahın Çocuğu,” dedi. “Herkesten saklanabilirsin ama benden kaçamazsın. Uzun zamandır seni arıyordum, artık benim olacaksın.” Ama Daphne’nin yüreği cesaretle dolu ve güçlüydü. Öfkeden yanakları kızardı, gözleri ateş saçtı. “Ben ne aşk bilirim ne de esaret. Derelerin ve tepelerin arasında özgürce yaşarım. Özgürlüğümü kimseye verecek değilim,” dedi. Bunun üzerine Apollon’un yüzü öfkeyle karardı. Genç kızı yakalamak için yaklaştı ama kız rüzgâr gibi hızla kaçtı. Daphne’nin ayakları tepelerde ve vadilerde, uçurum kenarlarında ve nehirde, havada süzülen sonbahar yaprakları gibi usulca gezindi. Ancak Phoebus Apollon gitgide yaklaşıırken kız da güçten düşmeye başladı. Sonunda kollarını uzattı ve Leydi Demeter’den yardım diledi. Ama Demeter onun yardımına gelmedi. Daphne’nin başı dönüyor, zayıflıktan eli ayağı titriyordu. Thessaly düzlüklerinde akıp giden geniş bir ırmağın kıyısına vardığında Phoebus’un nefesini ensesinde hissediyordu, adam elbisesine uzanmıştı. Daphne tam o esnada “Peneios baba, evladını kabul et!” diye çılgınca haykırdı ve ırmağa atladı. İrmağın suları usulca örttü üstünü.

Daphne gitti ve Apollon böyle özgür bir genç kızın peşine düşecek denli çıldırdığı için yas tuttu. “Aptallığımla kendimi cezalandırdım,” dedi. “Sabahın ışıkları alındı günden. Şimdi yolculuğumun sonuna dek yalnız ilerlemeliyim.” Ardından tek bir sözle, Daphne’nin kendini suya attığı kıyıda bir defne ağacı belirdi. Kalın, kümelenmiş yaprakları olan bu yeşil bitki, onun adını sonsuza dek taşıyacaktı.

kyrene

Hypseus'un tepeden tırnağa silahlı kızı Kyrene, Teselya'nın vadilerinde ve tepelerinde bir geyik gibi özgürce dolaşırdı. Ülkenin bütün kızları arasında onun güzelliğiyle yarışabilecek kimse yoktu. Kollarının gücü ve ayaklarının hızı konusunda da kimse yanına yaklaşılamazdı. Ne dokuma tezgâhına el sürerdi ne de iğneye. Evlerde yapılan cümbüşlerle, ziyafetlerle ilgilenmezdi. Onun sofraları yeşil çimlerin üzerinde, ağaç dallarının altında kurulurdu. Mızrağı ve hançeriyle çayırda hayvanların üzerine korkusuzca gider ve hatta onları inlerinde bulurdu.

Bir gün Peneios'un rüzgârlı kıyılarında gezinirken ağaçların arasından bir aslan atladı önüne. Kyrene'nin ne mızrağı ne de hançeri elindeydi ama yüreğinde korkudan eser yoktu. Hayvan sonunda yorgunluktan bitap düşerek ayaklarının dibine yığılana kadar boğuş-

tu onunla. O sırada tüm olan biteni izleyen biri vardı. Phoebus Apollon, genç kadının öfkeli aslanla mücadelesini izledi ve hemen, gençliğinde onu eğiten insan kafalı bilge atını çağırdı. “Gel buraya,” dedi. “O karanlık mağarandan çık ve bir kez daha bilgeliğini sun bana, çünkü bir soru soracağım sana. Şuradaki genç kıza ve ayağının dibinde yatan hayvana bak ve söyle bana bu kız nereden gelir ve adı nedir? Sen bilgesin. O kim ve bu ıssız vadilerde nasıl korkusuzca, yaralanmadan dolaşabiliyor? Kur yapılarak kazanılabilir mi kalbi, söyle bana.” İnsan kafalı at, kararlılıkla Phoebus’un yüzüne baktı ve cevap verirken destekler gibi gülümsedi. “Aşkın zindanını açmak için gizli anahtarlar vardır. Ama neden bana kızın adını ve ırkını soruyorsun? Sen değil misin her şeyin ve insanoğlunun gittiği her yolun sonunu bilen? Baharda açan yaprakların sayısını, rüzgârın nehir ya da deniz kıyısına sürüklediği kum tanelerini bilirsin sen. Ama madem bilgelikte sana dengim, o halde dinle sözlerimi. Kıza çoktan birileri kur yaptı ve onu kazandı. Oysa sen onu karanlık denizden gelinin olarak geçirip uzak Libya topraklarındaki altından saraylara götüreceksin. Orada, yeryüzünde yetişen her meyvenin bulunduğu bereketli bir evi olacak. Oğlun Aristaios orada doğacak ve dudaklarında şanlı Horai’nin bitki özleri ve tanrıların leziz yemeklerinin tadı olacak. Böylece fanilerin yazgısını paylaşmayacak.”

Phoebus Apollon gülümseyerek cevap verdi. “Doğrusu ününü hak ediyorsun, çünkü bilgelikte sana denk kimse yok. Ben de şimdi gidip Kyrene’yi, onun adıyla anılacak topraklara götüreceğim. İleride onun çocukları büyük ve kudretli şehirler inşa edecekler oraya. Güçleri ve bilgelikleriyle adları tüm dünyaya yayılacak.”

Kyrene böylece Libya topraklarına geldi ve oğlu Aristaios doğdu. Hermes, bebeği şanlı Horai'ye götürdü ve Horai de ona sonsuz yaşam bahşetti. Oğlan uçsuz bucaksız Libya düzlüklerinde yaşadı, kalabalıklara katıldı ve yeryüzünün en zengin hasadını yaptı. Arılar en tatlı ballarını, gemiler en yumuşak yünlerini getirdiler ona. Mısır tarlaları onun için firesiz hasat verdi. Elinin değdiği üzümlerin hiçbiri çürümedi, onun otlaklarında beslenen sürülere hastalık uğramadı. Onun topraklarında yaşayanlar dedi ki; "Kavga ve savaş insanoğluna böyle armağanlar sunmaz. O yüzden barış içinde yaşayalım."

hermes

Uzun zaman önce, sabahın erken saatlerinde, Kyllenian tepesindeki bir mağarada, Zeus ve Maia'nın oğlu Hermes doğdu. Fani anaların çocukları gibi huzur içinde uyurken, kundağının kumaşı usulcacık nefesiyle hafif hafif oynuyordu. Ama Güneş Tanrısı, ateşten arabasını daha göğün yarısına kadar bile sürmemişken, bebek kutsal beşiğinden kalktı ve karanlık mağaradan dışarı adım attı. Eşiğin önündeki çimlerde tembel tembel yemeğini yiyen bir tosağa vardı. Çocuk onu görünce neşeyle güldü. "Ah, ne şans amal!" dedi. "O parlak alacalı kabuğunla nereden geliyorsun böyle? Artık benimsin, seni mağarama götürmeliyim. Bir çatı altında olmak, dışarıda olmaktan iyidir. Her ne kadar canlıyken faydalı olsan da öldüğünde tatlı tatlı şarkı söyleyeceğini bilmek seni rahatlatacaktır."

Böylece çocuk Hermes, hazinesini iki koluyla kal-

dırdı ve mağaraya taşıdı. Orada eline demir bir çubuk geçirdi ve kaplumbağanın canını aldı. Göz açıp kapayana kadar kabuğunda delikler açtı ve onları sazdan kamışlarla doldurdu. Ardından kabuğun üzerine bir parça öküz derisi gerdi ve koyun bağırsağından yedi teli gererek lirini yapmayı bitirdi. Üzerine bir yayla vurunca havaya tatlı bir müzik dalgası yayıldı. Genç erkeklerin ve kızların köy şöenlerinde çaldıkları neşeli şarkılara benziyordu çocuk Hermes'in şarkısı. Zeus ile Maia'nın aşkını ve tanrıların kudretli soyundan dünyaya gelişini anlatırken Hermes'in gözleri kurnazca parlıyordu. Su perisinin, annesinin parıltılı evinde gördüklerini şarkılarla anlatmaya devam etti. Ama bu sırada, o şarkı söylerken zihni başka şeylerle meşguldü. Şarkısı bitince Hermes mağarasından geceye süzülen bir hırsız gibi çıkıp hilekâr işine koyuldu.

Güneş Tanrısı, arabasıyla göğün yokuşunu hızla inerken ve atlarını okyanus akıntısına doğru ağır ağır sürerken, Hermes, Pieria'nın gölgeli tepeliklerine, tanrıların hayvanlarının beslendiği geniş otlaklara geldi. Orada sürüden elli hayvanı aldı ve Kyllenian tepesine götürmeye hazırlandı. Ama önünde uçsuz bucaksız kum çölleri uzanıyordu. Sürünün izleri hırsızlığını ele vermesin diye, hayvanları eğri büğrü yollardan dolaştırdı ve sonunda Hermes'in onları çaldığı yere gidiyormuş gibi göründüler. Kendi ayak izlerinin de onu ele vermemesi için çok özen gösterdi. Üzerindeki yapraklarla birlikte kıvrılmış ılgın ve mersin dallarından kendine alelacele bir sandalet yaptı ve Pieria'dan hızla uzaklaştı. Onu tek bir kişi gördü. Onchêtos'un güneşli düzlüklerindeki üzüm bağında çalışan ihtiyar bir adam. Hermes hemen yanına gidip, "İhtiyar, bu kökler meyveye durduğunda bir sürü şarabın olacak. Bu arada büzülmüş

omuzlarının üzerindeki başın akıllı olsun ve gereğinden fazlasını hatırlamasın,” dedi adama.

Karanlık tepelerin üzerinde, derin vadilerin içinde, çiçekli düzlükler boyunca hızla ilerleyen çocuk Hermes, sürüsünü önüne katmıştı. Gece parlardı ve söndü; ay, gökteki saat kulesine tırmandı ve Hermes, sabahın ilk ışıklarıyla büyük Alpheian nehrinin kıyılarına vardı. Orada sürüsü otlaklarda beslendi. O da odun topladı, iki çubuğunu birbirine sürterek insanoğullarının yaşadığı yeryüzünde parlayan ilk alevi tutuşturdu. Duman gökyüzüne ulaşip altındaki alev şiddetle çatırdarken Hermes sürüsünden iki hayvan getirdi, onları sırtüstü yatırıp ikisinin de canını aldı. Derilerini sert bir kayanın üzerine koydu, etlerini kesip on iki parçaya ayırdı. Böylece Hermes, insanoğullarının ölümsüz tanrılara sunacağı adakları düzenleme hakkını kazandı. Ama açlıktan midesi kazınsa da ağzına ne bir parça et ne de yağ sürdü. Kemikleri ateşte yaktıktan sonra ılgın ağacından sandaletlerini de Alpheios’un hızlı akıntısına attı. Ardından ateşi söndürdü ve külleri tüm kudretiyle çiğnedi, ta ki solgun ay gökyüzünde yeniden yüksele kadar. Sonra Kyllenian’a doğru hızla yol aldı. Ne bir tanrı ne de bir insan gördü onu ilerlerken. Köpekler bile havlamadı. Sabahın ilk ışıklarıyla annesinin mağarasına vardı ve bir yaz esintisi gibi usulca anahtar deliğinden içeri girdi. Küçük ayakları taş zeminde hiç ses çıkarmadan beşiğine ulaşana dek ilerledi. Beşiğine varıp uzandı. Sol elini bir bebek gibi çarşafların arasında oynatırken sağ eliyle çarşafların altındaki kaplumbağa-lirini tutuyordu.

Ama ne kadar kurnaz olursa olsun annesini kandıramadı. Annesi, Hermes’in beşiğine geldi ve “Gece-nin karanlığında nerelerde dolaştın?” dedi. “Hilekâr

çocuk, seni bu yaramazlıkların mahvedecek. Leto'nun oğlu birazdan gelip seni götürecektir, kolay kolay kurtulamayacağın zincirlere vuracak. Çekil gözümün önünden zavallı çocuk, kutsal tanrıları endişelendirmek, insanogluna bela olmak için doğmuşsun!"

Hermes nazikçe, "Anne," dedi, "benimle neden fani bir bebekmişim, her şeyden korkan, ufacık bir kaş çatışa ağlayacak bir zavallıymışım gibi konuşuyorsun? İkimiz için de neyin iyi olduğunu biliyorum. Neden burada, bu virane mağarada kalalım ki? Kalbimizi neşelendirecek ne bir armağan ne de bir şölen var burada. Ben kalmayacağım. Tanrılarla ziyafet çekmek, içinde uğuldayan rüzgârların estiği bir mağarada yaşamaktan daha güzel. Apollon'a karşı şansımı deneyeceğim, çünkü onunla denk olduğumu düşünüyorum. Eğer o bana katlanmazsa ve babam Zeus davamı sahiplenmezse, kendi başıma ne yapabileceğime bakacağım. Pytho'daki tapınağına gidip oradaki ayaklıkları ve kazanları, demir aletleri ve parıltılı kıyafetleri çalacağım. Olimpos'ta saygınlık kazanamasam da hiç değilse hırsızların prensi olabilirim."

Onlar böyle konuşurken Eos, okyanusun derinlerindeki akıntının içinde doğruldu ve yumuşak ışığı gökyüzünde parladı. Apollon aceleyle Onchestos'a ve Poseidon'un kutsal korusuna gitti. İhtiyar adam bağında çalışıyordu. Phoebus aceleyle ona doğru ilerledi ve "Bağcı dostum, Pieria'dan ineklerimi bulmaya geldim. İçlerinden ellisi kaçırıldı ve onları koruyan dört köpekle boğa bırakıldı geriye. Söyle bana ihtiyar, yoldan ineklerle birlikte geçen birini gördün mü?" diye sordu. Ama ihtiyar adam, görmüş olabileceklerinin hepsini söylemenin zor olduğunu söyledi. "Bu yoldan pek çok yolcu geçer, kimi kötü niyetlidir, kimi iyi. Hepsini ha-

tırlayamam. Tek bildiğim, dün güneşin doğumundan batımına dek bağımlı çapaladım ve sanırım bir sürüyle birlikte geçen bir çocuk gördüm ama emin değilim. Bir bebektir ve elinde bir asa tutuyordu. Tuhaf bir şekilde yolun bir o tarafına bir bu tarafına geçerek yürüyordu.”

Phoebus’un daha fazlasını duymaya ihtiyacı yoktu, zira artık, ona bu fenalığı yapanın Zeus’un yeni doğmuş oğlu olduğunu biliyordu. Mor bir pusa sarınarak hızla güzel Pylos’a gitti ve sürünün izini buldu. “Ah Zeus!” diye haykırdı. “Bu gerçekten de bir mucize. Sürünün ayak izlerini gördüm ama sanki hayvanlar çirişotu⁵ çayırına gidiyor gibiydi, daha ötesine değil. Erkek ya da kadın, kurt, ayı ya da aslan... Hiçbirine ait tek bir iz görmedim. Sadece orada burada tuhaf bir canavarın ayak izleri vardı, yolun iki tarafına rasgele basarak iz bırakmış.” Bunun ardından hızla Kyllenian’ın ağaçlı tepelerine doğru ilerledi ve Maia’nın mağarasının eşikine dikildi. Tam karşıda çocuk Hermes, korku içinde beşiğindeki çarşafın altına girmişti ve yeni doğmuş bir bebek gibi uyuyordu. Phoebus gözlerini ısrarla mağaranın içinde gezdirdi ve tamamen tanrıların yiyecek ve içecekleriyle dolu, üç gizli kapı açtı. Aralarında aynı zamanda altın, gümüş ve kıyafet de vardı ama hiçbirinde inek yoktu. Phoebus sonunda gözlerini çocuğun üzerine çevirdi ve “Sahtekâr bebek, ineklerim nerede? Eğer hemen söylemezsen aramızda bir savaş çıkacak ve seni kasvetli Tartaros’a⁶, ne babanın ne de annenin seni geri getirebileceği, hükmünün yalnızca insanların hayaletlerine geçeceği o karanlık diyara yollarım,” dedi. “Ah,” dedi Hermes, “bunlar korkunç sözler gerçekten

5 Cennetteki ölümsüz çiçek. (ç.n.)

6 Yeraltında, cehennemin en derin yerlerinde bulunan, Zeus’un kendine isyan edenleri attığı yer. (ç.n.)

de. Ama neden benimle böyle konuşuyorsun ve ineklerini burada arıyorsun? Onları ne gördüm ne de duydum ben. Kimse onlardan bahsetmedi bana. Nerede olduklarını söyleyemem ve eğer onları bulma karşılığında bir ödül vaat edildiyse alamam. Benim işim değil bu. Uyumaktan, emmekten ve beşiğimin çarşaflarıyla oynamaktan, ılık suda yıkanmaktan başka ne umurumda olur ki? Dostum, böyle aptalca bir dalaşmayı kimse duymasa iyi olur. Ölümsüz tanrılar, küçük bir bebeğin beşiğinden çıkıp ineklerin peşinde koşması fikrine gülerler. Daha dün doğdum. Ayaklarım yumuşacık, yerse çok sert. Ama seni rahatlatacaksa, babamın başı üzerine yemin ederim ki (bak, oldukça büyük bir yemin bu) bu işi ben yapmadım, ineklerini çalanı da görmedim. Hatta inek nedir, onu bile bilmem.”

Konuşurken sinsi sinsi bir o yana bir bu yana bakıyor, gözlerini kurnazca kırpıstırıyordu. Sanki Phoebus’un sözcükleri onu çok eğlendirmiş gibi uzun, yumuşak bir ıslık sesi çıkardı. “Pekâlâ dostum,” dedi Phoebus Apollon gülümseyerek, “anlıyorum ki birçok eve gireceksin ve peşinden gelenler olacak ve sığır eti düşkünlüğün birçok çobanı ağlatacak. Ama o beşikten in, yoksa bu son uykun olur. Sana vaat edebileceğim tek şeref bu, sonsuza dek hırsızların prensi olarak anılmak.” Phoebus daha fazla yaygara koparmadan bebeği kollarına aldı ama Hermes öyle büyük bir güçle hapşırıldı ki adamın elinden düştü. Phoebus ona ciddiyetle, “Bu, ineklerimi bulacağımın işaretidir: yolu göster bana o halde,” dedi. Hermes büyük bir korkuyla doğruldu ve beşiğindeki çarşafları iki kulağına bastırarak “Zalim tanrı, ne yapacaksın bana? O inekler yüzünden beni neden kaygılandırıyorsun? Yeryüzünde hiç inek görmedim ben. Onları ben çalmadım. İnekleri çalanı

da görmedim. İnek dediğin de her neyse... İsimlerinden başka hiçbir şey bilmiyorum. Ama dur, aramızdaki tartışmada kararı Zeus vermeli.”

Böylece ikisi, kendi amaçları doğrultusunda konuşup durdular ve akılları daha da karıştı, çünkü Phoebus yalnızca ineklerinin nerede olduğunu öğrenmek istiyor, Hermes ise onu kandırmaya uğraşıyordu. Hızla ve asık bir suratla, bebek önde Phoebus arkada yola düştüler ve Olimpos’un tepesine, kudretli Zeus’un evine vardılar. Zeus yargı tahtında oturmuştu ve tüm ölümsüz tanrılar etrafındaydı. Onların önünde, tam ortada Phoebus ile çocuk Hermes duruyordu. Zeus, “Bugünkü avından iyi bir ganimet getirmişsin Phoebus. Bir günlük bir bebek,” dedi. “Tanrıların karşısına çıkarmak için güzel bir armağan.”

“Baba,” dedi Apollon aceleyle. “Tek yağmacının ben olmadığımı gösterecek bir hikâye anlatacağım. Yorucu bir arama sonunda bu bebeği Kyllenian tepesindeki mağarada buldum ve bu çocuk daha önce ne tanrılar ne insanlar arasında görülmüş türden bir hırsız. Dün akşam çayırdan sürümü çaldı ve hayvanları doğruca Pylos’a, gürültülü denizin kıyısına götürdü. Bıraktığı izler tanrıları da insanları da hayrete düşürür. İneklerin ayak izleri sanki otlaklarımdan uzaklaşıyormuş gibi değil de otlığa doğru gidiyorlarmış gibi. Onun ayak izleriye sözle anlatılacak gibi değil. Sanki ne ayağıyla ne eliyle yürümüş. Sanki meşe dalları bir anda yürümeye başlamış. Kumlu toprağın üzerinde böyleydi, sonra, kumlar bitince hiç iz kalmadı. Ama ihtiyar bir adam çocuğu, Pylos yolunda hayvanları yürütürken görmüş. Orada sürüyü serbest bırakmış ve annesinin evine gidip koca bir kül yığınının içindeki ufacık bir kıvılcım gibi

beşiğine kıvrılmış. Öyle ki bir kartal bile güçlkle seçebilir onu. Onu hırsızlıkla suçladığımda küstahça inkâr etti ve bana inekleri görmediğini, onlardan bahsedildiğini dahi duymadığını, onları bulana bir ödül verilse bile onu alamayacağını söyledi.”

Phoebus’un sözleri böylece bitti ve bebek Hermes, Zeus’a, tüm tanrıların efendisine saygılarını sunduktan sonra, “Zeus Baba,” dedi. “Sana doğruyu söyleyeceğim, çünkü ben çok dürüst biriyim ve nasıl yalan söyleneceğini bilmem. Bu sabah, güneş henüz doğarken Phoebus annemin mağarasına geldi. İneklerini arıyordu. Yanında hiçbir tanık getirmemişti. Beni itirafta bulunmaya zorladı, Tartaros zindanlarına atmakla tehdit etti. Kendisi ilk yetişkinliğin tüm gücüne sahipken ben, onun da bildiği gibi, henüz dün doğdum ve henüz bir sürüyü yağmalayacak durumda değilim. İnan bana, evladına duyduğun sevgiyle inan, bu bahsedilen inekleri eve getirmedim ya da annemin eşiğinden geçirmedim. Gerçek budur. Dahası, Hêlios ve diğer tanrıların huzurunda seni sevdiğime ve Phoebus’a saygı duyduğuma da yemin ederim. Suçsuz olduğumu biliyorsun, istersen onun için de yemin ederim. Ama o ne kadar güçlü olursa olsun, günün birinde bu nezaketsizliğinin intikamını alacağım Phoebus’tan. Sen de güçsüzün yanında ol.”

Hermes de gözlerini kırıpıştırarak ve kıyafetlerini omuzlarında tutarak böyle konuştu. Zeus, bebeğin kurnazlığına yüksek sesle güldü ve Phoebus’la çocuğun arkadaş olmalarını söyledi. Ardından başını eğip Hermes’e sürüyü nereye sakladığını göstermesini emretti. Çocuk ona itaat etti, çünkü bu işareti görmezden gelip de hayatta kalamazdı kimse. Hızla Pylos’a, geniş Alpheios nehrine gittiler. Hermes kıvrımların arasından

sürüyü getirdi. Ama tam oradan ayrılırken Apollon kayalara asılmış derileri fark etti ve Hermes'e, "Daha bir günlük bir çocukken iki ineğin derisini yüzmeyi nasıl başardın, seni kurnaz alçak? İleride edineceğin kudretten korkarım ve seni canlı bırakamam," dedi. Çocuğu tekrar yakaladı ve söğüt dallarıyla bağladı. Ama çocuk hepsini bedeninden kolaylıkla yırtıp attı. Phoebus hayrete düştü. Hermes boş yere saklanacak bir yer aradı. Kaplumbağa-lirini düşününce büyük bir korkuya kapıldı. Yayıyla tellere dokundu ve şarkı, her zamankinden yüksek ve tatlı bir sesle göğü doldurdu. Ölümsüz tanrıların ve karanlık dünyanın, yeryüzünün nasıl kurulduğunun ve her bir tanrının kendi paylarının nasıl verildiğinin şarkısını söyledi. Ta ki Apollon büyük bir arzuyla dolana kadar. Sonunda yeniden Hermes'le konuşan Apollon, "Sürü yağmacısı, kurnaz üçkâğıtçı, şarkın sürüden elli başa bedel. Anlaşmazlığımızı yavaş yavaş çözeceğiz," dedi. "Bu arada söyle bana, bu muhteşem şarkı yeteneği seninle mi doğdu yoksa herhangi bir tanrıdan ya da faniden mi aldın bu yeteneği? Olimpos'taki ölümsüzlerin hiçbirinden böyle melodiler duymadım. Seni duyanlar, diledikleri ister neşe ister aşk ister uyku olsun, hemen elde ederler. Gücün çok büyük, ünün de büyük olacak. Ben de kızcılık sopan üzerine yemin ediyorum ki onurunun karşısında durmayacak ya da seni herhangi bir şekilde aldatmayacağım."

Hermes bunun üzerine, "Becerimi senden esirgeyecek değilim Leto'nun oğlu, çünkü tek isteğim senin dostluğun," dedi. "Hem senin Zeus'tan aldığın yetenekler de çok büyük. Onun zihnini biliyorsun, iradesini ilan edebilir ve ileride ölümsüz tanrılar ya da fanileri nelelerin beklediğini ortaya çıkarabilirsin. Bu bilginin bende

olmasını isterdim. Ama benim şarkı söyleme gücüm, bugünden itibaren senin olacak. Lirimi al. Endişeleri yatıştıran, kederli anların ya da ziyafetlerin tatlı eşlikçisidir o. Onun dilini öğrenenlere her şeyi tatlılıkla söyler ve ruhu üzen ya da endişelendiren tüm düşünceleri alıp götürür. Ona dokunan ama nasıl konuşuracağını bilemeyenlere saçmalık gibi gelecek, belirsiz inleyişler çıkaracaktır. Ama sen, bilgelikle doğdun, o yüzden lirimi senindir. Haydi şimdi sürüyü birlikte besleyelim ve bizim bakımımızla gelişip çoğalsınlar. Artık kızmak için bir sebep yok.”

Bebek bunları söyledikten sonra lirini uzattı ve Phoebus Apollon da liri aldı. O da karşılığında çocuk Hermes’e parıltılı bir kamçı vererek sürülerinin başına geçirdi. Ardından lirin tellerine dokunarak göğü tatlı bir müzikle doldurdu. Birlikte Olimpos’a döndüler. Zeus, Apollon’un gazabının geçip gittiğini görünce içtenlikle sevindi. Ama Phoebus, Hermes’in kurnazlığından korktu. “Zamanı gelince hem arpımı hem de yayımı çalmandan, insanlar arasındaki onurumu yok etmeden korkuyorum,” dedi. “Hemen şimdi Styx’in karanlık suları üzerine bana bir yanlış yapmayacağına yemin et.” Hermes bunun üzerine başını eğdi ve Apollon’dan hiçbir zaman hiçbir şey çalmayacağına, onun kutsal tahtına asla el uzatmayacağına yemin etti. Phoebus da tüm ölümsüz tanrıların huzurunda Hermes’i herkesten çok seveceğine yemin etti. “Bu sevgiden dolayı,” dedi, “bir söz vereceğim. Altın değneğim seni koruyacak ve Zeus’un bana tanrıların ya da insanların tüm iyi ve kötü davranışlarıyla ilgili söylediklerini sana öğretecek. Ama sende olmasını istediğin o daha büyük bilgi senin olmayacak, çünkü o Zeus’un zihninde gizlidir ve kimseye söylemeyeceğime dair büyük bir yemin ettim.

Ama bana doğru alametlerle gelen birini asla kandırmam. Yanlış kehanetlerle gelip tapınağımdan bilgi soranlara ise akılsızlıklarına göre yanıt verilecek, adakları ise doğruca hazinemeye gidecek. Ayrıca, Maia'nın oğlu, uzaklardaki Parnassos uçurumlarında, bana uzun zaman önce gelecek zamanlara dair gizli şeyler öğreten kanatlı Thriai⁷ yaşar. Bu üç kardeşe git ve onları sına. Eğer konuşmadan önce bal peteği yerlerse, sana doğru cevaplar vereceklerdir. Ama tatlı yiyecekleri yoksa, onlara gelenleri yoldan çıkarmanın yolunu ararlar. Sana bu tavsiyeyi veriyorum işte; onların peşinden giderken temkinli ol ve sürülerine hâkimiyet kur. Koca yeryüzünde beslenen tüm canlılara da. Fani insanların ruhlarını Hades'in karanlık krallığına götüren rehber ol."

Hermes, böylece Apollon'un sevgisinden emin oldu ve ölümsüz tanrılarla ölümlü insanlar arasında bir yer edindi. Yine de insanoğulları ondan pek bir şey kazanmadı, çünkü geceler boyu hilebazlığıyla onları kızdırdı.

7 Parnassos dağında Apollon'u büyüten ve çakıl taşlarından fal bakarak geleceğe dair bilgiler veren üç periye verilen ad. (ç.n.)

DEMETER'İN KEDERİ

Mutlu ada Sicilya'da, Enna arazilerinde güzel-
ler güzeli Persephone, onunla birlikte yaşa-
yan kızlarla oynuyordu. Leydi Demeter'in
kızıydı ve annesi gibi Persephone de herkes tarafından
sevilirdi. Çünkü Demeter herkese karşı iyi ve nazikti
ve kimse Persephone'den daha nazik ve neşeli olamaz-
dı. O ve arkadaşları bahçelerden çiçek toplar, uçuşan
uzun saçlarına taç yaparlardı. Etraflarında küme küme
biten gülleri, lilyumları ve sümbülleri topluyorlardı ki
Persephone ileride muhteşem bir çiçek gördüğünü san-
dı. Çiçeği almak için koşabildiği kadar hızlı koştu. Tek
bir saptan yüz baş tomurcuklanmış güzel bir nergisti
bu bitki. Çiçeklerinden yayılan koku, yukarıdaki koca
gökyüzünü, dünyayı ve etrafındaki denizi bile sevindi-
riyordu. Persephone bu ihtişamlı armağanı almak için
hevesle elini uzattığında yer birden ikiye ayrıldı ve o

daha kaçamadan kömür karası dört at tarafından çekilen bir at arabası belirdi karşısında. Arabanın içinde karanlık, ciddi yüzlü bir adam vardı. Hiç gülmemiş, hiç mutlu olmamış gibi görünüyordu. Bir anda arabasından uzandı ve Persephone'yi elinden kavradığı gibi yanındaki koltuğa oturttu. Ardından kamçısıyla atlara dokundu ve atlar, arabayı derin yarıktan içeri taşıdılar. Yeryüzü üstlerine kapandı.

Persephone'yle oynayan kızlar, güzel nergisin yettiği yere geldiler ama arkadaşlarını hiçbir yerde bulamadılar. "İşte, koparmak için alelacele koştuğu çiçek burada ve etrafta saklanabileceği hiçbir yer yok," dediler. Yine de uzun bir süre Enna tarlalarında onu arayıp durdular. Sonunda akşam çöktü ve kızlar Leydi Demeter'e Persephone'nin başına ne geldiğini bilmediklerini söylemeye gittiler.

Çocuğunun kaybolduğunu öğrenince Demeter'in duyduğu keder korkunçtu. Omuzlarına koyu renk bir urba geçirdi, yanan bir meşaleyi kaptığı gibi Persephone'yi aramak için yerin ve denizin üzerinde dolaşmaya başladı. Ama kimse kızının nereye gittiğini bilmiyordu. Aradan on gün geçmişti ki Demeter, Hekate'yle karşılaştı ve ona kızını sordu. Hekate, "Biri onu yakalarken haykırdığını duydum ama gözlerimle görmedim, o yüzden nereye gittiğini bilmiyorum," dedi. Demeter bunun üzerine Helios'a gitti ve "Ah, Helios, bana çocuğumdan haber ver," dedi. "Parlak güneşin içinde otururken yeryüzündeki her şeyi görürsün sen." Helios, Demeter'e "Bu büyük kederin beni üzüyor, sana doğruyu söyleyeceğim. Persephone'yi kaçırın Hades'tir. Yeryüzünün altındaki karanlık ve kasvetli ülkesinde onu eş yapacak kendine," dedi.

Demeter'in öfkesi, kederinden de korkunçtu. Bundan böyle Zeus'un Teselya tepesindeki sarayında kalmayacaktı, çünkü Hades'in Persephone'yi kaçırmasına göz yuman oydu. Demeter, Olimpos'tan indi ve uzun bir yolculuk yaparak güneş lacivert tepelerin ardındaki altın kadehine doğru alçalırken Eleusis'e vardı. Orada bir pınarın başına oturdu. Yeşil çimenlerden çıkan su, temiz bir havuzun içine dökülüyordu ve havuzun üzerine zeytin ağaçlarının dalları yayılmıştı. Tam o sırada Eleusis kralı Keleos'un kızları su almak için başlarında testilerle pınara geldi. Demeter'in yüzünü görür görmez ne büyük bir keder taşıdığını anladılar. Onunla kibarca konuştular ve yardım etmek için bir şey yapıp yapamayacaklarını sordular. Demeter onlara kaybettiği kızını aradığını anlatınca kızlar, "Gelin, bizimle yaşayın. Babamız ve annemiz size istediğiniz her şeyi verir, kederinizi yatıştırmak için ne gerekirse yaparlar," dedi. Demeter böylece Keleos'un evine gitti ve bir yıl boyunca orada kaldı. Tüm bu süre boyunca Keleos'un kızları ona karşı çok nazik ve kibar davransalar da Demeter, Persephone için yas tutup ağlamaya devam etti. Ne kahkaha atıyor ne de gülümsüyordu. O büyük kederi yüzünden biriyle konuştuğu da nadirdi. Yeryüzü ve yeryüzünde yetişen şeyler bile Demeter'in kederine ortak oluyor, yas tutuyordu. Ağaçlarda meyve yoktu, tarlalarda mısır yetişmiyor, bahçelerde çiçek tomurcuklanmıyordu. Zeus, Teselya tepesinden aşağıya bakınca, eğer Demeter'in öfkesini ve kederini yatıştıramazsa her şeyin öleceğini gördü. Hermes'i yeraltına, karanlık ve haşın Kral Hades'in yanına gönderdi. Annesi Demeter'i görebilmesi için Persephone'yi yollamasını söyledi. Ancak Hades, Persephone'yi göndermeden önce ona yemesi için bir nar verdi, çünkü karısının ondan uzakta kalmasını is-

temiyordu ve bu nar tanelerinden birinin bile tadına bakarsa geri dönmek zorunda olacağını biliyordu. Ar-
dından büyük araba, saray kapısının önüne getirildi
ve Hermes kömür karası atlara kamçısıyla dokundu.
Rüzgâr gibi hızla yola koyuldular ve Eleusis'e geldiler.
Hermes, Persephone'yi bıraktı ve kömür karası atlar,
arabayı yeniden Kral Hades'in karanlık yurduna taşıdı.

Hermes, Persephone'yi bıraktığında güneş batı-
yordu. Persephone pınarın başına yaklaştığında uzun,
siyah urbalı birinin orada oturduğunu gördü ve bunun
evladı için hâlâ ağlayıp yas tutan annesi olduğunu an-
ladı. Demeter, kızının elbisesinin hışırtılarını duyunca
başını kaldırdı. Persephone karşısında duruyordu.

Kızını bağrına bastığında Demeter'in sevinci öyle
büyüktü ki, kederini de acısını da gölgede bıraktı. Per-
sephone'yi tekrar tekrar kollarına aldı ve başına neler
geldiğini sordu. Sonra da “Bana döndün ya, seni bir
daha asla bırakmam. Hades, evladımı alıp o korkunç
krallığında yaşatamayacak,” dedi. Ama Persephone,
“Öyle olmayabilir anne,” dedi. “Hep sizinle kalamam.
Çünkü Hermes seni görmem için beni buraya getir-
meden önce Hades bana bir nar verdi ve ben o narın
tanelerinden birkaçını yedim. O taneleri tattıktan son-
ra, aradan altı ay geçtiğinde ona dönmek zorundayım.
Hem aslında gitmekten korkmuyorum da. Hades hiç
gülmüyor, gülümsemiyor bile, sarayındaki her şey ka-
ranlık ve kasvetli ama o, bana karşı çok nazik. Onun
eşi olduğumdan beri neredeyse mutlu olduğunu düşü-
nüyorum. Ama üzülme anne, çünkü her yıl altı aylığı-
na gelip sizinle kalacağıma söz verdi. Diğer altı ayı ise
onunla yerin altındaki ülkesinde geçirmeliyim.”

Demeter, kızı Persephone'yi gördüğü için rahatla-
mıştı. Toprak ve toprakta yetişen her şey de onun öf-

kesinin ve kederinin geçtiğini hissetti. Ağaçlar bir kez daha meyve verdi, bahçelerdeki çiçekler açtı ve altın rengi mısırlar yumuşak yaz esintisiyle deniz gibi dalgalanmaya başladı. Altı ay böyle mutlulukla geçip gitti ve Hermes, Persephone'yi karanlık ülkeye götürmek için kömür karası atlarla geri geldi. Persephone, annesine, "Çok ağlama. Eşi olduğum kasvetli kral bana karşı o kadar iyi ki mutsuz olmam imkânsız. Hem altı ay sonra beni yeniden sana gönderecek," dedi. Yine de Persephone ne zaman Hades'e dönse, Demeter kızının arkadaşlarıyla oynayan neşeli bir kız çocuğu olduğu ve Enna'nın güzel çayırlarından rengârenk çiçekler topladığı o güzel günleri düşündü.

enðymíon'un uykusu

Güneşin batıda kaybolmaya başladığı güzel bir akşam, Selene, Meander nehri kıyılarında dolaşüyor ve o güne dek gördüğü yerler içinde bu tatlı ırmağın aktığı sessiz vadiden daha güzel bir yer olmadığını düşünüyordu. Sağ tarafında, iki yanı ağaçlar ve çiçeklerle kaplı bir tepe yükseliyordu. Karaağaçlara tutunmuş bağların mor üzümleri, koyu renk yapraklar arasında parlıyordu. Selene oradan geçen birkaç insana tepenin adını sordu. Latmos tepesi dendiğini söylediler ona. Selene yoluna devam etti. Akşam ışığında, dalları tepesinde sallanan uzun ağaçların altından geçerek sonunda zirveye ulaştı ve aşağıda uzanan vadiye baktı. Selene hayrete düşmüştü, çünkü daha önce rüyasında bile böyle güzel bir şey görmemişti. Meander diyarından daha güzel hiçbir yer olmayacağını düşünüyordu ama şimdi karşısında kayalardan, taşlardan ve o uğultulu nehrin parlak sularından çok daha güzel bir şey vardı.

Dibinde, batan güneşin ışığında gümüş gibi parlayan bir göl bulunan küçük bir vadiydi burası. Eğimli kıyıların hepsi birbirinden güzel ağaçlarla kaplıydı ve ağaçların uzun dalları suyun üzerine düşüyordu. Ne rüzgâr yapıklardan birini kıpırdatıyordu ne de bir kuş uçuyordu gökte. Yalnızca gölün üzerinde tembelce süzülen büyük bir yusufçuk ve gümüşü sulara yarı uyuklar halinde uzanmış bir kuğu vardı. Bir yanda, vadinin en güzel köşesinde mermerden bir tapınak vardı. Sütunları kar gibi parlıyordu. Göle inen mermer basamakların üzerinde palmiyelerin dalları sallanıyordu ve her tarafta öbek öbek güzel çiçekler vardı. Onların arasında ise yosunlar, eğrelti otları ve yeşil sarmaşıklar vardı. Beyaz nergis ve mor lale, siyah sümbül ve narçiçeği rengi gül vardı. Ne var ki tapınağın mermer basamaklarında uzanmış vaziyette uyuyan bir adam, tüm ağaçların ve çiçeklerin güzelliğini geride bırakıyordu. Fırtınaların hiç uğramadığı, kara yağmur bulutlarının dağın etrafını hiç sarmadığı bu sessiz vadide yaşayan Endymion'du bu adam. Akşam saatinde orada öyle hareketsizce yatıyordu. Selene ilk başta gördüğü adamın yaşadığına pek ihtimal vermedi. Çünkü âdeta mermerden yapılmış gibi hareketsizdi. Selene adama bakarken hayretle derin bir nefes aldı. Sonra usulca vadiye doğru inerek Endymion'un uyuduğu basamaklara yaklaştı. Güneş artık tepenin ardına çekilmişti ve akşamın yoğun parıltısı, gümüşü gölün parıltısını altın rengine boyuyordu. Endymion uyandı ve Selene'nin yanında durduğunu gördü. Selene, "Dünyayı geziyorum, burada kalamam. Benimle gel, sana daha büyük göller, buradan çok daha görkemli vadiler göstereyim," dedi. Ama Endymion, "Leydim, gidemem. Bundan daha büyük göller, buradan çok daha görkemli vadiler olabilir ama ben fırtınaların uğramadı-

ğı ve gökyüzünün hiçbir zaman bulutlarla kararmadığı bu sessiz sakin yeri seviyorum. Bu uyuyan ağaçların serin gölgesini, uzun karaağaçların altında biten mersinleri ve gülleri, günün sıcak saatlerinde kuğuların dinlendiği ve yusufçukların yeşil ve altın rengi kanatlarını güneşe doğru açtıkları bu suları bırakıp gitmemi istemebenden,” diye yanıtladı onu.

Selene birkaç kez sorusunu yinelediyse de Endymion güzel evini bırakmadı. Sonunda Selene, “Daha fazla kalamam ama eğer benimle birlikte gelmeyeceksen bu mermer basamaklarda uyuyacak ve bir daha asla uyamayacaksın,” dedi. Böylece Selene, adamı orada bırakıp gitti. Endymion da derin bir uykuya daldı ve elleri iki yanına düştü. Akşam esintisi palmye ağaçlarının koca yapraklarını usulca kıpırdatırken ve zambaklar başlarını soğuk suya doğru eğerken tapınağın basamaklarında kıpırdamadan uzandı. Durgun ve mesut gece boyunca orada yattı ve güneş denizin üzerinden doğup da kızgın atlarıyla gökyüzünde yükseldiğinde de yatmaya devam etti. Bu güzel vadide bir tılsım vardı artık. Esintileri her zamankinden daha zarif, gölü her zamankinden daha durgun kılan bir tılsım. Yeşil yusufçuk Endymion’un yakınlarında tembelce süzülüyor, adamın onları beslemeye gelip gelmeyeceğini anlamaya çalışıyordu. Ama Endymion derin ve rüyasız uykusunda hiç kıpırdamadan duruyordu. Haftalar, aylar ve yıllar boyunca gece gündüz orada öylece yattı. Güneş denizin derinliklerine gömülürken Selene birçok kez gelip Latmian tepesinde durdu. Sarkık palmye ağaçlarının altında öylece yatan Endymion’u izledi ve şöyle dedi: “Evinden ayrılmadığı için onu cezalandırdım. Endymion artık sonsuza dek Latmos topraklarında uyuyacak.”

phaethon

Helios, Hephaistos'un müthiş becerisiyle onun için yaptığı altından evin içinde, oğlu Phaethon'dan daha güzel hiçbir şey görmüyordu. Çocuğun annesi Klymene'ye hiçbir ölümlü çocuğun güzellikte onunla denk olamayacağını söyledi. Phaethon da duydu bunları. Kalbi kötücül bir kibirle doldu. Helios'un tahtının karşısına dikildi ve "Göz kamaştırıcı ışığın içinde yaşayan babam, benim senin oğlun olduğumu söylüyorlar ama ismim ve görkemim olmaksızın senin evinde yaşadığım sürece nereden bilebilirim bunu? Bana öyle bir nişan ver ki insanlar senin oğlun olduğumu anlasın," dedi. Helios bunun üzerine ona herhangi bir şey istemesini söyledi ve isteğini yerine getireceğine yemin etti. Phaethon, "Bir gün boyunca arabanı gökyüzünde ben süreceğim. Horai'ye söyle, Eos titrek ışıklarını göğe yaydığında atları hazırlasın benim

için,” dedi. Ancak Helios’un kalbi korkuyla doluydu ve sözlerini geri alması için gözyaşları içinde yalvardı oğluna. “Ah, Phaethon, Klymene’nin şanlı oğlu, tüm o güzelliğine rağmen yine de bir fanisin. Helios’un atlarıysa yeryüzünden bir efendiye itaat etmezler asla.” Ama Phaethon, onun sözlerine kulak asmadı ve atlara bakan Horai’nin evine doğru hızla yola çıktı. “Benim için,” dedi, “Helios’un arabasını hazırla, zira bugün babam yerine ben gezeceğim göğün tepesinde.”

Sarı saçlı Eos, zayıf ışığını solgun gökyüzüne yayıyor ve Lampetie, Helios’un hayvanlarını görkemli otlaklarına götürüyordu. Tam o sırada Horai atları getirdi ve ateşli arabaya bağladı. Phaethon hevesle ellerini uzatarak dizginleri kavradı ve atlar mavi gökyüzüne doğru hızla harekete geçti. Phaethon’un kalbi korkuyla doldu ve dizginleri tutan elleri titremeye başladı. Hayvanlar iyice yabanileşerek çılgın bir hıza ulaştı ve en sonunda Hespera⁸ diyarına giden yola girdiler. Yol boyunca sık sık dalarak yeryüzünün geniş düzlüklerine yaklaştılar. Kavurucu alevler gitgide büyürken ağaçlar kuruyan başlarını eğdi, tepelerin kenarındaki yeşil çimler pörsüdü, çamurlu yataklarında akan nehirler yok oldu ve kudretli tepelerin gizli derinliklerinden duman ve ateşle birlikte siyah bir buğu yükseldi. Tüm diyarlardaki insanların kimi yanıp kül olmuş kimi de ağızları açık, iki büklüm yatarak ölümü bekliyordu. Sarı gökyüzüne bakıyorlardı ama bulutların geldiği yoktu. Nehirleri ve pınarları aradılar ama yataklarındaki bütün sular kaynayıp gitmişti. Gencinden ihtiyarına herkes ölüm uy-

8 Orijinal metinde “Hesperian land” olarak geçiyor. Mitolojide akşam yıldızının kişileştirilmiş hali olarak Hesperos ve Hesperis olarak geçen sözcükler, Yunanca “akşam” manasına gelen “Hespera” sözcüğünden türemiş. (ç.n.)

kusuna dalmak için çılgınlığın merkezinde öylece yatıyordu.

Helios'un atları ateşli gezilerini hızla sürdürürken Zeus, Teselya'daki tepesinden aşağı baktı ve Phaethon babasının arabasından indirilmezse yeryüzündeki bütün canlıların öleceğini gördü. Böylece sıcak gökyüzünden kaybolan bulutların yasını tutan kudretli gök gürültüleri duyuldu ve şimşekler Phaethon'un üzerine doğru çakarak onu yanan gökyüzünden aşağıya, yeşil denizin suları altına gömdü.

Ancak kız kardeşleri, yakışıklı Phaethon'un ölümüne öyle kederle ağladılar ki Hesperos'un kızları deniz kenarına onun için bir mezar yaptı. Böylece bütün insanlar Helios'un oğlunun adını hatırlayacak ve "Phaethon babasının arabasından düştü ama görkemini kaybetmedi, çünkü kalbi büyük şeyler için atıyordu," diyeceklerdi.

BRİAREOS

Olimpos'un koridorlarında bir kavga vardı, çünkü Zeus eski tanrıları yenmiş ve babası Kronos'un tahtına oturmuştu. Elinde yıldırımları tutuyordu; ayağının dibinde şimşekler uyukluyordu. Etrafındaki bütün tanrılar, onun kudretinden titriyordu. Hepsine zorlu görevler vermiş ve sert sözler söylemişti. Yeryüzünde ve engin denizlerde yaşayan tanrıları sert bir biçimde yönetmeyi düşünüyordu. Hermes bütün gün onun isteklerini yerine getirmekten bitap düşmüştü, çünkü Zeus herkese aynı şekilde yükleniyordu ve bir zamanlar kendisinin de zayıf ve güçsüz olduğunu unutuyordu.

Derken yeryüzündeki ve denizdeki tanrılar bir araya toplanarak gizlice fısıldaşmaya başladılar. Karan-

lık suların hâkimi Poseidon ateşli bir öfkeyle konuştu: “Kulak verin bana, Hera ve Athena. Zeus’a karşı ayaklanalım ve ona bütün gücün sahibi olmadığını gösterelim. Yeni krallığını nasıl yönettiğini, babası Kronos’a karşı verdiği savaşta ona ettiğimiz yardımları unuttuğunu, en kudretli dostlarını bile rahatsız ettiğini görsün. Ateşi fanilere vererek onları soğuktan donmaktan ve açlıktan kurtaran Prometheus’u Kafkas dağlarına zincirledi. Eğer Titan’ı bağlamak için küçülmüyorsa, gazabıyla seni de cezalandıracaktır Leydi Hera.” Athena dedi ki: “Zeus, aklını yitirdi ve artık yaptığı her şey hileli ve hatalı. Onu hemen durduralım ki yer ve gök, savaş ve kargaşayla dolup taşmasın.” Böylece hepsi, Zeus’un tiranlığına daha fazla boyun eğmemek için yemin ettiler ve Hephaistos onların isteğiyle, gözleri uykuya yenik düşmüşken Zeus’u bağlamak için güçlü zincirler dövdü.

Ama mercan mağarasındaki suların altında oturan Thetis, Poseidon ve Athena’nın konuşmasını duydu. Denizin üzerindeki beyaz sis gibi yükseldi ve Zeus’un tahtı önünde diz çöktü. Ardından kollarını Zeus’un dizlerine sardı ve “Ey Zeus,” dedi. “Tanrılar kudretin karşısında titriyor ama o sert sözlerinden hoşlanmıyorlar. Aklının başından gittiğini, yaptığın her şeyin hileli ve hatalı olduğunu söylüyorlar. Kulak ver bana Zeus! Hephaistos zinciri dövdü. Leydi Hera ve denizlerin efendisi Poseidon, bir de saf Athena, gözlerin uykuya yenik düştüğünde seni bağlamaya yemin ettiler. Bana izin ver de gidip Briareos’u çağırayım, yüz eliyle yardıma gelsin. O senin yanına oturduğunda Hera ve Poseidon’un gazabından korkmana gerek kalmaz. Tehlike geçtikten sonra nezaket ve adaletle hükmetmen gerektiğini de unutma, çünkü gerçekle ve aşkla savaşanların karşısında hiçbir güç dayanamaz. Sana yardım edenleri unutma

ve Kafkas kayalıklarındaki Prometheus'a yaptığın gibi ödüllendirme onları. Zamanı geldiğinde ben de şimdi babasının Peleus'taki evinde yaşayan çocuğum Akhil-leus için bir iyilik isteyebilirim senden. O zaman geldiğinde, geçmişte seni Hephaistos'un zincirlerinden nasıl kurtardığımı gelsin aklına."

Bunun üzerine Zeus kibarca konuşmaya başladı ve "Acele et Thetis ve kudretli Briareos'u buraya getir ki yüz eliyle beni korusun. Söylediğin sözlerden de korkma, çünkü Zeus iyi tavsiyeleri geçiştirmez. Tanrılar artık sert ve kaba sözlerimden dolayı nefret etmeyecekler benden," dedi.

Thetis, Zeus'a yardım etmesi için yeryüzünün en derinlerinden Briareos'u çağırdı. Onun devasa görüntüsü Olimpos'un salonlarında belirdi ve tanrılar, o tüm gücünü göstererek Zeus'un yanında otururken tir tir titrediler. Zeus, "Dinleyin beni, Leydi Hera, Poseidon ve Athena," dedi. "Düşüncelerinizi de beni yaptığım kötülükler yüzünden bağlamaya niyetlendiğinizi de biliyorum. Ama korkmayın. Bundan sonra yalnızca dediklerimi yapın. Zeus'un sert ve zalim bir efendi olduğunu söylemek için hiçbir nedeniniz olmayacak bundan sonra."

semele

Kral Kadmos'un kızı Semele, bütün Boeotia diyarında güzelliğiyle bilinirdi. Zeus, babasının Thebes'teki evinde onu gördüğünde genç kızı sevdi ve bu da Hera'nın öfkesini uyandırdı. Hera, kızı öldürmenin bir yolunu aramaya başladı. Zeus'un birkaç kez Olimpos'tan çıkarak Kadmos'un kızını görmeye gittiğini biliyordu. Bir keresinde bakıcısı Beroe'ye, Semele'ye gidip onu kandırarak mahvetmesini söyledi. Beroe gidip Semele'ye hileli sözler söyledi ve ona Olimpos'un görkeminden bahsetti. "Orada Zeus yaşar," dedi. "Karanlık bulutların yukarısında. Gök gürültüsü onun tahtında gürler, şimşekler orada çakar. Kraliçe Hera'yı görmeye giderken ateşten atları taşır onu ve güneş, onun gökyüzünde etrafına yaydığı karanlığı aydınlatır." Beroe, işi bitince oradan hızla uzaklaştı. Semele duyduğu şeyleri düşünüp durdu ve Zeus tekrar geldiğinde

ona, “Neden bana hep sakın ve kibarca geliyorsun? Seni bana karşı kibar ve hassas görmek hoşuma gidiyor ama aynı zamanda kudretini de görmek istiyorum. Bir kez olsun Kraliçe Hera’ya gittiğin gibi gel bana da,” dedi. Zeus bunun üzerine, “Ah, Semele, ne istediğini bilmiyorsun. Kraliçe Hera ışık tanrılarının soyundan ve damarlarında ölümsüzlerin kanı dolaşıyor. Ama sen fani bir adamın kızıydın. Şimşeklerim karşısında gözlerin kör olur, alevlerim seni yakar,” diye cevap verdi. Ama Semele aldırış etmedi buna. “Ah Zeus, söylediğin kadar korkutucu olamaz. Yoksa ışık tanrılarının soyu bile görkemin karşısında sinerdi. Hem uzun zaman önce senden istediğim her şeyi vereceğine söz vermiştin. Ben de senden tüm o görkeminle gelmeni istiyorum bana.” Zeus, kızın öleceğini bile bile, onun istediği şekilde gelmeye söz verdi. Çok geçmeden, kızın bir başına oturduğu bir gün, gökyüzü aniden durgunlaştı. Semele hiçbir ses duymuyordu. İçini büyük bir korku kapladı ve ona kimsenin yardım edemeyeceği bir yere götürüldüğünü hissetti. O ölüm durgunluğunun içinde bir anda öfkeli şimşekler çıkmaya başladı ve Zeus ona doğru yaklaşıırken büyüyen alevler bedenini yaktı. Şimşeklerin alevi ve gök gürültüleri arasında, Dionysos’u doğurdu.

Semele uzun zaman yeryüzünün altındaki gölgeler diyarında dolaştı. Ta ki Dionysos büyüüp şarap ve bağ bozumu tanrısı olana kadar. O zaman Dionysos aşağı, Hades’in krallığına gitti ve annesini karanlık evinden çıkardı. Zeus ve diğer tanrılar onu Thyone adıyla Olimpos salonlarına kabul etti.

dionysos

Kadmos'un kızı Semele, yeryüzünün altında, insan ruhlarının dolaştığı o karanlık diyarda yatarken, oğlu Dionysos tüm gücü ve güzelliğiyle Orchomenos'un çiçekli düzlüklerinde serpilmişti. Ancak Leydi Hera'nın anneye ve çocuğa duyduğu öfke hâlâ canlıydı. Zeus'un alevli şimşeklerinin öldürdüğü talihsiz kadına karşı hiç merhameti yoktu. Semele, Hades'in zindanında kaybettiği aşkı için yas tutarken çocuğunun onu tanrıların şölenine götüreceği güne dek bekledi. Ama Hera, çocuk için de zorlu bir tuzak, ağır bir tehlike hazırlıyordu. Yeryüzünde ve denizde tuhaf şeyler geldi Dionysos'un başına. Ama güçlü kolları ve babası Zeus'un sevgisi onu tüm tehlikelerden korudu. Tüm yeryüzünde insanlar onun güzelliğinden ve gücünden bahsediyor, Zeus'un görkemine bakmaya cesaret eden kadının oğlu olmaya layık olduğunu söylü-

yordu. Bir süre sonra çocuk gençliğini ardında bıraktı ve kalbinde tüm yeryüzünü dolaşmak, insan şehirlerini ve yaşamlarını gözlemleme arzusu belirdi. Dionysos böylece Orchomenos'tan çıkıp kıyı boyunca ilerledi ve dalgalı suları izlemek için bir kayanın üzerinde durdu. Dalgaların o tatlı müziği kulaklarına değdikçe içini yabani bir sevinç doldurdu. Siyah bukleleri omuzlarına dökülüyor, mor kıyafeti yazın yumuşak esintisinde dalgalanıyordu. Karşısındaki mavi sularda tekneler parıltılı güneşin altında neşeyle dans ederek kıyıda kıyıya gidiyor, savaşta ve barışta görevlerini yerine getiriyordu. Bir tekne sahile yanaştı. Beyaz yelkeni aceleyle güverteye indirildi ve tayfadan beş kişi çıkıp teknedeki kıyıya doğru ilerledi. Dionysos'un durduğu kayanın yanına geldiler. "Bizimle gel," dediler o kaba sesleriyle ve kaslı kollarını kavradılar. "Tiren'li denizciler her gün senin gibi gençlerle karşılaşmaz." Kaba hareketlerle onu tekneye sürüklediler ve bağlamak için hazırlandılar. "Cesur ve güzel bir genç," dediler. "Mallarımızı satışı çıkardığımızda alıcısı hiç eksik olmayacak." Söğüt dallarıyla ellerini ayaklarını sımsıkı bağladılar ama dallar, Dionysos'un üzerinden sonbaharda dökülen yapraklar gibi döküldü. Yere otururken karşısına dikilmiş hırsızlara sakince bakıyordu ve yüzünde umursamaz bir tebessüm vardı. Derken birden dümencinin bağırان sesi duyuldu. "Aptallar, ne yapıyorsunuz? Zeus'un gazabı sizi felakete sürükleyecek. Bu genç adam fanilerden değil. Bu güzel beden kimbilir ölümsüz tanrıların hangisinden çıktı. Açık denize çıktığımızda ölümcül bir fırtınaya yakalanmak istemiyorsanız onu sorunsuzca gemiden gönderin gitsin." Tayfalar kaba kahkahalar savururken reisleri dalga geçer gibi, "Sen rüzgârı kolla da ona göre yelkenini aç bilge dümenci," dedi. "Bizim işi-

mize karışacağına kendi işini yap. Çocuk için de korkma. Söğüt dalları zayıftı sadece. Onlardan kurtulmuş olmasına şaşmamak gerek. O bizimle gelecek ve şüphe-siz daha Mısır'a, Kıbrıs'a ya da Hyperborean ülkesine gelmeden bize kendi adını, annesinin ve babasının adını söyleyecek. Korkma, bir ganimet bulduk.”

Yelken, direğe çekildi ve gemi dalgaların arasında yol alırken gururla şişti. Güneş hâlâ suyun üzerinde parlıyordu ve beyaz bulutlar gökyüzünde tembel tembel geziniyordu. Kudretli Dionysos, onu kaçırان haydutlar karşısında alametleri ve mucizeleri göstermeye başladı. Gökyüzü bir ziyafet sofrasına dönerken güvertede kırmızı şarap akmaya ve bir koku yayılmaya başladı. Yelken direği ve serenin üzerinde asmalar belirdi ve her birinin dallarında siyah üzüm salkımları parlamaya başladı. Sarmaşıklar, halatların etrafını karmakarışık bir halde sardı ve kürek uçlarında canlı çelenkler, mücevherli taçlar gibi parladı. İşte o an hepsinin üzerine bir korku çöktü. Dümenciye dönüp, “Çabuk kıyıya dön, burada bizim için hiçbir umut yok!” diye haykırdılar. Ama hemen ardından daha da kudretli bir mucize yaşandı. Gökyüzünde büyük bir gürültü koptu. Tam karşılarında açık kahverengi bir aslan duruyordu ve hemen yanında ciddi, ürkütücü bir ayı vardı. Acınası köleler gibi tırsan Tiren'liler geminin kışına doluşarak iyi dümencinin etrafına çöküverdiler. Derken aslan sıçradı ve adamların reisini yakaladı. Adamlar can acısıyla geminin diğer tarafına sıçradılar. Ama Dionysos'un gücü hâlâ peşlerindeydi. Bir ses, “Nesiller boyu bu denizlerde yunus şeklinde gezeceksiniz. Aç köpekbalıkları denizde sizi kovalarken gece gündüz dinlenmek yok size,” derken bedenlerinin değiştiğini hissettiler.

İhtiyar dümenci, ölümsüz güzelliğin tüm görkemi-

ni taşıyan o genç ve güzel Dionysos'un karşısında duruyordu. Esmer bukleleri usulca omzuna dökülürken ve mor urbası rüzgârda usul usul sallanırken, "Korkma," dedi Dionysos. "İyi ve dürüst bir dostsun. Sen, ölümsüz tanrıların ırkından gelene yardım ettin. Ben Zeus'un evladı, şarap ve eğlence efendisi Dionysos'um. Sen tehlike sırasında benim yanımda durdun. O yüzden sen gözlerini ölüme kapayana ve Elysium'un zambak tarlalarındaki cesur kahramanların ve iyi insanların yanına gidene kadar, gücün seni kötü adamların vahşetinden koruyacak ve güzel bir ihtiyarlık geçirmeni sağlayacak."

Dionysos'un çağrısı üzerine kuzey rüzgârı geldi ve gemiyi Proteus'un hükmettiği Mısır'a götürdü. Semele'nin oğlu böylece uzun gezilerine başladı. Etiyopyalıların ve Hintlilerin topraklarından geçerek güneşin doğumuna doğru ilerledi. Gittiği her yerde o ülkenin kadınları coşkulu haykırışlarla ve şarkılar söyleyerek etrafında toplandı. Dionysos da onlara gizli şeyler gösterdi, koyduğu yeni kanunlara uymayanları ağır bir biçimde cezalandırdı. Bir sözüyle Edonia lideri Lykurgos, kendi halkı tarafından öldürüldü ve ondan sonra, Zeus'un şimşekleriyle yanan annesi Semele'nin şehrine dönene kadar, kimse Dionysos aleyhine konuşmaya cesaret edemedi.

pentheus

Dionysos uzun yıllar boyunca doğduğu ülkeden uzaklarda dolaştı durdu. Gittiği her yerde halka, kendisine bir tanrı olarak nasıl tapınacaklarını öğretti ve tuhaf ritüeller gösterdi. Uzak yerlerde, Ganj'in görkemli akışıyla Hint Denizi'ne döküldüğü, Nil'in her yıl güney dağlarından bol bol armağanlar getirdiği topraklarda dolaştı. Gittiği her yerde kadınların etrafına toplanmasını, onu coşkulu haykırışlar ve çığlıklarla, daha önce hiç bilmedikleri sıra dışı geleneklerle onurlandırmasını sağladı. Yoluna devam ettikçe, toprağın yüzü değişti. Kadınlar, erkeklerin gözlerinden uzak yerlerde toplanmaya başladı ve çıplak tepelerin üzerinde ya da dar vadilerin dibinde yabani hareketler ve ateşli haykırışlarla Dionysos'a, şarap ve ziyafet tanrısına saygılarını gösterdiler. Uzun zaman sonra, Trakya'nın dağlarından ve Teselya'nın ovalarından geçerek Thebes'e, gök gürültüleri ve coşkun şimşekler arasın-

da doğduğu yere döndü. Şehri inşa eden Kral Kadmos artık ihtiyarlamış, zayıf düşmüştü. Kızı Agave'nin oğlu Pentheus'u kral ilan etmişti. Pentheus da tıpkı Kadmos gibi insanları güzellikle yönetmenin yollarını arıyor, barış zamanları sükûnet içinde, savaş zamanlarıysa düzenli ve cesur olabilecekleri eski bir düzene göre eğitiyordu onları.

Ama Dionysos, Thebes'e dönüp de insanlara, öğreteceği yeni ayinleri kabul etmelerini emredince huzur sona erdi ve Pentheus çok üzüldü. Kadınların nasıl delirdiğini ve gruplar halinde ıssız yerlerde dolaştıklarını, günlerce gecelerce erkeklerin gözlerinden uzaklarda kaldıklarını görünce, akrabası Dionysos'un ülkesine getirdiği kötülükler için kederlendi. Kral Pentheus, kimsenin bu yeni âdetleri uygulamaması ve kadınların evlerinde sessizce işlerini yapmaları için bir kanun çıkardı. Ama kadınlar bunu duyunca öfkeye kapıldılar, çünkü Dionysos aldatici sözleriyle hepsini kandırmıştı. Tüm güçsüzlüğüne ve ihtiyarlığına rağmen Kadmos bile yoldan çıkmıştı. Kalabalıklar halinde Pentheus'un evinin etrafında toplandılar ve Dionysos lehine yüksek sesle haykırarak yeni düzene uyması için Pentheus'a yalvardılar. Ama o, halka kulak asmadı.

Bir süre böyle devam etti durum. Derken, bütün şehir bu yeni ayin çılgınlığıyla sarsılınca, Pentheus, kadınların gizli yerlerinde Dionysos onuruna yaptıkları tuhaf ayinleri kendi gözleriyle görmeye karar verdi. Kadınların gittiğini bildiği saklı vadilere gitti gizlice. Ama Dionysos onu gördü ve elini ona doğru uzattı. Kral Pentheus'un zihni o anda karardı ve ibadet edenlerin çılgınlığı ona da bulaştı. Kadınların bu cümbüşte neler yaptıklarını görmek için bilinçsizce yüksek

bir am ağacına tırmandı. Ama ilerinden biri aniden onu görünce kadınlar çığlıklar atmaya ve ağacı öfkeyle sarsmaya bağladı. Pentheus'u hep birlikte yakaladılar ve parçalara ayırdılar. Annesi Agave de oğluna ilk el uzatan kadınlar arasındaydı. Şarap tanrısı Dionysos böylece zafer kazandı ve Helen diyarındaki yeni ibadet işte böyle yerleşti.

asklepíos

Altın saçlı Apollon, Boibeis kıyılarında Phlegyas'ın güzel kızı Koronis'i gördü ve ona âşık oldu. Çiy damlaları yaprakların üzerinde mücevher gibi parlarken pek çok kez karaağaç dallarının altında dolaşmış ya da akşam ışığı gökyüzünden çekilip de sis uyuyan tepelerin üzerine mavi bir örtü gibi serilirken asmalı çardaklarda oturmuşlardı. Ama sonunda Apollon'un batıdaki topraklara yolculuk yapma günü geldi. Koronis'i kollarında tutarken kulaklarına usulca, kederle fısıldadı. "Çok uzak bir diyara gidiyorum," dedi. "Ama mutlaka döneceğim. Şu koca dünyada senin aşkımdan daha kıymetli bir şey yok benim için Koronis. Ben yeniden sana gelene kadar o aşkın çiçeğinin solmasına izin verme, bugünkü gibi taze ve saf kalsın. Dansçı Horai hızla yol alıyor, Koronis ve seni bir kez daha kollarıma alabileceğim o günü getirdiğinde, seni aşkımızın

meyvesini gururla izlerken bulacağım.”

Apollon gitti. Koronis için güneş sanki gökyüzünde parlamayı kesmişti. Uzun zaman sabahın ilk ışıklarıyla esintili kıyılarda dolaşmayı ya da akşamın kızıllığı gökyüzünden silinirken mersin ağaçlarının gölgesinde yatmayı umursamadı. Aklı hep geçmişte, altın saçlı Apollon’un onu sesindeki müzikle mutlu ettiği günlerdeydi. Ancak bir süre sonra Boibean ülkesine bir yabancı geldi ve Phlegyas’ın evinde yaşamaya başladı. Bu yabancı görkemli güzelliğiyle Koronis’i büyüledi ve uzaklardaki Apollon’a duyduğu aşkı söndürdü. Güneş gökyüzünde yeniden parlamaya, kuşlar gökyüzünü neşeli bir müzikle doldurmaya başladı. Ama bu hikâye hızla yayıldı ve Apollon, kız kardeşi Artemis’le beraber Phlegyas’ın evine dönerken kötü haberi aldı. Güzel yüzünden belli belirsiz bir acı geçti. Ama Artemis elini ileri, parlayan güneşe doğru uzattı ve kadının bu döneçliğinin hesabını vereceğine ant içti. Bir süre sonra Koronis, Boibeis gölü kıyısında, hedefini asla şaşırmayan bir mızrakla öldürüldü. Hemen yanında biçare bebeği Asklepios yatıyordu. Apollon’un sesi duyuldu. “Annesini öldürürken çocuğu da öldürmeyin. O büyük şeyler yapmak için doğdu. Onu bilge sentor⁹ Cheiron’a götürün ve sentora çocuğu tüm bilgeliğiyle eğitmesini, ona cesareti öğretmesini söyleyin. Öyle cesur şeyler yapsın ki insanlar nesiller boyu onu övgüyle ansın.”

Böylece çocuk Asklepios, Pelion’un derin vadilerinde, Cheiron’un bilge ve iyi eğitimiyle büyüüp bir yetişkin oldu. Bütün ülkede fiziksel güç konusunda onunla aşık atabilecek kimse yoktu. Fakat insanların asıl hayranlık duyduğu, onun bilgeliği idi. İnsanoğulla-

9 İnsan başlı at. (ç.n.)

rının bilgeliğini aşan bir bilgelikti bu. Her bir bitkinin ve yaprağın hastalık ağrılarını iyileştirme ve sağlığı yerine getirme güçlerini öğrenmişti. Yaptıklarının ünü günden güne bütün ülkeye yayıldı. Kim hasta düşse Asklepios'a gelip yardımını istiyordu. Ama çok geçmeden ölümün gücünün Asklepios tarafından ele geçirildiği, Zeus'un kudretli kızı Athena'nın ona Hades'in karanlık krallığındaki ölüleri geri getirmenin yolunu öğrettiği dedikoduları yayıldı. Asklepios'un kasvetli Stygian diyarından geri döndürdüklerinin sayısı giderek artarken Hades öfkeden köpürerek Olimpos'a gitti ve Koronis'in oğluyla ilgili acı sözler sarf etti. Öyle ki Zeus'un kalbi, insanoğulları ölümden kurtulur da tanrıların gücüne karşı koyar diye korkuyla titredi. Zeus başını eğdi, gökyüzünde şimşekler çaktı ve Asklepios sert bir yıldırımla vuruldu.

Oğlu ölünce, altın saçlı Apollon'un ruhu korkunç bir kederle doldu. Gökyüzündeki güneş, ışığını yitirdi. Kuşlar, karanlık bahçelerde suskunluğa gömüldü. Ağaçlar, başlarını kederle eğdi. Onlarla birlikte insanoğullarının kalpleri de zayıf düştü, çünkü acılarının ve hastalıklarının şifacısı artık dünyada değildi. Ancak Apollon'un gazabı, kederinden daha büyüktü. Yanan bir dağın derinliklerinde ateşli şimşeklere şekil veren dev Kiklop'u vurdu. Bunun üzerine Zeus'un öfkesi, kendi evladına, altın saçlı Apollon'a yöneldi ve onun tanrıların evinden sürülerek karanlık Stygian diyarına gönderilmesini emretti. Ancak Leydi Leto, dizlerinin üzerine çökerek çocuğu için yalvardı. Böylece Apollon'un bir yıl boyunca Pherai'de hüküm süren Admetos'un evinde kölelik yapmasına hükmedildi.

ixion

Sabahın ilk saatlerinde mavi gökyüzünde süzülen kızıl bulutlar kadar güzel Dia, babası Hesioneus'un evinde yaşayan herkesi hoşnut ederdi. O yumuşak, tertemiz bakışlarında hiçbir kurnazlık yoktu; Eos'un ışığı bile bu genç kadının yüzündeki ışıktan daha saf değildi. Gülüşünde hiçbir hile yoktu, çünkü onda Athena'nın sevgisi ve bilgeliği vardı. Pek çok önemli kimse gönlünü kazanıp onunla evlenmek istemişti ama onun kalbi yalnızca Hesioneus'un sarayına, yaşlanması ya da ölmesi mümkün olmayan atlarıyla gelen yakışıklı ve kudretli Ixion'un aşkıyla çarpıyordu. Ixios'un altın saçları, başının üzerinde öyle bir ihtişamla parlardı ki Helios'un arabasının göğün tepesindeyken saçtığı ışınlara benzerdi. Hareket ettikçe elbisesi, güneş tanrısının Kolchis'te yaşayan bilge kadın Medeia'ya giydirdiği elbise gibi uçuşurdu.

Ixion uzun zaman Hesioneus'un evine gidip geldi, çünkü Hesioneus kızından ayrılmak istemiyordu. Ama Ixion sonunda ona Helios'un yeryüzünden kazandığı altın meyveler gibi kıymetli bir diyet ödeyeceğine yemin etti. Sözler verildikten sonra güzel Dia, Amythaon'un oğluna eş oldu ve ölümsüz atlar, ihtişamlı bir arabayla götürdü onu. Günler, aylar, yıllar boyu, Helios'un ateşten küheylanları, alevden yollarında ilerledi ama Ixion'dan hiçbir armağan gelmedi. Hesioneus, onu kızını vermeye ikna eden zenginliği boş yere bekledi durdu. Haberci ardına haberci gidip geldi ve hepsi, Ixion'un zenginliğini açgözlü ve adi biri için harcamaktan daha önemli işleri olduğunu söyledi. "Söyleyin ona," dedi, "her gün koca dünya üzerinde yolculuk yapıyor, insanoğullarını memnun ediyorum. Üstelik kızı, artık yüce Olimpos'ta yaşayan kudretli tanrılarinkinden bile daha görkemli bir evde. Daha ne istiyor?" Hesioneus sonraki günlerde kendi kendine konuşmaya başladı ve halkı, dudaklarından kederle dökülen sözleri duydu. "Daha ne mi istiyorum?" dedi. "Çocuğumu seviyordum ben. Phoebus'un zenginliği bile onun kaybının acısını dindiremeyecekken gitmesine izin verdim. Hediyelerle takas ettim onu ve Ixion, vereceğine yemin ettiği zenginliği elinde tutuyor. Yine de onun bütün hazinesi, bütün zenginliği karşımda olsa, Dia'nın sevgi dolu bir bakışı hepsinden daha kıymetlidir benim için."

Ama habercileri bir kez daha Ixion'a ricacı olmaya gidip de elleri boş dönünce, Hesioneus bu işi kurnazlıkla halletmeye karar verdi ve gece hizmetkârlarını göndererek Ixion'un ihtişamlı arabasını çeken ölümsüz atları çaldırdı. Bunun üzerine Ixion'un onuru kırıldı. "Halkım her gün beni arar yeryüzünde. Eğer yüzümü görmezlerse, kalpleri korkuya yenik düşer. Tarlalarımı

ekmezler ve Demeter'in altın hasatları yaz esintisiyle dalgalanmaz." Ixion'un habercileri gelerek, "Eğer istediğin zenginliğe kavuşmak istiyorsan Ixion'un evine gel. Armağanların orada olacak ve kızını bir kez daha göreceksin," dediler. Hesioneus engin gökyüzünde ilerleyen karanlık ve yalnız bir bulut gibi hızla evinden çıktı. Bütün gece yol aldı ve Eos'un ışığı göğün doğusunu aydınlatırken uzaktan, uzun, beyaz kollarıyla onu çağıran güzel bir kadın gördü. İhtiyar adamın kalbi birden canlandı. "Dia bu, kızım," dedi. "Sesini bir duysam, onu kollarıma alsam yeter, sonra ölsem de olur." Ama elleri ayakları sevinçten titriyordu ve kızı gelip yanında durana kadar bekledi. Dia'nın yüzünde öncekinden daha yumuşak bir güzellik vardı ve sesi eskisinden çok daha şefkatli, sevgi doluydu. "Baba, Zeus pek çok karanlık şeyi aydınlattı benim için. Bana yeryüzündeki gizli hazineleri arama ve diğer dünyada, kendi özel yerlerinde yaşayan bilge varlıklardan bir şeyler öğrenme gücü verdi. Şimdi görüyorum ki hayatın sona ermek üzere, çünkü Ixion'un hazinelerini görmek istiyorsun. Ancak kimse onlara bakıp da yaşamaya devam edemez. Ölmek istemiyorsan evine dön. Seninle gelebilsem gelirdim ama yapamam. Her gün ateşten atlarıyla uzun yolculuğundan dönen Ixion'u karşılamalı ve her zaman yola çıkmadan önce atları o ihtişamlı arabasına bağlamalıyım. Yüzümü gördün ve seni şimdi de çocukluğumda olduğu gibi sevdiğimi biliyorsun." Ancak Hesioneus'un kalbini o eski açgözlülük doldurdu. "Ixion bana söz verdi. Vereceğine ant içtiği hazineleri hâlâ elinde tutacaksa ölümsüz atlarını bir daha asla göremeyecek. Hazine dairesine bizzat gideceğim ve gerçekten de böbürlendiği kadar zengin olup olmadığını göreceğim," dedi. Dia, bir kez daha babasına sarıldı, onu öptü ve "O hal-

de hoşça kal babacığım,” dedi. “Ben evime gidiyorum, çünkü Dia’nın gözleri bile Ixion’un gizli hazinelerine değemez.” Dia böylece babasının yanından ayrıldı ve ihtiyar adam, öğlen güneşiyle birlikte eriyip kaybolan bulutlar gibi uzaklaşan kızını izledi. Sonra bir kez daha yola koyuldu ve ihtişamlı evinin önünde Ixion’u gördü. Phoebus Apollon gibi ıslıl ıslıldı ama gözleri öfkeyle alev alev yanıyordu. Ölümsüz atları çalındığı için çok öfkelenmişti. Ixion’un sesi çalındı Hesioneus’un kulağına. Gökyüzünde dolaşan erinyelerin¹⁰ kanat çırpışları gibi sertti. “Demek gizli hazinelerimi göreceksin. Dikkatli bak da iyi gör.” Ama Hesioneus aceleyle söze girdi ve “Bana yalnızca göstereceğine değil, onların benim olacağına dair söz verdin. Kızımı kendine eş olarak almanın karşılığıydı bu,” dedi. Ixion hazine dairesinin kapısını açtı ve Hesioneus’u içeri ittirdi. Ebedi ateş, onu yok etti.

Ancak çok daha yukarılarda, göğün en tepesinde Zeus, Ixion’un yaptıklarını görmüştü. Bütün Olimpos tanrılarına ve insanoğullarına haber gönderildi. Ixion’un kurnazlık ve hileyle Hesioneus’u öldürdüğü söylendi. Yalnızca Zeus’un temizleyebileceği o günah yüzünden gökyüzüne ve yeryüzüne dehşetin koyu karanlığı çöktü. Dia bir kez daha kocasının arabasını hazırladı ve Ixion bir kez daha ateşten yolculuğuna çıktı. Ancak bütün insanlar ondan yüz çevirdi ve ağaçlar kavruk ve kuru başlarını yere eğdi. Çiçekler hastalanıp dallarından düştü ve öldü, mısırlar kuru anızlar gibi tutuştu. Ixion kendi kendine, “Günahım büyük,” dedi. “İnsanlar eski günlerdeki gibi bakmıyor yüzüme ve Olimpos tanrıları hainliğimin kirini temizlemeye-

10 Yunan mitolojisinde öç alma tanrıçaları. (e.n.)

cek.” Bunun üzerine dosdoğru gidip Zeus’un tahtının önünde diz çöktü. “Karanlık bulutların çok yukarısında yaşayan kusursuz tanrı, ellerin kanla kirlendi ve onu temizleyebilecek olan yalnızca sensin; günahımı bağışla ki yeryüzündeki tüm canlılar ölmesin.”

Ölümsüz tanrılar, Zeus’un mahkemesine çağırıldı. Kronos’un oğlunun yanında her zamanki gibi ısıt ısıt parlayan yakışıklı Hermes, altından sandaletleriyle bir rüyadan bile daha hızlı hareket eden haberci duruyordu. Ama tahtın yanında duran daha güzel ve daha ihtişamlı kişi, mavi gökyüzünün kraliçesi Leydi Hera’ydı. Alnını Zeus’a ve bereketli yeryüzü ile engin denizlere neşe saçan sonsuz aşkın görkemine dayamıştı. Zeus’un mahkemesi karşısındayken bile Ixius’un gözleri onun ölümsüz güzelliğine duyduğu arzuyla yanıyordu ve onu kan dökme suçundan aklayan sözleri neredeyse duymadı.

Ixion, hafif bulutların yalnızca güneş doğarken ve batarken zayıf bir geçiş yaptığı göklerde, Zeus’un evinde oyalandı. Günler geçtikçe Leydi Hera’nın yüzüne daha sıcak, daha sevgi dolu bakmaya başladı ve Zeus, Hera’nın kalbinin de bu tuhaf aşkla tutuştuğunu gördü. Ateşli bir öfke sardı içini.

Haberci Hermes’i çağırarak “Nephele’nin çocuklarından Leydi Hera’ya benzeyen birini getir ve yarın sabah etrafta dolaşırken Ixion’un karşısına çıkmasını sağla,” dedi. Hermes görevi yerine getirmeye gitti hızla. Ixion da o gün gizlice Hera’yla konuşmuş ve onu Zeus’un evinden kaçmak için kandırmıştı. “Benimle gel,” demişti. “Gökyüzünün rüzgârları ölümsüz atlarının hızına yetişemez. Hem Zeus’un evi, benim görkemli evimin yanında bir ölünün evi gibi kalır.” Hera’nın

cevabını duyunca Ixion'un kalbi sevinçle doldu. "Yarın seninle Nephele'nin çocuklarının arazisinde buluşacağım." Ertesi sabah, bulutlar gökyüzüne yayıldığında, Ixion, Leydi Hera ile buluşmak için Zeus'un evinden ayrıldı. Yoluna devam ederken gökyüzündeki o tatlı ağ dağıldı ve Ixion, karşısında tüm güzelliğiyle Leydi Hera'nın durduğunu sandı. "Hera, lekesiz gökyüzünün büyük kraliçesi," dedi. "Benimle gel. Senin aşkına layığım ben ve Zeus'un kudreti de korkutamaz beni." Ama daha kollarını uzatmasına kalmadan karşısındaki ıslıl ıslıl beden silinip gitti. Bir gök gürültüsü duyuldu ve Ixion, Zeus'un sesini duydu. "Ben senin günahını temizledim. Sana evimi açtım ve sen tıpkı Hesioneus'a ihanet ettiğin gibi bana da ihanet ettin. Hera'nın aşkını istedin ama karşında duran kadın, Nephele'nin kızıydı. Zeus'un karısına benzerliğini kullanarak seni kandırmak için bizzat Hermes getirdi onu. Cezanı dinle şimdi. Ölümsüz atların artık o parıltılı arabayı yeryüzünde taşımayacak. Gökyüzünde alevli bir tekerlekle taşınacaksın bundan sonra. Üzerindeki lanet, sonsuza dek sürecek."

Böylece Ixion alevden tekerleğe bağlandı ve bu tekerlek gökyüzünde döndükçe insanoğulları tekerleğin parıltılarını izledi.

Tantalos

Sipylos'un büyük kayalarının altında Frigya kralı Tantalos'un sarayı altın ve mücevherlerin parıltısıyla ısıtılmıştı. Cilalı çatısı uzaklardan bile parlıyor, dalgalı sulardaki güneş ışınlarını andırıyordu. Mermer sütunları, batan güneşin önüne toplanmış pembe bulutlar kadar zengin tonlarla ışıldıyordu. Tüm fanilerden çok daha bilge olan kudretli liderin adı her yerde biliniyordu. Karısı Euryanassa'nın ölümsüz tanrıların soyundan geldiği, Zeus'un Tantalos'a Helios'un gizli düşünceleri duyma, yeryüzünde, gökyüzünde ve denizde gizlenmiş şeyleri görme gücünü bahsettiği söyleniyordu. İnsanlar, Tantalos'un arada bir Zeus'un Olimpos'taki evinde onunla konuştuğunu söylüyordu. Zenginliği günden güne arttı; sürüleri, hayvanları katlandıkça katlandı ve tarlalarında altın sarısı mısırlar, güneşin üzerinde battığı bir deniz gibi dalgalanmaya başladı.

Ancak yıllar geçtikçe Tantalos'un bilgeliğinin kurnazlığa döndüğü, gücünü ve zenginliğini kötü şeyler yapmak için kullandığı dedikoduları yayıldı. İnsanlar onun da dev Prometheus gibi günah işlediğini ve Zeus'un ziyafet sofrasından tanrıların yiyeceklerini ve içeceklerini çalarak bunları fanilere verdiğini söylüyordu. Hatta daha da tuhaf hikâyeler anlatılıyordu: Pandora, zamanında Rhea'nın çocuk Zeus'u koruması için Dikte mağarasına bıraktığı tazıyı ona getirmiş; Hermes ona köpeği teslim etmesini söylediğinde Tantalos küçümseyerek gülmüş ve "Benden çocukluğunda Zeus'u koruyan tazıyı mı istiyorsun? Sipylos'un korularından geçen görünmez rüzgârı istemenle aynı şey bu," demiş.

En sonunda insanlar Tantalos'un işlediği çok daha korkunç bir günahı fısıldamaya başladı. Hikâyeye göre Zeus ve tüm tanrılar, bir ziyafet için Olimpos'tan inmişlerdi. Altın kadehlerde kırmızı şarap ıslıl ıslıl parlar-ken Tantalos hoş kokulu bir eti Zeus'un önüne koymuş ve ona bu değerli yemeği yemesini söylemişti. Yemek sona erdiğindeyse ona yemeğin içinde güneş gibi parlayan gülümsemesiyle tüm fanilerin kalbini ısıtan çocuk Pelops'un organlarının olduğunu söylemişti. Sonunda intikam günü de geldi. Zeus, Hermes'e Pelops'u Hades'in krallığından çıkararak yaşayanların dünyasına getirmesini söyledi. Tantalos içinse ona sonsuza dek acı çektirecek bir ceza düşünüldü. Derler ki Tantalos, insan ruhlarının gezindiği gölgelik bölgede, güzel bir bahçeye hapsedildi. Güzel çiçekleri, parlayan meyveleri, çağıldayan suları görüyordu ama tüm bunlara rağmen dili kuruyor, açlıktan eli ayağı tutmuyordu. Dudaklarını serinletecek bir damla su, acısını hafifletecek bir parça meyve yoktu. Su içmek için başını eğerse su ondan uzaklaşıyordu. Altın gibi parlayan elmalardan kopar-

mak için elini uzattığı anda dallar, güneşi görünce dağılan sis gibi yok oluyordu. Yemyeşil yaprakların arasında parıldayan olgun meyvelerin yerini başının üzerinde sallanan ve her an düşüp onu toza çevirecekmiş gibi duran devasa bir kaya alıyordu. İşte bu nedenle insanlar, tam yudumlayacakken haz kadehi elinden alınanlar için Frigya'lı Tantalos'un lanetine uğramış derler.

herakles'in çilesi

Herakles, babasının hükmü dolayısıyla Argos'ta hain ve zalim Eurystheus'un hizmetindeydi. Çünkü Zeus, Herakles'in doğumundan kraliçe Hera'ya bahsetmiş, "Bugün Perseus soyundan bir çocuk doğacak ve insanoğullarının en güçlüsü olacak," demişti. Böyle demişti, çünkü Ate¹¹, yanlış tavsiyesiy-le onu kandırmıştı. Hera gerçekten de öyle mi olacak diye sorunca Zeus başıyla onayladı ve sözün geri dönüşü kalmadı. Hera, kudretli Eileithyia'ya gitti ve onların yardımıyla Eurystheus, Zeus'un oğlu Herakles'ten önce doğdu.

Böylece kader, Herakles'in hayatı boyunca zayıf ve hilebaz bir efendinin peşinden gideceği şekilde yazıldı. Kalbi cesurdu ve bedenen kuvvetliydi. Hiçbir insan

¹¹ Hata ve günah tanrıçası. (ç.n.)

güçte ya da güzellikte ona denk olamazdı ama ölümsüz tanrıların diyarına gelene kadar bütün o çilelerinin karşılığını göremeyecekti. Kraliçe Hera'nın kurnazlığının oğluna ağır bir bedel yüklemesi Zeus'u üzdü ve Ate'yi Olimpos koridorlarından kovdu. Artık tanrılar arasında yaşayamayacaktı. Sonra bir kez daha oğlunun dünyadaki çilesi biter bitmez Olimpos'taki tanrılarla birlikte yaşayacağını söyledi.

Çocuk böylece Amphitryon'un evinde güzellik ve güçle büyüdü, öyle ki insanlar onun müthiş gücüne hayret etti. Bir gün uyurken odasına iki yılan gelmiş, uzun bedenlerini beşiğin etrafına sararak o cam gibi soğuk gözleriyle, tıslamaları onu uykusundan uyandırana kadar Herakles'i izlemişlerdi. Ama Herakles korkudan titremek yerine kollarını uzattı, ellerini yılanların boyuna geçirdi ve ikisi de ölene kadar sıktıkça sıktı. Herkes bunu, Herakles'in büyük şeyler yapacağına, pek çok acılar çekeceğine ama sonunda zafer elde edeceğine dair bir işaret olarak yorumladı. Böylece çocuk iri ve güçlü biri olarak büyüdü. Ondan daha güçlü, daha hızlı kimse yoktu; atları evcilleştirmede ve güreşte dengi kimse çıkmadı. Argos'taki en iyi adamlar onun öğretmenleri, bilge Sentor Cheiron da dostuydu. Ona zayıflara yardım etmeyi, onları sindirenlerin karşısında durmayı öğretmişti. Yani onca gücüne rağmen Herakles'ten daha nazik biri yoktu. Acıdan ve çalışmaktan boyunları bükülmüşlere onun kadar acıyanı bulunamazdı.

Ancak diğerleri neşe ve zevk içinde, güzel şeylerle dolu sofralarda ziyafet çekerken onun hayatı boyunca Eurystheus için çalışacak olması Herakles'in canını sıkıyordu. Günün birinde insanların yaşadıkları yerden uzak, ıssız bir vadide, iki yolun kesiştiği noktada otur-

muş bunları düşünürken bir şey oldu. Başını kaldırdığında iki farklı yoldan ona doğru gelen iki kadın gördü. İkisi de güzeldi ama birinin yumuşak ve tatlı bir yüzü vardı ve bembeyaz bir elbise giymişti. Diğer cesurca Herakles'e bakıyordu. Yüzü daha canlıydı ve gözlerinde ateşli, hareketli bir parıltı vardı. Omuzlarından aşağı işlemeli elbisesinin uzun katları dökülüyor, yine de altındaki güzelliği gizlemeye yetmiyordu. Onunla ilk konuşan olmak için hızlı ve hevesli bir adımla Herakles'e yaklaştı ve konuşmaya başladı. "Nasıl bir çaba ve keder içinde olduğunu, kalbinin üzüntüsünü, seçmen gereken yol konusunda kararsız olduğunu biliyorum. Benimle gel. Hoş, keyifli bir yolda rehberlik edeyim sana. Hiçbir fırtınanın sana uğramayacağı, hiçbir acının canını yakmayacağı bir yolda. Bütün gün zengin sofralarda ziyafet çeker, ozanların şarkılarını dinlersin. Köpüklü şaraplar, yumuşak elbiseler, rahat sedirler istemez misin? Aşkın zevkini tadacaksın. Genç kızların parıl parıl gözleri tatlılıkla izleyecek seni ve yıldızların bir bir ortaya çıktığı akşam saatlerinde onların şarkılarıyla uyuyacaksın." Herakles, "Bana çok hoş şeyler vaat ediyorsun leydim," diye yanıtladı onu. "Bense zalim bir efendinin baskısı altındayım. Adın nedir?" "Arkadaşlarım bana mutlu ve neşeli olan derler," diye karşılık verdi kadın. "Pek de sevgiyle yaklaşmayanlarsa kötü bir ad verdiler bana ama yanılıyorlar."

Ardından diğer kadın konuşmaya başladı. "Ah, Herakles, ben de nereden geldiğini ve hakkında verilen hükmü biliyorum. Çocukluk günlerinden beri nasıl çile çektiğinden haberdarım. Bu yüzden bana sevgini vereceğini düşündüm. Eğer verirsen, ileride insanlar senin yaptığın güzel işlerden bahsedecek ve böylece benim adım da yücecek. Ama seni aldatacağım güzel söz-

lerim yok benim. Güzel olan hiçbir şeye emeksiz ulaşmaz; büyük olan hiçbir şey çilesiz kazanılmaz. Eğer topraktan bir meyve istiyorsan onunla ilgilenmeli, onu sürmelisin; ölümsüz tanrıların lütfunu kazanmak istiyorsan onlara dualar ve armağanlarla gitmelisin; insanların sevgisini arzuluyorsan onlara iyilik etmelisin.” Bu esnada diğer kadın araya girdi: “Görüyorsunuz ya Herakles, Arete seni uzun ve yorucu bir yola çağırıyor ama benim geniş ve rahat yolum seni mutluluğa daha çabuk götürür.” Arete (gözleri öfkeyle parlayarak) cevap verdi ona: “Ah, seni sefil, verebileceğin ne iyilik var, hangi zevki hissedebilirsin, çile çekmeyiye kim bilmez? Hırslın şımarıkça, zevkinse ruhsuz. Daha susamadan en iyi şarapları kafaya dikiyorsun, acıkmadan en leziz şeylerle mideni dolduruyorsun. Ölümsüzler arasında olduğun halde tanrılar seni cennetten kovdu ve iyi insanlar seni hor görüyor. Bir insanın kalbinin kendinden memnun oluşunu, seslerin o en tatlısını duymadın hiç. Bütün manzaraların en güzelini, bir insanın yaptığı güzel şeyleri izleyişini hiç görmedin. Sana boyun eğenler yalnızca gençler arasındaki zayıflar ve çürükler, yetişkinler arasındaki sefiller ve kötülerdir. Ama ben cennette tanrılarla, dünyada iyi insanlarla birlikte yaşıyorum. Ben olmasam güzel ve saf olan hiçbir şey düşünülemez ve yapılamaz. Herkesten çok ben onurlandırıldım tanrılar tarafından, herkesten çok ben sevgiyle anıldım insanlar arasında. Savaşta ve barışta, hastalıkta ve sağlıkta herkesin yardım dilediği benim. Yardımlarım asla sonuçsuz kalmaz. Benim çocuklarım tüm zevklerin en safını biliyorlar: Günün çilesi bittikten sonra gelen dinlenme ânı... Gençken güçlüler ve elleri ayakları çevik. İhtiyarlıktaysa mutlu bir yaşam sürüyorlar. Ölüm uykusuna yattıklarında, cesur ve iyi eylemleri sayesinde sevgiyle

anılıyorlar insanlar arasında. O yüzden beni sev Herakles ve benim sözlerime itaat et. Çilen bittiğinde ölümsüz tanrıların evinde benimle yaşayacaksın.”

Herakles başını öne eğdi ve onun sözlerine uyacağına yemin etti. İki kadın gözden kaybolunca da yeni bir şevkle işinin ve çilesinin başına geçti. Zalim Eurystheus’un isteklerini yerine getirmek için birçok yerde yaşadı ve çalıştı. Ancak nazik Iole’nin sevgisi dışında bu emeğinden hiçbir kârı olmadı. Genç kadını güneşin doğu denizinden doğduğu uzak diyarlardaki Echa-lia’da, Eurytos’un koridorlarında görmüş ve aşkını kazanmaya çalışmıştı. Ama Zeus’un Kraliçe Hera’ya söyledikleri ona huzur vermedi ve Eurystheus onu başka diyarlara gönderince Herakles kızı bir daha görmedi.

Her şeye rağmen iyi niyetle çalışmaya devam etti ve çok geçmeden iyi eylemlerinin görkemi tüm dünyaya yayılmaya başladı. Ozanlar onun insanoğullarını inciten vahşi hayvanları ve canavarları nasıl öldürdüğünü, Lernai diyarında Hydra’yı, Erymanthos’un korularına dadanan yabandomuzunu ve Stymphalos bataklıklarında gizlenen harpiyaları nasıl vurduğunu anlatıyordu. Eurystheus onu Hesperides bahçesindeki altın elmaları toplaması için çağırdığında güneşin battığı diyarlarda olduğunu, tepelerden ve vadilerden, bataklıklardan ve nehirlerden, çalılıklardan ve ormanlardan geçerek batı denizine gelişini, Atlas’ın beyaz başını göğe uzattığı Afrika ülkesinden geçişini, pirinç kapıları koruyan ejderhayı nasıl öldürdüğünü ve elmaları Kral Eurystheus’a nasıl getirdiğini anlatıyorlardı. Etiyopya topraklarında dolaşırken Kafkaslar’ın yabani ve ıssız dağlarına gelişini; çıplak bir kayanın tepesinde bir dev gördüğünü ve bir akbabanın gagasıyla devin kalbini söktüğünü anlatı-

yorlardı. Kuşu öldürdüğünü, amansız zincirleri koparıp Prometheus'u özgür bıraktığını söylüyorlardı. Eurystheus'un ona imkânsız bir görev vererek Kral Hades'in karanlık ülkesine gönderdiğini, canavar Kerberos'u getirmesini istediğini, kasvetli Acheron'un kıyısında Hades ve Persephone'nin evini koruyan kudretli tazi-yi bulduğunu, onu sağ eliyle kavrayarak Kral Eurystheus'a getirdiğini anlatıyorlardı. Kraliçe Omphale'nin ülkesinde, Libya güneşi altında çile çekişinin, Laomedon kralken Ilion'un duvarlarını yıkışının, Kalydon'a gidip kur yaparak Şef Oineus'un kızı Deianeira'yı kazasının şarkısını söylüyorlardı.

Uzun zaman Kalydon'da yaşamıştı ve oranın insanları iyi işlerinden dolayı onu seviyordu. Ama günün birinde mızrağı, çocuk Eunomos'u öldürdü. Babası kızgın değildi, çünkü Herakles'in onu öldürmek istemediğini biliyordu. Herakles yine de kalbinde çocuğun ölümünden duyduğu kederle oradan ayrıldı. Evenos kıyılarındayken, Deianeira'ya el uzattığı için Sentor Nessos'u öldürdü. Mızrağın ucundaki zehir hızla sentorun damarlarına karıştı ama Nessos, Herakles'ten intikamını nasıl alacağını biliyordu. Zayıf bir sesle Deianeira'dan bir kabuğu kanıyla doldurmasını istedi. Böylece günün birinde Herakles'in sevgisini kaybederse, bu kanı onun giyeceği bir kıyafetin üzerine serperek yenden onu kazanabilirdi.

Nessos öldü ve Herakles, Trachis ülkesine gitti. Herakles doğu denizine doğru seyahat ederken Deianeira orada yaşadı. Ay birçok kez doğup battı gökyüzünde, toprakta mısırlar büyüdü ve hasat verdi ama Herakles dönmedi. Derken uzak diyarlarda yaptığı büyük işlerin haberi geldi. Echalia kralı Eurytos'un öldürüldüğü, esir-

ler arasında kralın kızının da olduğu ve bu kızın ülkenin en güzel kızı olduğu duyuldu.

Deianeira'nın aklına Nessos'un sözleri geldi. Hemen işlemeli bir elbiseye kanı sürdü. Herakles'in gönlünün ondan geçtiğini ve onu yeniden kazanması gerektiğini düşünüyordu. Sevgi ve şeref dolu sözlerle hediyesini Herakles'e gönderdi. Haberci, Herakles'i Kenan ülkesinin kıyılarında babası Zeus'a zengin adaklar sunarken buldu ve Deianeira'nın aşkının bir nişanesi olan nakışlı elbiseyi verdi. Herakles, elbiseyi sıkıca bedenine sardı ve kara dumanların kalın bir bulut halinde gökyüzüne yükseldiği sunağın önünde durdu. Nessos'un intikamını alınmıştı. Zehir Herakles'in damarlarına yakıcı bir alev gibi yayıldı. Acısı gitgide artarken Herakles elbiseyi üzerinden sıyrıp attı ama boşuna. Zehir etine işlemişti. Acı içinde kıvrandı. O kara kan, bedeninde hızla akıyordu. O sırada genç Iole, Herakles'in yanına geldi. Narin elleriyle acısını yatıştırmaya, şefkatli sözlerle kederini azaltmaya çalıştı. Herakles'in yüzü bir kez daha büyük bir sevinçle ışıldadı ve gözlerinde güçlü kuvvetli olduğu günlerin o saf ışığı parladı. "Ah, Iole," dedi. "Kadınların en güzeli, ölüm uykusuna teslim olurken sesin avutuyor beni. Seni sabahın parlaklığında, ellerim güçlü, ayaklarım hızlıyken sevdim ama Zeus uzun seyahatlerimde senin benimle olmanı istemedi. Ama üzülmiyorum şimdi, çünkü batan güneşin etrafında toplanan hoş bulutlar gibi yanıma geldin." Herakles, etrafındakilere onu Oita'nın zirvesine götürmelerini ve odun toplamalarını söyledi. Her şey hazırlanınca uzandı. Diğerleri büyük bir yığın oluşturdular. Gökyüzüne siyah bir sis yükselirken Herakles güzel Iole'nin yüzüne bakıyor ve onun acısını dindirmeye çalışıyordu. "Ağlama Iole," dedi. "Çilem bitti. Şimdi dinlenme zamanı. Gecenin hiç

ayak basmadığı o ışıklı ülkede tekrar göreceğim seni.”

Akşamın renkleri giderek daha da karardı. Karanlığı yalnızca yanan yığının etrafındaki uzun bir ışık şeridi bozuyordu. Derken gökyüzünde büyük bir bulut belirdi ve gök gürültüsü yankılandı havada. Zeus, oğlunu eve götürdü ve Olimpos’un koridorları zorlu çilesini bitiren muhteşem kahramanı karşılamak için açıldı. Güzeller güzeli Arete, Herakles’in başına bir taç taktı ve Hebe tanrıların şöleni için ona beyaz bir elbise giydirdi.

admetos

Pheres'in sarayında büyük bir şölen vardı, çünkü oğlu Admetos, Pelias'in kızlarının en güzeli Alkestis'i gelin olarak getirmişti eve. Ozanlar Pherai evindeki görkemin ve Admetos'un cesur eylemlerinin şarkısını söylüyordu. Altın saçlı Apollon'la birlikte aslanı ve domuzu nasıl boyunduruk altına alarak arabasını Iolkos'a kadar çektiğini anlattılar; çünkü Pelias, ancak bu şekilde gelen birinin Alkestis'i kendine eş olarak almasına izin vereceğini söylemişti. Bütün salonda neşe ve şenlik sesleri yankılanıyor, Zeus ve adlarıyla anılan bütün tanrılar onuruna su gibi kırmızı şarap akıyordu. Ama Artemis'in adı unutulmuştu ve gazabı Admetos'un evinin üzerine çöktü.

Fakat Artemis'ten daha kudretli biri, ona yardım etmeye hazırdı. Leto'nun oğlu Apollon, Pheres'in evinde çalışıyordu, çünkü Zeus'un yıldırımlarını taklit eden Kiklop'u¹² öldürmüştü. Damarlarında fani kanı akıyordu, ne yaşıyor ne de ölebiliyordu. Hiçbir insanoğlu ona zarar veremezdi. Hepsi nazik davranışları ve

¹² Tepegöz. (ç.n.)

Admetos'un evinde yaşamaya başladığından beri ülkeye getirdiği refah sayesinde onu seviyordu. Evlilik şölenindeki adaklar sona erdikten sonra Admetos'la konuştu. "Kız kardeşim Artemis'in sana karşı öfkesi alevlendi. Hedefini asla şaşırmayan okuyla seni vurması işten bile değil. Ama sen bana karşı her zaman nazik bir efendi oldun. Burada bir hizmetçi olsam da babam Zeus üzerinde hâlâ gücüm var ve senin için bir iyilik yapmasını istedim. Eğer senin yerine Hades'in karanlık krallığına gidecek birini bulursan, Artemis'in okuyla vurulsan da ölmeyeceksin."

Güneş pek çok kez göğe çıktı ve pek çok kez batıdaki suların altında uykuya çekildi. Admetos ve karısı Alkestis'in evinde saatler hâlâ büyük bir neşe içinde geçiyordu, çünkü kalpleri saf bir aşkla birbirine bağlıydı ve hiçbir sorun bulutu ruhlarına kara bir gölge düşürmüyordu. Admetos yalnızca bir kez Apollon'un sözlerinden bahsetmişti karısına. Alkestis gülümseyerek, "Gerçekten seven için ölümün acısı nedir ki sevgilim? Sen yoksan yaşamak umurumda bile değil. O yüzden senin için ölmek, bir lütuftur bana," diye yanıt verdi.

Admetos'un evinde bir kez daha büyük bir şölen vardı. Zalim Eurystheus'un isteğiyle pek çok ülkeye seyahat eden ve sonunda geri dönen Herakles onurunaydı bu şölen. Ancak ozanlar Pherai'nin reislerine övgü şarkıları söylerken, Admetos'un yüzündeki yaşam parıltısı birden silindi ve Apollon'un bahsettiği ânın geldiğini hissetti. Onu ölüm uykusundan kurtarabilecek yegâne kurbanı hatırlayınca kanı damarlarında yeniden akmaya başladı. Peki ama bir insan, canını kurtarmak için ne yapmazdı ki? Hem yanında sevgilisinin sesi yakarıırken nasıl dayanacaktı? Güzeller güzeli Alkestis ona bir

kez daha sevgiyle baktı ve “Senin için ölüyorsam eğer, Hades’in ülkesinde karanlık yoktur bana,” dedi. Konuşmasını sürdürürken büyü Admetos’tan ona geçti ve Pelias’ın kızının gücü ağır ağır çekildi.

Neşe ve eğlencenin sesi kesildi. Ozanların arpları sessizce duvarlara asıldı. Korkunç Moiralar, Alkestis’i gölgeler krallığına götürmeye hazırlanırken insanlar fısıltıyla konuşuyordu. Alkestis’in güzel bedeni sedirin üzerindeydi. Mavi suların üzerinde yüzen beyaz zambaklar kadar solgun, akşam ışığı gökyüzünde ağır ağır sönen Eos kadar güzeldi. Biraz sonra arbede sona erdi ve Admetos acıyla, kaybettiği aşkın utancıyla yas tuttu.

Cesur Herakles’in ruhu titredi içinde bir an. Moiraların zafer kazanamayacağına ant içti. Alelacele çıktı, görünmez topraklarda ölümün güçleriyle savaşa tutuştu ve Alkestis’i o inatçı ve haşın kralın, Hades’in elinden kurtardı.

Böylece Admetos bir kez daha eski günlerdeki güzelliğine kavuştu ve Pherai’nin koridorlarında coşkun sevincin sesleri yankılandı. Ozanlar iyi ve cesur Herakles’in büyük başarılarını anlatan şarkılar söylerken Herakles de Admetos’un evinden ayrılıp Eurystheus’un isteklerini gerçekleştirmek için başka ülkelere gitti.

epimetheus ve pandora

Zeus ve insanlar arasında bir mücadele vardı. Prometheus insanların tarafında yer almış ve onlara Kronos'un tahtında oturan yeni tanrıya nasıl direneceklerini öğretmişti. "Ah, insanoğulları," demişti. "Zeus zenginlik ve onur konusunda açgözlüdür. Eğer Zeus'un teklifini kabul ederseniz, sürüleriniz, hayvanlarınız adak olarak yanar biter. Gelin onunla bir anlaşma yapalım, insanlarla onun arasında adilce bölüştürelim." Prometheus büyük bir öküz seçti, onu öldürdü ve bedenini parçalara ayırdı. Derinin altına sakatatları ve etleri, yağların altına kemikleri yerleştirdi. Sonra, "Payını seç ey Zeus," dedi. "Elini uzattığın kısım, sonsuza dek senin payın olacak." Zeus elini hızla uzattı ve yağın üzerine koydu. Altında yalnızca kemikler olduğunu fark edince gazabı ateşli oldu. İnsanlar ölümsüz tanrılara öldürdükleri kurbanların kemiklerini ve yağlarını sunmaya başladılar.

Zeus öfkeden çıldırmıştı ve insanlardan intikamını

nasıl alacağını düşünüyordu. Ateşi aldı ellerinden. Prometheus gökyüzünden çaldığı ateşi onlara getirene kadar soğukta, karanlıkta aç kaldılar. Ateşin çalınmasından sonra Zeus'un öfkesi daha da arttı. Prometheus'u yıldırımlarıyla vurdu ve Hermes, onun emri üzerine Prometheus'u Kafkas kayalıklarına götürdü. Demirden zincirlerle, akbabanın kalbini gagalayacağı sert bir kayaya bağladı onu.

Ancak Zeus'un gazabı henüz dinmemişti. İnsanları daha da zorda bırakmak istedi ve Titan Prometheus'un onları tanrılardan hediye almaması konusunda uyardığını, kardeşi Epimetheus'u ise Kronos'un oğlunun hilelerine karşı insanları savunmakla görevlendirdiğini hatırladı. Kendi kendine dedi ki, "İnsan soyu ne hastalığı biliyor ne de acıyı, ne arbedeyi biliyor ne de savaşı, ne hırsızlıktan haberi var ne de yalancılıktan. Bütün bu kötülükler, Epimetheus'un koruduğu büyük kutuda. O kötülükleri serbest bırakacağım ve dünya acıyla, sefaletle dolacak."

Ateş tanrısı Hephaistos'u çağırdı ve ona, "Tüm ölümsüz tanrıların insan ırkına sunacağı bir hediye hazırla," dedi. "Biraz toprak al ve bir kadın gibi şekillenir. Çok güzel görünsün fakat mizacı kötü olsun. Öyle ki insan ırkı bana yaptıklarının bedelini ödesin." Hephaistos biraz kil aldı ve güzel bir kadın şekli verdi ona. Athena ona güzel bir kıyafet giydirip başına taç taktı. Tacın üzerinden kar gibi omuzlarına dökülen bir duvağı da vardı. Zeus'un ulağı Hermes, insan ırkını kandırması için sözcüklerin gücüyle ve kurnaz bir akılla donattı kadını. Hephaistos, onu bir araya gelen tanrıların karşısına çıkardı. Güzelliği karşısında herkes hayranlık duydu. Zeus kadını elinden tutup Epimetheus'a verdi. "Çok

ile çektin insanoğlu. ilen dolduğunda seni rahatlatıp neşelendirecek olana bak. Ölümsüz tanrılar sana acıdı, çünkü seni teselli eden hiçbir şey yok. Bu kadın, onların insanlara armağanıdır ve adı Pandora'dır."

Epimetheus, ağabeyinin uyarısını unuttu ve insan ırkı Zeus'un karşısında saygıyla eğilerek Pandora'yı aldı. Çünkü güzelliği, ona bakan herkesin kalbini ele geçiriyordu. Ama tanrıların hediyesinin sevinci çok sürmedi. Çünkü Pandora, Epimetheus'un evinin eşiğinde o büyük kutuyu gördü ve kapağını kaldırdı. Kutunun içinden savaş, veba ve hastalık, hırsızlık ve şiddet, keder ve acı saçıldı. Pandora dehşet içinde kapağı tekrar kapayınca umut içerde kaldı. O yüzden Pandora, insan ırkına yaptığı büyük kötölük için insan ırkını avutamadı.

io ve prometheus

Zeus, Argos kralı Inachos'un evinde güzel bir genç kız olan Io'yu görüp sevmiştir. Ama Kraliçe Hera bunu öğrenince çok öfkelenmiştir ve kızı öldürmek istemiştir. Bunun üzerine Zeus, Io'yu Hera'nın öfkesinden korumak için bir buzağıya dönüştürmüştür. Ama Hera, buzağının nefret ettiği o kız olduğunu öğrendi ve Zeus'a gidip, "Bana istediğimi ver," dedi. Zeus, "Anlat," diye karşılık verdi. Bunun üzerine Hera, "Kral Inachos'un çayırlarında otlarken gördüğüm o güzel buzağıyı ver bana," dedi. Zeus onun isteğini yerine getirdi, çünkü Io'yu Hera'nın gazabından korumak için yaptıklarını itiraf etmek istemiyordu. Hera buzağıyı aldı ve Argos'a onu yüz gözüyle gece gündüz izlemesini söyledi.

Zeus uzun zaman genç kadını Hera'nın hışmından nasıl kurtarabileceğini düşündü ama boş yere uğraşıp durdu. Argos hiç uyumuyor, yüz gözüyle etrafındaki

her şeyi gözlüyordu. Kimse görülmeden ve yakalanmadan ona yaklaşamazdı. Sonunda Zeus, tanrıların akıllı ulaşı Hermes'i gönderdi. Hermes usulca Argos'a doğru ilerlerken uduyla yumuşak bir ezgi çalıyordu. Yatıştırıcı, huzurlu melodiler kulağına değince Argos'un göz kapakları ağırlaşmaya başladı ve yüz gözüyle birlikte Hermes'in karşısında güçsüz düştü. Hermes ardından keskin kılıcını çıkardı ve tek bir darbeyle Argos'un başını kesti. İnsanlar onu yüz gözlü Argos'un katili olarak anmaya başladı. Fakat gözcüsünün öldürüldüğünü öğrenen Hera'nın öfkesi daha da ateşliydi artık. Buzağının asla dinlenmeyeceğine, acı ve dehşet içinde diyardan diyara dolaşacağına yemin etti. Sonra buzağıyı tepelerde ve vadilerde, denizlerde ve nehirlerde durmaksızın izleyip yakıcı sokuşuyla rahatsız etmesi için bir atsineği gönderdi. Ne zaman dinlenmeye çekilse ona eziyet etmesini, her uyumak istediğinde onu acıdan delirtmesini istedi. Io kederle ve çıldırmış bir halde Inachos otlaklarından kaçtı, Erechtheus'un şehrini geçerek Kadmos'un ülkesi Theban'a gitti. Gece gündüz dinlenmeden ilerlemeye devam ederek Dorian ve Teselya ovalarından geçti ve en sonunda yabani Trakya diyarına vardı. Keskin taşlar yüzünden ayakları kanıyor, vücuduna diken ve böğürtlen çalıları batıyor ve o korkunç atsineği tarafından durmadan sokularak eziyet görüyordu. Gözyaşları yanaklarından süzüle süzüle ilerlemeye devam ederken inleyişleri, acısının büyüklüğünü ortaya koyuyordu. "Ah, Zeus," dedi. "Nasıl sefil olduğumu görmüyor musun? Bir zamanlar bana aşkından söz etmiştin. Şimdi böyle çılgınca, ne bir rahata erme ne de dinlenme umudu güderek diyardan diyara gezmem üzmüyor mu seni? Yalvarırım sana, bir seferde öldür beni ya da denizin derinliklerine batmama izin

ver de derdimin bu acı yükünden kurtulayım.”

Ancak Io bunları söylerken Zeus’un elinden daha beter acılar çekmiş birinin onu duyduğundan habersizdi. Ondan çok yukarıda, Kafkaslar’ın ıssız uçurumlarında, vahşi bir kartal çığlık atarak gökyüzünde süzülüyordu ve akbaba yakınarda dolaşıyor, sanki avına kavuşmak için ölmekte olan bir adamı bekliyordu. Kara yağmur bulutları dağın etrafını sarmıştı. Io, ölüm saatinin yaklaştığını düşündü. Sonra, başını kaldırınca dev bir beden gördü. Çivilerle çıplak bir kayaya çakılmış gibiydi. Zayıf bir inilti ulaştı kulaklarına. Bir fani acı çekiyormuş gibiydi. Sonra bir ses duydu: “Sen bu vahşi ıssızlığa nereden geldin Inachos’un kızı? Zeus’un aşkı seni dünyanın bu soğuk köşelerine mi sürükledi?” Io ona şaşkınlık ve hayretle baktı. “Adımı ve çektiğim çileyi nereden biliyorsun? Hem sen ne hata yaptın? Eğer biliyorsan söyle bana, ileride neler bekliyor beni? Senin bir fani olmadığına eminim çünkü. O dev vücudun, zaman zaman insanoğullarını birbirine katmaya gelen tanrılara ya da kahramanlara yaraşır. Burada böyle işkence çektiğine göre Zeus’un sana öfkesi büyük olmalı.” Adam, “Genç hanım, karşıdaki Titan Prometheus’tur. İnsanoğullarına ateşi getiren ve onlara ev yapmayı, toprağı sürmeyi, yiyecek ve giyecek elde etmeyi öğreten adam. Ama Kronos’un oğlu yaptıklarından korktu. İnsanların da yardımıyla onu yerinden eder ve tahtına yeni tanrılar oturturum diye korktu. Geçmişteki tüm iyi işlerimi, dünyalı devler onun gücünü yerle bir etmek, onu tahtından etmek için taş üstüne taş, kaya üstüne kaya atarken ona nasıl yardım ettiğimi unuttu. Beni hileyle ele geçirdi. Benim dostum olduğumu, Olimpos’taki şerefimin asla gölgelenmeyeceğini söyledi

bana. Sonra bilincimi elimden aldı ve beni demir zincirlerle bağıladı. Hephaistos'a beni soğuk, rüzgâr ve yakıcı sıcaklığın hüküm sürdüğü bu dağ kenarına getirip bağlamasını, gece gündüz işkence etmesini söyledi. Akbaba da merhametsiz gagasıyla kalbimi deşiyor. Ama ruhum tamamen yenilmiş değil. Çünkü insanoğullarına iyilik yaptığımı biliyorum ve onlar, kendilerini soğuktan, açlıktan ve hastalıktan kurtaran Titan Prometheus'u onurlandırıyor. Ayrıca Zeus'un saltanatının günün birinde sona ereceğini ve en sonunda tahtına başka birinin oturacağını da gayet iyi biliyorum. Tıpkı onun şimdi babası Kronos'un tahtında oturması gibi. Hem buraya beni teselli etmek isteyenler de geliyor. Senden önce Okeanos'un üç kızı buradaydı, benimle konuşmak için babalarının yeşil malikânesini bırakıp geldiler. Dinle beni Inachos'un kızı. İleride başına neler geleceğini söyleyeyim sana. Buz kesmiş bu Kafkas dağlarından sonra Scythian diyarına ve Chalybes tarafına gideceksin. Ardından Thermodos nehri kıyısına, Amazonların yaşadığı yerlere ulaşacaksın. Onlar sana rehberlik edecek ve en sonunda bir boğaza varıp geçeceksin. Daha sonra orası sonsuza dek bir inek yavrusunun Avrupa'dan Asya'ya geçtiği yer olarak anılacak. Ama gezintilerinin sonu olmayacak bu."

Io üzüntüsünü daha fazla bastıramadı ve gözyaşları yeniden akmaya başladı. Prometheus, "Inachos'un kızı," dedi, "eğer sana söylediklerime bu kadar üzülyorsan, ileride seni bekleyenleri duymaya nasıl katlanacaksın?" Ancak Io, "Bana bu keder dolu yolculuklardan bahsetmenin ne yararı var ey Titan," diye karşılık verdi. "Şimdi ölüp bütün bu sefalet ve acılardan kurtulmak daha iyi değil mi? "Hayır, değil Argos'lu kadın," dedi Prometheus. "Çünkü eğer yaşarsan, Zeus'un tahtından

indiği günler gelecek ve onun saltanatının sonu, benim acılarımın da sonu olacak. Trakya Boğazı'ndan Asya topraklarına geçtiğinde Gorgonların, Arimaspların ve Etiyopyalıların yaşadığı yerlere gideceksin. Sonunda kudretli Nil'in pek çok koluyla denize doğru aktığı üç köşeli diyara varacaksın. Orası senin huzur bulacağın yer olacak. Oğlun Epaphos orada doğacak ve o da ile-ride, zincirlerimi kırarak beni uzun işkencemden kurtaracak olan Herakles'in babası olacak. Eğer sözlerimden şüphen varsa sana şimdiye kadarki yolculuğunda geçtiğin yerleri tek tek söyleyeyim. Ama Dodona'daki konuşan meşelerin günün birinde Zeus'un eşi ve kudretli Epaphos'un annesi olacağını söylediklerinden bahsetsem yeter. Haydi, bir an önce yola koyul Inachos'un kızı. Uzun yıllar sürecektir acı ve keder bekliyor seni. Benim acılarım da nesiller boyu sürecektir. Ağlayıp sızlanmanın bir yararı yok. Kaderinin benimkinden daha mutluluk dolu olması teselli etsin seni. İkimiz de emin olmalıyız ki hak, en nihayetinde yerini bulacak ve Zeus'un gücü azalacak, tıpkı onun tahtında eskiden oturan Kronos'ununki gibi. Hemen ayrıl buradan, zira ulak Hermes'in yaklaştığını görüyorum. Kim bilir belki sana da bana da yeni eziyetlerle geliyordur."

Böylece Io yola düştü ve Hermes, Prometheus'un yanına gelerek ona bir kez daha kudretli Zeus'un iradesine boyun eğmesini söyledi. Ama Prometheus küçümser bir kakhaha attı. Hermes dönüp uzaklaşırken buz gibi bir esinti geldi, karanlık bulut tepeye doğru git-gide alçaldı ve Titan'ın bedeninin zincirlendiği kayayı tamamen kapladı. Büyük dağ, bir depremle sarsıldı ve gökyüzünde korkutucu yıldırımlar parladı. Şimşekler giderek daha çok parlarken Prometheus'un kulaklarını

dolduran gök gürültüsünün sesi de arttıkça arttı. Ama o, Zeus'un korkunç gücü karşısında cesaretini kaybetmedi. Fırtına gitgide şiddetlenip alevler bedenini sararken, gürültünün arasında Prometheus'un sesi yankılandı. İyilerin muzaffer olacağı, adaletsiz gücün yıkılıp sonsuza dek yok olacağı günden bahsetti.

Deukalion

Zeus, Olimpos'taki tahtından insanoğullarına baktı ve her yerde hırslarının peşinden gittiklerini, hakkı ya da hukuku hiç umursamadıklarını gördü. Kalpleri kötülükleriyle gitgide dolarken tanrıların öfkesini yatıştırmak için kendilerince tüm yeryüzünü kana bulayan yeni ayınlar icat ediyorlardı. Arkadya tepelerinin gizli vadilerinde Lykaon'un oğulları bir şölen düzenleyerek Zeus'un saltanatına karşı kibirli sözler sarf ettiler ve Zeus tahtından inip aşağı gelerek onların yöntemlerini ve eylemlerini bizzat görmek istedi.

İhtiyar bir adam Lykosoura kapılarına yaklaştığında gökyüzünde güneş batmaktaydı. Adamın gri bukleleri rüzgârda dalgalanıyordu ve sakalı karmaşık yığınlar halinde lime lime olmuş gömleğine dökülüyordu. Elinde bir asayla yorgun argın ilerliyor, kulaklarına gelen cümbüş seslerini dinliyordu. Sonunda Agora'ya geldi ve Lykaon'un oğulları etrafına toplandı. "Bilge kahin geldi," dediler. "Bize nasıl bir hikâye anlatacaksın ihtiyar? Dünyanın Kaos'tan doğduğu günlerin şarkısını söyleyebilir misin? O günleri görecek kadar yaşlı mısınız?"

Sonra kaba bir alaycılıkla onu yakaladılar ve ziyafet sofrasının yakınında bir yere oturtular. “Bugün Zeus’a büyük bir adam sunduk. Tam zamanında geldin, sen de ziyafetten payını alacaksın.” Önüne yemek bıraktılar. Tabaktaki yemek insan etiydi, çünkü insanların kanını akıtarak tanrıların öfkesini dindirebileceklerini düşünmüşlerdi. Ama ihtiyar adam yemeği kenara ittirdi ve ayağa kalkarken yüzünden ihtiyarlığın yorgunluğu silindi. Adamın görüntüsünün görkemi karşısında Lykaon oğullarının gözleri kamaştı. Karşılarında duran Zeus’tu ve onları şimşekleriyle yakıyordu. Vücutlarından geriye kalan küller her yeri kapladı.

Zeus daha sonra Olimpos’taki evine döndü ve yeryüzünü sellerin kaplamasını ve insanoğullarının büyük günahkârlıkları nedeniyle ölmesini emretti. Böylece batı rüzgârı gücünü artırdı ve kara yağmur bulutları tüm gökyüzünü sardı. Sis ve buharı alıp götüren kuzey rüzgârları hücrelerine kapatıldı. Tepede ve vadide amansız bir yağmur başladı ve nehirler yataklarından çıkarak geniş düzlükleri ve dağın eteklerini sardı. Phthia’nın yüksek arazilerindeki evinden öfkeli gökyüzünü seyreden Deukalion, suların aşağıdaki vadileri yuttuğunu gördü ve karısı Pyrrha’yı, Epimetheus’un kızını çağırarak ona, “Babamın, bilge Prometheus’un beni önceden uyardığı o gün geldi,” dedi. “Yaptığım gemiyi hazırla ve suların yeryüzünde kalacağı süre boyunca ihtiyacımız olabilecek bütün yiyecekleri içine doldur. Uzaklardaki Kafkas dağlarında demir zincirler Prometheus’un etini parçalıyor ve akbaba kalbini gagalıyor ama söyledikleri gerçekleşiyor. İnsanların günahkârlığı yüzünden yeryüzünü sel basıyor. Ne de olsa Zeus da ondan daha kudretli birinin hizmetkârı ve onun emirlerini yerine getirmeli.”

Pyrrha aceleyle her şeyi hazırladı ve kocasıyla birlikte suların Phthia'nın yüksek arazilerine dek yükselmesini bekledikten sonra Deukalion'un gemisini yüzdürdüler. Balıklar, yaşlı karaağaç korularında yüzyüyor, meşelerdeki kalın boğumlara takılıyordu. Suyun yüzeyindeyse insan cesetleri birbirine çarpıyordu. Deukalion gözü pek savaşçıların, genç kadınların ve bebeklerin dalgalarla yükselip alçalan ölü yüzlerine baktı. Su, bütün tepeleri sararken ve dağların zirvesinde sığınacak bir yer bulmuş birkaç kişi dışında herkes ölürken gemi sekiz gün boyunca selde sürüklendi. Dokuzuncu gün gemi Parnassos'un yüksek arazileri üzerinde durdu ve Deukalion, karısı Pyrrha'yla birlikte ıssız yeryüzüne ayak bastı. Sular yavaş yavaş vadilerden çekildi ve ölü balıklarla deniz canavarları, ormanın karmakarışık dallarına takılıp kaldılar. Gözün görebildiği hiçbir yerde, avlarına saldırmadan önce gökyüzünde daireler çizen akbabalar dışında herhangi bir canlı izi yoktu. Deukalion, Pyrrha'ya baktı ve kalpleri anlatılmaz bir kederle doldu. "İnsanoğullarından hâlâ yaşayan var mı ya da ölüm uykusu ne zaman bizim üzerimize de çökecek bilmiyoruz," dedi Deukalion. "Ama bu seli gönderen kudretli varlık, bizi sulardan korudu. Onun için bir sunak taşı inşa edip şükranlarımızı sunalım." Böylece sunak inşa edildi ve Zeus, Deukalion'un duasına karşılık verdi. Ulak Hermes, Deukalion'un karşısındaydı. "Ne istediğini söyle," dedi. "İsteğin yerine getirilecek, çünkü sen, insanoğulları içinde Zeus'un suçsuz ve temiz kalpli bulunduğu tek kişisin." Deukalion, Hermes'in karşısında başını eğerek selam verdi ve "Bütün dünya ıssız, perişan. Yalvarırım yeryüzünün üzerinde yeniden insanların olmasına izin verin." "İsteğin buysa yerine gelecek," dedi Hermes. "Tabii sen yüzünü örtünle kapar ve yoluna de-

vam ederken annenin kemiklerini ardında bırakırsan.”

Hermes oradan ayrılıp Zeus’un evine döndü ve Deukalion onun sözlerini düşündü. Sonunda babası Prometheus’un bilgeliği ona annesinin yeryüzü olduğunu gösterdi. Karı koca Parnassos’tan inerken arkalarına taşlar savurdular. Sonra onlara söylenenleri yaptılar ve Deukalion’un fırlattığı her taş bir erkeğe, Pyrrha’nın fırlattığı her taş bir kadına dönüştü. Ne annelerini ne de babalarını bilen insanlar, dünya üzerinde kendi çilelerini çekmeye gittiler. Derken güneş gökyüzünde parladı ve altlarındaki çamuru kuruttu. Onların çilesi, yorucu bir çalışmaydı ve bugüne dek de böyle devam etti. Tıpkı özleri olan taş gibi sert bir mücadele bu.

Yıllar geçtikçe Pyrrha ve Deukalion’un, Phthia’nın yüksek yerlerinde yaşamaya devam eden eski insan ırkının çocukları oldu. Deukalion’un oğlu Hellen’den, Helenlerin güçlü kabileleri türedi ve kızları Protogeneia’dan da Latmos tepesinde uyuyan çile ve acının adamı, adil Endymion’un babası Aëthlios doğdu.

poseidon ve athena

Kephisos ırmağının kıyılarındaki taşlık ve ince topraklı araziye Erechtheus bir şehir kurdu. Özgür ve cesur insanların babasıydı. Şehri küçük ve mütevazı olsa da Zeus, bilgeliğiyle günün birinde dünyadaki tüm şehirlerin en soylusu olacağını öngörmüştü. Denizler tanrısı Poseidon'la Zeus'un bakire kızı Athena arasında, Erechtheus'un şehrinin hangi adla anılacağına dair bir anlaşmazlık vardı. Zeus, Olimpos'ta yaşayan yüce tanrıların huzurunda ikisi arasında hakemlik etmek için bir gün belirledi.

Gün geldiğinde tanrıların her biri Kephisos kıyısındaki altın tahtlarına oturdular. En tepede tüm tanrıların ve insanların babası Zeus, onun yanıdaysa Kraliçe Hera oturuyordu. O gün insanoğulları da onları izleyebilirdi, çünkü Zeus, şimşeklerini kenara bırakmıştı ve tüm tanrılar Poseidon ve Athena arasındaki meseleyi muhakeme edişini izlemek için barışçıl niyetlerle gelmişlerdi aşağıya. Phoebus Apollon da elinde arپیyla orada oturuyordu. Yüzü, güzellikten parlıyordu ama ısıll ısıll gözlerinde öfkeden eser yoktu. Hemen yanın-

da hile yapan ve yalan söyleyen insanlara attığı şaşmaz okları duruyordu. Onun yanında kız kardeşi Artemis vardı. Günlerini dünyadaki hayvanları kovalayarak ve Eurotas'ın sazlıklı kıyılarında su perileriyle kafa bularak geçirirdi. Zeus'un yanında her zaman yakışıklı ve genç görünen, tanrıların sözcüsü Hermes oturuyordu ve elinde büyükbabasının iradesini yerine getirmek için bir asa tutuyordu. Ateş tanrısı Hephaistos ve yuvaları koruyan Hestia da yerini almıştı. Savaştan keyif alan Ares, şölenlerle şaraba bayılan Dionysos ve dünyayı kakhaha ve kederle doldurmak için denizlerin köpüğünden yükselen Afrodite de oradaydı.

Hepsinin karşısında ezeli rakipler dikilmiş Zeus'un kararını bekliyordu. Athena sol elinde hedefini şaşırmayan mızrağını tutuyordu. Kalkanının üzerindeyse fani gözlerden saklanan, gözü ona değen hiç kimsenin canlı kalmadığı bir yüz vardı. Onun hemen arkasında gücünün büyüklüğüyle gurur duyan Poseidon, bu çekişmenin çözümünü bekliyordu. Sağ elinde dünyayı salladığı ve denizlerin suyunu ikiye ayırdığı üç uçlu mızrağı vardı.

Sözcü Hermes, altın tahtından kalktı ve berrak sesi büyük konseyin üzerinde yankılandı. "Poseidon ve Athena arasında kararını veren Zeus'un hükmüne kulak verin," dedi. "Erechtheus'un şehri, dünyaya ve insanoğullarına en iyi hediye getiren tanrının adıyla anılacak. Eğer bunu Poseidon başarırsa şehrin adı Poseidonya olacak ama eğer Athena daha iyi bir armağan getirirse, şehrin adı Atina olacak."

Kral Poseidon, tüm ihtişamıyla kalktı ve üç uçlu mızrağıyla bulunduğu yere vurdu. Tepe hemen her zeresiyle sarsıldı ve toprak parçalara ayrıldı. Yarıklardan bir at fırladı. Güçte de güzellikte de bir eşi daha görüle-

meyecek bir attı bu. Vücudu kar gibi beyazdı, yere ayak bastığında yelesi rüzgârda gururla savruldu. Tepede ve vadide amaçsızca süzüldü. “Armağanımı izleyin,” dedi Poseidon, “ve şehre benim adımı verin. İnsanoğluna at-tan daha güzel bir şeyi kim verebilir ki?”

Ancak Athena keskin, gri gözleriyle tanrılara baktı. Sonra yavaşça yere doğru eğildi ve sağ elinde tuttuğu küçük bir tohumu ekti. Hiçbir şey söylemedi ama büyük konseye sakince bakmaya devam etti. Tanrıların hepsi yerde filizlenen tohumun büyüyüp tomurcukla-rını ve yapraklarını ortaya çıkarışını izledi. Tohum git-gide uzadı, uzadı ve kalın, yeşil yapraklarla sarıldı. Ar-dından kümeleşen dallarında meyvesi belirdi. “Benim hediyem, Kral Poseidon’unkinden daha iyi ey Zeus,” dedi. “Onun verdiği at savaşa ve anlaşmazlığa neden olabilir, insanoğullarına sıkıntı çektirir. Benim zeytin ağacımsa barışın, bereketin, sağlığın, gücün sembolü, mutluluk ve özgürlüğün teminatıdır. Erechtheus şehri, benim adımı taşımayı hak etmiyor mu?”

Tanrıların sesi doldurdu göğü. Hepsi bir ağızdan, “Athena’nın hediyesi insanoğullarına verilebilecek en güzel hediye-dir,” diye haykırdılar. “Erechtheus’un şeh-rinin barışta, savaştakinden çok daha büyük olacağının, soyluluğunun gücünden değil özgürlüğünden geleceği-nin işaretidir. Şehrin adı Atina olsun.”

Böylece Kronos’un kudretli oğlu Zeus, şehrin adı-nın Atina olmasına karar verdiğinin işareti olarak başı-nı eğdi. Ölümsüz bukleleri başından öne doğru döküldü ve Olimpos koridorlarına dönmek için altın tahtından kalktığında yeryüzü ayakları altında titredi. Athena ise hâlâ onun ismini alan şehre bakıyordu. Mızrağını Ere-chtheus’un şehrine doğru uzattı ve “Zafer kazandım ve evim burası olacak,” dedi. “Çocuklarım burada mutlu

ve özgür büyüyecek. İnsanoğulları kanunu ve nizamı öğrenmek için buraya gelecek. Fani ellerin, Olimpos'ta yaşayan tanrıların yardımıyla ne büyük şeyler yapabildiklerini görecekler burada. Ve özgürlük meşalesi Atina'nın dışına çıktığında, ışığı diğer şehirleri de aydınlatacak ve insanlar benim armağanımın en iyisi olduğunu öğrenecekler. Kanunu ve düşünce özgürlüğünü yüceltecekler ve bu hareket, Athena'nın adını taşıyan Erechtheus şehrinden doğacak."

medusa

Gai'a'nın Leydi Hera'ya verdiği altın elmaların Hesperides tarafından korunduğu uzak batı topraklarında, ıssız ve kasvetli bir evde kız kardeşleri Stheino ve Euryale ile birlikte Medusa yaşardı. Onlarla insanların yaşadıkları topraklar arasında usulca akan bir okyanus vardı. O yüzden insanoğulları Gorgon kız kardeşlerin yalnızca adlarını biliyordu. Medusa ise boş yere ona sevgi ve merhametle bakacak bir yüz görmeyi arzulayıp duruyordu. Çünkü onun için ölüm hükmü verilmiş olsa da kız kardeşleri ne yaşlanacak ne de ölecekti. Onlar için kasvetli evlerinin durgunluktan korkutucu hiçbir şey yoktu. Katı, merhametsiz yüzleriyle öylece oturup okyanusun ötesinde uzanan sessiz diyarları izliyorlardı. Ama Medusa, hiçbir değişimin uğramadığı bir yerde yeni bir şeyler görme arzusuyla durmadan dolaşıyordu. Yüreği, fanilerin ruhlarını sevindiren o şeylerin eksikliğiyle sızlıyordu. Yaşadığı yerde ne gündüz ne de gece vardı. Helios'un güzel ço-

cuklarının sabahları sürüleri otlaklara götürüşünü görmemişti hiç. Güneş akşamları altın kâsesine çekilmek üzere batarken gökyüzünü dolduran yıldızları hiç izlememişti. Gökyüzünden bir bulut bile geçmiyor, havada rüzgârın fısıltısı duyulmuyordu. O diyarı sonsuza dek solgun, sarı bir ışık aydınlatacaktı yalnızca. Medusa'nın yüzünde, insanoğullarının asla hissedemeyeceği bir keder vardı bu yüzden. Bu ümitsiz acı görüntüsü, Medusa'nın müthiş güzelliği yüzünden daha da korkunçtu. Bu korkunç kederinden kimseye bahsetmedi, çünkü kardeşleri kibarlık ve sevgi gibi şeyleri bilmezdi. Akrabası olan korkunç Graiai'de¹³ de avuntu bulamadı. Kimi zaman karanlık mağaralarında ziyaret ediyordu onları. Ama Medusa onlara mutsuzluğundan bahsettiğinde, ona tek bir umutlu söz söylemediler. Medusa da Helios'un ışığının asla girmeyeceği diyara geri döndü. Alnı acıyla buruşmuştu ama yanağını ıslatan bir damla bile yağ yoktu. Çünkü acısı, ağlatmayacak kadar büyüktü.

Ancak Medusa'yı daha da zor şeyler bekliyordu. Zeus'un kızı Athena Libya topraklarından Gorgon kız kardeşlerin yaşadığı yere gelmişti ve Medusa'yı onunla birlikte Hesperos'un çocuklarının Leydi Hera'nın altın elmalarını koruduğu bahçelere gitmekle görevlendirmişti. Medusa, Athena'nın ayaklarına kapandı ve bitmez kederi için ona merhamet etmesini diledi. "Zeus'un kızı," dedi, "Sen mutlu akrabalarınıza, Helios'un herkesi ışığıyla mesut ettiği, Horai'nin mutlu danslara öncülük ettiği ve Phoebus'un altın arpının tellerine dokunduğu yerde yaşıyorsun. Burada ise ne gece ne gündüz var. Ne bir bulut ne esinti ne de fırtına... İzin ver bu korkunç diyardan gideyim ve ölümlülerin yüzlerine bakayım.

13 Gri Cadılar: Deino, Enyo, Pemphredo. (ç.n.)

Ben de öleceğim. Yüreğim, kız kardeşlerimin hor gördüğü sevgiyi arzuluyor.” Athena sertçe baktı ve “Senin sevgiyle ne işin var?” diye sordu. “Hem ölümsüz varlıklarla akraba olan biri için insanların sevgisi nedir ki? Cezan sonlanana kadar burada oyalan, sonra Zeus sana görkemli evinde ikamet edenlerin arasında bir yer verecek.” Ama Medusa, “Leydim, lütfen gitmeme izin ver,” dedi. “Ölene kadar ne kadar zaman geçecek bilmiyorum ve sen de şefkat ve sevgi gibi ölümlü şeylerin kalbe dolan özlemini bilmiyorsun.” Athena’nın güzel yüzünde öfkeli bir bakış belirdi. “Beni sıkma. Duan anlamsız. Eğer aralarına gidersen insanlar senden ürker, çünkü yüzündeki o korkunç kedere bakamazlar.” Ama Medusa uysalca cevap verdi. “Leydim, umut en derin kederi bile öldürecek mucizevi bir güçtür ve Helios’un saf ışığında yüzüm en az seninki kadar güzel görünecektir.”

Bu cevap üzerine Athena’nın öfkesi daha da alevlendi. “Benimle aşık atma cüreti mi gösteriyorsun? Ben Zeus’un yanında duruyor ve onun isteklerini yerine getiriyorum. Onun haşmetinin parıltısı vuruyor üzerime. Sen kimsin de benimle böyle konuşuyorsun? Cezana kulak ver. Bundan böyle ne zaman bir fani sana baksa, bir bakışıyla taşla dönecek. Güzelliğin kalacak ama senin için ölümün karanlığına dönüşecek. Güzel omuzlarına sırma gibi dökülen buklelerin tıslayan yılanlara dönüşüp boynunu saracak. Görüntün yalnızca korku ve dehşet saçacak ve sana bakan faniler ölecek.” Athena, Medusa’nın yanından ayrıldı ve o korkunç dehşetin karanlığı Medusa’nın yüzüne yerleşti. Başını saran yılanların tıslaması duyuldu ve hepsi boynuna dolandı. Ancak Athena’nın isteği tam olarak gerçekleşmedi, çünkü Medusa’nın kalbi, yüzüne ölümcül bir güç veren o ceza ile değişmedi. “Zeus’un kızı,” dedi, “Hâlâ umut var, çünkü beni bir fani olarak bıraktın. Günün birinde öleceğim.”

Danae

Phoebus Apollon'un Delphi'deki evine gidip sonraki günlerde başına neler geleceğini soran Argos kralı Akrisios uyarıldı. Bu uyarıda, kızı Danae'nin oğlu tarafından öldürüleceği söyleniyordu. Bu sözler üzerine Akrisios'un, babasının evinde bahar çiçekleri gibi güzelleşerek büyüyen kızına sevgisi değişti. Kızını bir zindana kapadı ve çektiği çileleri umursamadı. Ancak Zeus'un gücü, Akrisios'unkinden fazlaydı ve Danae, Perseus'un annesi oldu. Çocuğa Parlak Sabahın Oğlu deniyordu, çünkü Zeus, kadının hücreesindeki karanlığı dağıtmıştı. Akrisios iyice korkmaya başladı ve Danae ile çocuğunun ölmesi gerektiğini söyledi.

Günün ilk ışıkları doğu göğünde belli belirsiz ortaya çıkarken Danae'yi deniz kıyısına götürdüler, yanına bir somun ekmek ve bir matara da su vererek bir sandığa koydular. Çocuğu kollarında uyuyordu ve diğerleri sandığı kabarıp alçalan denize taşırken çarpan dalga-

lar, çocuğun uykusuna tat katıyordu. Danae'nin geçmiş günleri ve karanlık sularda onu bulacak ölümü düşünerek döktüğü gözyaşları bebeğin üzerine düşüyordu. Zeus'a yalvardı. "Ah, bana bir çocuk veren Zeus, beni hâlâ duyabiliyor musun ve bu korkunç cezadan kurtarabilir misin?" Ardından Danae derin bir uykuya daldı ve o, kollarında bebeğiyle uyurken rüzgârlar sandığı Posedion'un emriyle taşıyarak Seriphos adasının kıyılarına götürdü.

Tesadüf eseri adanın kralı Polydestes'in kardeşi Diktys o sırada denize ağ atmıştı ve dalgaların kıyıya bir şey taşıdığını gördü. Hızla ilerledi ve Danae'yle çocuğunu sandıktan çıkardı. "Korkma leydim," dedi. "Sana burada hiçbir zarar gelmez. Sana bu şekilde davrananlar bu topraklara gelip sana zarar veremez." Diktys, Danae'yi Kral Polydektes'in evine götürdü. Kral onu iyi karşıladı ve Danae, çektiklerinin ardından dinlenmeye çekildi.

Zaman gelip geçti ve çocuk Perseus büyüyüp her görenin güzelliğine hayran kaldığı cesur ve güçlü bir adama dönüştü. Sabahın erken saatlerindeki ışık bile onun güzel yanaklarının renginden daha saf değildi ve altın bukleleri, gün ortasında tepelere vuran güneş ışınları gibi ıslık ıslık omzuna dökülüyordu. Danae, "Oğlum, senin doğduğun ülkede sana Parlak Sabahın Oğlu derlerdi. Sen inancını koru ve bütün insanlara adil davran. Böylece sana verdikleri ismi hak edersin," derdi. Perseus kaba ve yanlış olan her şeyden nefret ederek büyüdü ve ona bakan herkes ellerinin temiz, kalbinin saf olduğunu anlardı.

Ancak Danae için kötü günler kapıdaydı. Kral Polydektes, Danae istemediği halde onun sevgisini ka-

zanmak istiyordu. Uzun zaman kadının onun arzusuna kulak vermesi için yalvardı ama Danae'nin kalbi çok uzaklarda, çocuğunun doğduğu Argos ülkesindeydi. "Kralım, yaşamım kederli ve yorucu, bende ne var ki aşkımı istiyorsun? Krallığında benden çok daha güzel kadınlar var. Beni bırak da yabancı bir ülkede yaşarken yalnızca çocuğumla ilgileneyim," dedi. Polydektes hemen, "Benden böyle kaçabileceğini sanma leydim," dedi. "Sözlerime kulak vermeyeceksen, çocuğun burada, senin yanında kalmayacak. Onu uzaklara, Gorgon Medusa'nın başını getirmesi için batıdaki diyarlara göndereceğim."

Polydektes yanından ayrılırken Danae oturmuş ağlıyordu. Perseus gelip de annesine neden üzgün olduğunu, neden ağladığını sordu. "Anlat anne," dedi. "Eğer bu ülkenin insanları sana karşı bir hata işlediyse, elime kılıcımı alıp onların cezasını vereceğim." Danae, "İleride seni pek çok çile bekliyor ama burada yapabileceğin hiçbir şey yok. Daima cesur ol ve adil davran. Günün birinde beni düşmanlarımdan koruyacaksın," dedi.

Aylar geçip giderken Polydektes, Danae'nin aşkını kazanmak için çabalamaya devam ediyordu. Sonunda ona karşılık vermediği için Danae'den nefret etmeye başladı. Perseus'un Medusa'yı öldürmek için uzaklara gönderilmesini ve Danae'nin de oğlu Graiai ve Gorgonlar diyarından dönene kadar bir zindana kapatılmasını söyledi.

Danae bir kez daha zindandaydı ve oğlu Perseus zorlu yolculuğuna çıkmadan önce ona veda etmeye geldi. Danae oğluna sarıldı ve kederle gözlerine bakarak, "Oğlum, fani bir insanın annesi için yapabileceği her şeyi yaparsın benim için, biliyorum," dedi. "Ama uğraş-

ların seni, ağır okyanus akıntısının ötesindeki Gorgon ülkesi dışında nereye götürecek bilmiyorum. Polydektes'in emrini nasıl yerine getireceğini de söyleyemem, çünkü Gorgon kardeşler içinde yaşlanabilecek ve ölecek olan yalnızca Medusa. Üstelik ölümcül yılanlar ona yaklaşan herkesi öldürüyor ve onun korkunç gözlerine bir kez olsun bakan her fani taş dönmüyor. Bir zamanlar çok güzel bir kızmış diyorlar. Ama Leydi Athena onu lanetlemiş. O yüzden Gorgon'un yüzünü gören ölüyor-muş. Belki de Medusa'nın kalbi nefretten çok kederle doludur Perseus. O korkunç gözlerine bakan tüm fanilerin taş dönmelerini kendi de istemiyordur. Eğer öyleyse sana verilen görevi yerine getirirsen, onu berbat bir yaşamdan özgür kılacak ve şu anda boş yere arzuladığı o güzelliklerin bir kısmını getirecektir ona. Haydi git oğlum, talihin açık olsun. Önünde zorlu bir savaş var. Bu savaşta nasıl galip geleceğini bilmesem de doğru ve adil davranışların, insanoğullarına mucizevi bir kudret verdiğini ve Zeus'un ihanetten ve yalanlardan nefret edenlere güç vereceğini biliyorum.”

Perseus annesine cesaretini toplamasını söyleyerek asla hileye ve yalana bel bağlamayacağına yemin etti. “Beni bekleyen tehlikeleri ve düşmanlarımin kim olduğunu bilmiyorum anne,” dedi. “Ama onların karşısına senin hor göreceğin bir silahla çıkmayacağıma emin olabilirsin. Sadece günler, aylar geçerken sakın başıma kötü şeyler geldiğini düşünme. Çünkü içimde Polydektes'in emrini yerine getirip seni buradan Argive diyarına götürebileceğime dair umut var.” Perseus bu sözlerin ardından Gorgon Medusa'yı bulmak için yiğitçe yola düştü.

perseus

Perseus onu Seriphos'tan götürecek gemiye bindiğinde doğu rüzgârı, Helle denizinin dalgalarında gümüşü köpükler oluşturunuyordu. Beyaz yelken rüzgâra karşı açıldı ve gemi kabarıp çekilen sularla hızla yola koyuldu. Çok geçmeden karşılarına mavi tepeler çıktı ve batıda güneş batarken Perseus bir kez daha Argive topraklarına ayak bastı.

Ama kadim memleketinde dinlenecek zaman değildi. Argos'tan ve diğer ülkelerden geçerek Gorgon'un peşinde dolaşırken cesur kalbinden ve yiğit kollarından başka bir yardımcısı yoktu. Kendisi için korkmuyordu. Gözleri yaşlarla doluyorsa eğer, tek sebebi annesi Danae'yi düşünmesiydi. Kendi kendine, "Ah, anneciğim, keşke sen de burada olsaydın," dedi. "Akrisios'un hâlâ kral olduğu güzel şehrin kulelerini gördüm. Senin görmeyi arzuladığın evi gördüm ve her ne kadar şimdi içine giremesem de günün birinde seni parlak başarılarla getireceğim buraya, doğuştan hakkım olanı almaya geldiğimimde."

Zihninde gelecek günlerin hayali belirdi birden, mavi göğün altında dinlenmek için yatarken. Ama gözleri uykuya kapandığında, gözlerinin önünde çok daha görkemli bir görüntü belirdi; zira Leydi Athena, Zeus'un evinden kalkıp üstlendiği ağır görevde genç kahramana yardım etmeye gelmişti. Yüzü, insan kızlarına bahşedilmemiş bir güzellikle parlıyordu. Ama Perseus onun görkeminden korkmadı, çünkü uykunun tatlı büyüsi altındaydı. Athena'nın sözlerini duydu sonra. "Ben, zorlu uğraşında sana yardım etmek için baban Zeus'un yaşadığı Olimpos'tan geldim. Cesur bir kalbin, yiğit bir bileğin var ama hangi yoldan gitmen gerektiğini bilmiyorsun. Hem Gorgon Medusa'yı öldürebileceğin silahlardan da yoksunsun. Pek çok şeye ihtiyacın olacak ama ben yalnızca Gorgon'un yüzündeki dondurucu bakıştan koruyabilirim seni. Onun yüzüne bakıp da hayatta kalamazsın. Üstelik o ölüm olsa bile korkutucu yüzüne atılacak bir bakış, fanileri taşla döndürebilir. O yüzden onu öldürmek için yanına yaklaştığında, ona bakmamalısın. Kendine dikkat et, çünkü Gorgon kardeşler uyanırken hiçbir tehlikeden korkmazlar, başlarını saran yılanlar her şeye karşı uyarır onları. Yalnızca uyuduklarında yaklaşabilirsin onlara. Medusa'nın yüzünü, ister ölü ister diri olsun, asla görmemelisin. Şu aynayı al, ancak aynadan ona bakabilirsin. Yansımasına baktığında cesaretini topla ve hedefini vur, o ölümlü kadının başını yanında götür. Yolculuğun sırasında oyalanma, zira kız kardeşleri peşine düşecektir ve onlar ne yaşlanır ne de ölür."

Athena bunları söyledikten sonra Perseus'un yanından ayrıldı ve Perseus sabah uyandığında yanında onun verdiği aynayı buldu. "Artık biliyorum ki uğraşım boşa değil," dedi. "Athena'nın yardımı ileride başka

desteklerin de geleceğinin kanıtı.” Kalbini temiz tutarak tepeleri ve vadileri aştı, nehirleri ve ormanları geçti ve güneşin battığı yere doğru ilerledi. Uyku gözlerini ağırlaştırana kadar çabaladı, akşamsa geniş bir taşın üzerine uzandı. Karşısında bir kez daha görkemli bir şekil belirdi. Başında cılalı bir miğfer parlıyordu, elinde altından bir asa vardı. Ayaklarındaki altından sandaletler onu gökyüzünde bir kartaldan daha hızlı uçurmuştu. Perseus bir sesin konuştuğunu duydu. “Ben Zeus’un habercisi Hermes’im ve düşmanlarına karşı sana destek olmaya geldim. Değdiği tüm fanileri öldüren bu kılıcı al ve kalbini ferah tutarak devam et yoluna. Yorucu bir yol ve zorlu uğraşında yeni bir yardım almadan önce uzun günler var önünde. Uzaklarda, güneşin battığı yere doğru Tartessos diyarı uzanıyor. Orada Atlas’ın göğün sütunlarını tuttuğu zirvesi beyaz dağları görecekisin. Karanlık suları geçmelisin, geçtikten sonra kendini Gorgon kardeşlerin akrabası Graiai kardeşlerin ülkesinde bulacaksın. Canlıların evlerini ferahlatan Helios’un ihtişamını orada göremeyeceksin. O ıssız toprakları çok uzaklardaki güneşten gelen zayıf bir ışık aydınlatacak yalnızca. Orada, talihsiz Graiai kardeşlerin pusuya yattığı kasvetli bir mağara gizli. Arayıp bulmalısın. Onları bulduğunda korkma. Yıpranmış ve kırışık yüzlerinin üzerinde karmakarışık, uzun, gri saçları var. Sesleri dişsiz ağızlarından çıkıyor. Kasvetli evlerinden dışarı bakmak istediklerinde tek bir göz birinden diğerine geçiyor. Onları bul, çünkü yapman gereken başka ne kaldığını yalnızca onlar söyleyebilir sana.”

Perseus sabah uyandığında Hermes’in kılıcı yanında uzanıyordu. Büyük bir neşeyle kalktı ve “Zeus’un yardımı hep benimle olacak,” dedi. “Daha fazla yardım gerekiyorsa, o göndermez mi bana?” Böylece yola de-

vam ederek Tartessos'a doğru ilerledi ve orada karanlık denizi aşarak Graiai kardeşleri aramaya devam etti, Atlas'ın gökyüzüne uzanan sütunlarını görene kadar ilerledi. Derken sütunların altındaki tepelere yaklaştığında karanlık bir mağaraya denk geldi. Bakmak için durduğunda yaşlı kadınların omuzlarına dökülen gri saçlarını gördüğünü sandı. Uzun zaman mağaranın dışındaki kayalarda dinlendi. Solukları ağırlaşınca kız kardeşlerin uykuya daldığını anladı. Usulca içeri süzüldü ve yanlarında duran gözü aldı. Sonra da uyanmalarını bekledi. Sonunda fanilerin üzerinde parlayan uzaklardaki güneşin zayıf ışığı mağaraya ulaştığında, Perseus kadınların elleriyle onun aldığı gözü aradığını gördü. Sonra dişsiz çenelerinden boğuk bir ses döküldü: "İnsanoğullarının soyundan biri yanımıza kadar gelmiş. Eskiden beri birinin gelip bizi, isteklerini yerine getirene kadar kör bırakacağını biliyorduk." Perseus bunun üzerine cesurca öne çıktı ve karşılarında durdu. "Phorkos ve Keto'nun kızları," dedi. "Biliyorum ki Gorgon kardeşlerle akrabasınız ve bu yüzden şimdi bana yol göstereceksiniz. Hilekârlık ya da kurnazlıkla kaçmayı aklınıza bile getirmeyin, çünkü ellerimde Hermes'in kılıcı var ve o, değdiği tüm canlıları öldürür." Kadınlar hemen cevap verdi. "Bizi öldürme insanoğlu, sana dürüst davranacak ve Gorgon kardeşlerin yaşadığı yere varmadan önce yapman gerekenleri anlatacağız. Önünde uzanan düzlük boyunca ilerle, sonra tepeyi, ardından da vadiyi, ormanı ve çölü aş. Ağır ağır akan bir okyanusla karşılaşacaksın. Orada suyun altında yaşayan su perilerini çağır. Senin çağrıyla gelecek ve bizim bilmemize izin verilmeyen birçok şey söyleyecekler sana."

Perseus yoluna devam etti. Owayı, tepeyi ve vadiyi geçip canlıların dünyasının etrafında tembelce akan

okyanusa vardı. Saf gün ışığının bir parçası bile kasvetli havayı delemiyordu. Yalnızca Gorgonların diyarına vuran solgun, sarı ışık gösterdi ona karanlık akıntıyı. Kıyıda durdu ve emrini yerine getirmeleri için su perilerini çağırdı. Hepsi karşısında durdu ve onu ismiyle selamladı. “Ey Perseus, ayakları bu ıssız kıyıya basan ilk canlısın sen. Uzun zamandır Zeus’un iradesinin fani Medusa’nın cezasını tamamlamak için seni buraya getireceğini biliyorduk. İhtiyacın olan şeyleri biliyoruz ve doğruyu söylemek gerekirse biz olmazsak çabaların boşa gider. Etraflarındaki her şeyi gören varlıkların yanına yaklaşacaksın, onların başlarını saran yılanlar, gözleridir. İşte sana Hades’in miğferi. Bununla görünmeden onların yanına yaklaşabilirsin. Hiç ıskalamayan kılıcın da var ama sana vereceğimiz bu torba olmadan bir görüşte bütün fanileri taş a çeviren o baş taşıyamazsın. Fani kadınla işin bittiğinde ölümsüz kardeşlerinden kaçman gerek. Kartallardan bile hızlı düşeceklerdir peşine. Bu sandaletler seni gökyüzünde bir rüyadan bile daha hızlı taşıyacak. Acele et Danae’nin oğlu, biz seni ellerimizle okyanusun karşısına taşımaya hazırız.”

Böylece Perseus’u Gorgon diyarına taşıdılar ve Perseus bu topraklara vuran sonsuz sarı ışığın altında ilerledi.

O gece Medusa, ıssız evlerinin karanlığında kız kardeşlerine günün birinde sona erecek lanetten bahsetti. “Kardeşlerim,” dedi. “Yüzümün görüntüsünün tüm fanileri taş a çevirmesinin kederi pek umurunuzda değil. Yaşlılık ya da ölüm nedir bilmezsiniz, acımın o korkunç ağırlığından da bihabersiniz. Bu yüzden yaklaşan değişimin işaretlerini de hissetmiyorsunuz. Ama ben biliyorum. Başımı saran yılanlar beni boş yere uyarmıyor.

Artık savuşturmayı umursamadığım bir tehlikeye karşı uyarıyorlar beni. Kalbimdeki zayıf umudu yıkan Athena'nın gazabı beni yine de ölümlü bıraktı ve ben geçen yılların kederinden yoruldum artık. Kardeşlerim, merhamet nedir bilmezsiniz siz ama sevgiyi bilirsiniz. Çünkü bu canlı mezarda bile huzur içinde yaşadık ve huzur, sevginin akrabasıdır. Şimdi kulak verin bana. Gözlerim uykudan ağırlaşıyor ve kalbim bana kaderin yaklaştığını söylüyor. Ne de olsa ölümlüyüm ben. Üzerime çöken uykunun, yaşamının sonu gelmiş bir uyku olması umurumda değil. Kardeşlerim, benim kaderim sizinkinden daha mutlu hiç değilse. Çünkü beni öldürecek olan dostumdur. Acılarımdan yoruldum artık. Belki de öldüğümde daha güzel şeyler bekliyordur beni."

Ama Medusa konuşurken, Stheino ve Euryale'nin yüzleri hiç değişmedi. Sanki Medusa'nın sözleri boş bir sestten ibaretti. Gorgon kardeşlerin hepsi uykuya daldı. Ölümcül yılanlar hareketsiz ve sessizdi. Mağarada yalnızca soluklarının sesi duyuluyordu.

Perseus, başında Hades'in miğferi, ayağında su perilerinin sandaletleriyle yaklaştı. Sağ elinde Hermes'in kılıcı, sol elinde Athena'nın aynası vardı. Uzun bir süre Medusa'nın yüzünün yansımına, eski güzelliğinin enkazına baktı. Kendi kendine dedi ki, "Ey fani kadın, görüntüne o ölümcül gücünü veren, ölümlü kederinden fazlası belki. Kaderin saati geldi. Ama ölüm, senin için bir iyilik olmalı." Sonra Hermes'in kılıcı harekete geçti ve Medusa'nın büyük acısı sona erdi. Perseus, ölü yüzün üzerine bir örtü örttü ve su perilerinin ağır akan okyanusun kıyısında ona verdikleri torbayla onu uzaklara taşıdı.

anðromeða

Uykularından uyanıp da Medusa'nın cezasının tamamlandığını gören Gorgon kardeşlerin öfkesi korkunçtu. Başlarını saran düğümlü kümelerde dikilen yılanlar tıslıyordu ve Gorgonlar dişlerini öfkeyle gıcırdatıyordu. Acıları sona eren olan ölümlü kadına duydukları sevgiden değil, zayıf ve uğraşıp didinmeye mahkûm bir insanoğlunun Phorkos ve Keto'nun kızlarına yaklaşmaya cüret etmesindendi öfkeleri. Kartallardan da hızlı bir şekilde kasvetli mağaralarından çıktılar ve boş yere Perseus'u aradılar. Perseus'un başında Hades'in miğferi vardı ve su perilerinin sandaletleri onu gökyüzünde bir rüya gibi taşımıştı. Perseus, Gorgon topraklarını saran solgun sarı ışıktaki güçlülükten nereye gittiğini bilmeden ilerlemeye devam etti. Derken fani birinden geliyormuş gibi görünen bir inleme duydu. Biraz sonra karşısında, başının üzerinde

gökyüzünün sütunları bulunan devasa bir beden gördü. Ardından bir ses duydu. “Gorgon Medusa’yı mı öldürdün insanoglu? Beni de uzun kederimden kurtarmaya mı geldin? Bana bak, ben, Prometheus bile onun tarafında savaşıırken Titanlarla birlikte Zeus’un gücüne karşı ayaklanan Atlas’ım. Çok önceden beri biliyorum ki bir fani, buraya tüm canlıları taş a çeviren bir Gorgon başını getirene kadar dinlenemeyeceğim. Çünkü parlak gökyüzünün ağırlığı altında boyun eğdirdiğinde, Zeus her şeyi gösterdi bana. Ama eğer sen Medusa’yı öldürdüysen, o halde Zeus bana karşı dostu olan Prometheus’a olduğundan daha merhametli demektir. Zira Prometheus, Kafkaslar’ın sert dağlarına zincirlendi ve ancak senin üçüncü nesilden torunun onun kalbini galalayan akbabayı korkutup Titan’ı özgür bırakabilecek. Çabuk ol Perseus, izin ver Gorgon’un yüzüne bakayım, çünkü yaptığım işin acısı, katlanabileceğimden büyük.” Perseus, Atlas’ın sözlerine kulak verdi ve Medusa’nın ölü yüzünün üzerindeki örtüyü kaldırdı. Atlas bir an hevesle o sabit yüze baktı. Sanki o korkunç dehşetin karanlığı altında, kadının eski güzelliğinin enkazını görmüş ve ümitsiz kederi için acımış gibiydi ona. Ama gözleri bir anda kapandı, kabaran göğsü hareketsiz kaldı, göğün ağırlığı altında titreyen kolları kaskatı kesilip buz gibi oldu. Perseus solgun sarı göğ e tekrar yükseldiğinde devin başındaki gri saçları, büyük dağların zirve- sindeki karlara benzetti ve titreyen kolları yerine yalnızca taşlık yamaçlardaki yarı k ve uçurumları gördü.

Altın sandaletleriyle, nereye gittiğini bilmeden daha da ilerledi ve hızlandı. Gorgon diyarının bulanık görüntüsünden yumuşak ve müşfik bir aydınlığ a çıktı. Orada her şey bir rüyanın renklerini kuşanmıştı. Güneşin ya da ayın ışığı değildi bu. Çünkü o ülkede ne

gündüz ne de gece vardı. Sabahın hafif bulutlarını gökyüzünde sürükleyen ya da bütün yıl altın meyvelerin parladığı ormandaki ağaçların yapraklarını kımıldatan bir esinti yoktu. Ama Perseus yeryüzüne doğru usulca kayarken, aşağıdan tatlı bir müziğin yankıları yükseliyordu. Perseus, Hades'in miğferini başından çıkardı ve karşılaştığı insanlara bu mutlu diyarın adını sordu. İnsanlar, "Boreas'ın buz gibi nefesinin havayı soğutmadığı ya da meyvelerimizi soldurmadığı yerde yaşıyoruz. O yüzden ülkemizin adı, Hyperboreans'ın bahçesi," diye yanıt verdiler. Perseus orada bir süre uğraşına ara verdi. Bütün gün Hebe ve Harmonia kadar güzel, mutlu kızların danslarını izledi ve başlarında defneden taşlar bulunan insanlarla zengin sofralarda yemek yedi. Orada hiçbir çekişme ve savaş sesinin bölemeyeceği derin bir huzur içinde dinlendi. Bu insanlar kötülük, nefret, hastalık ya da yaşlılık nedir bilmiyorlardı.

Ama Perseus birden annesi Danae'nin Serpihos'taki hücresinde yatmakta olduğunu hatırladı ve Hyperboreans bahçesini bırakarak dert çeken insanların dünyasına dönmek için yola çıktı. O diyarın insanların tek bildiği, dünyanın ağır ağır akan okyanusun ötesinde olduğuydu. Perseus altın sandaletleriyle yumuşak ve hülyalı göğe yükselirken nereye gittiğini görmedi. İlerledi, ilerledi ve uzaktaki okyanus akıntısına baktı. Helios'un ateşten arabasını gökyüzünde gezdirirken saçtığı ışığı bir kez daha gördü. İleride büyük Libya ovası uzanıyordu ve onun sonundaki tepelerin de ötesinde karanlık denizin sularını gördü. Dev dalgaların kıyıyı dövdüğü yerde köpüklerin oluşturduğu beyaz bir çizgi vardı. Yaklaştıkça kabaran suların içinden yükselen büyük kayalar gördü ve onlardan birinde elleri ve ayakları zincirlerle bir taşa bağlanmış bir kadın vardı. Beyaz

elbisesinin katları rüzgârda uçuşuyordu ve güzel yüzü gündüzün sıcağı ve gecenin soğğundan yıpranıp harap olmuştu. Perseus hemen onun yanına giderek uzunca bir süre önünde dikildi ama kadın onu görmedi, çünkü Perseus’un başında Hades’in miğferi vardı. Perseus, gözlerinden merhamet yaşları süzülene dek onu izledi. Ellerini göğsünün üzerinde birleştirmişti ve ıstırabının büyüklüğünü yalnızca kıpırdanan dudakları gösteriyordu. Köpüren sular gitgide yükselirken genç kadın en sonunda, “Ey Zeus, bana yardıma gönderebileceğin kimse yok mu?” dedi. Perseus bunun üzerine miğferi eline aldı ve o görkemli güzelliğıyle kadının karşısına dikildi. “Leydim, büyük bir keder içinde olduğunu görüyorum. Bu kötülüğü sana yapanı söyle de intikamını alayım hemen,” dediğinde, kadın korkulacak bir şey olmadığını anladı. “Ey yabancı, her kimsen güveniyorum sana. Yüzün, hatalı davrananlardan biri olmadığını söylüyor bana. Adım Andromeda ve babam Kepheus zengin Libya diyarının kralıdır. Ama babam, kızlarıyla birlikte denizin altındaki mercan mağaralarında yaşayan ihtiyar Nereus’la kavgaya tutuştu. Ben babamın evinde büyürken, annem güzelliğimle gereksiz yere övündü ve Nereus’un bütün çocukları arasında benim kadar güzeli olmadığını söyledi. Nereus da mercan mağaralarından çıkıp Kral Poseidon’a gitti ve ‘Engin denizlerin Kralı, Kassiopeia bana ve çocuklarıma karşı büyük bir hata yaptı. Yalvarırım onun insanların söyledikleri kötü sözlerden cezasız kurtulmasına engel ol,’ dedi. Bunun üzerine Poseidon denizin sularını serbest bıraktı ve onu çevreleyen tepeler dışında bütün Libya ovası sular altında kaldı. Sonra korkunç bir canavar çıktı ve toprağın bütün meyvelerini bir çırpıda yok etti. İnsanlar üzüntü ve dehşet içinde babam Kepheus’un önünde diz

çöktüler ve onu Ammon'un evine gönderip su istilası ve vahşi yaratık hakkında ne yapması gerektiğini sordurdular. Çok geçmeden kızını bir kayaya zincirleyerek canavarın gelip onu avlamasını beklemesi gerektiği cevabı geldi. Onlar da beni bu ıssız uçuruma bağladılar. Her gün sular yükselirken canavar yaklaşıyor. Sanırım çok yakında bana ulaşabilecek." Perseus güzel sözlerle onu neşelendirdi. "Hanımefendi, ben Zeus tarafından büyük işler yapma gücü verilen Perseus'um. Elimde Hermes'in kılıcını tutuyorum ki bu kılıç Gorgon Medusa'yı öldürmüştür. Bir bakanı taşa döndüren bu başı, Seriphos'ta hüküm süren Polydektes'e götürüyorum. Korkma Andromeda. O canavarla savaşağım ve düşmanların yenilgiye uğradığında senden bir iyilik olarak aşkına talip olacağım." Andromeda'nın solgun yanığında büyük bir mutluluğun hafif kızarıklığı belirdi ve "Ah, Perseus, sevincimi senden neden saklayayım ki? Sen kederli bir geceyi aydınlatan sabah ışığı gibi geldin bana," diye cevap verdi. Ama o konuşurken dalgaların öfkesi daha da büyüdü ve sular giderek yükselip kayaları öfkeyle dövmeye başladı. Avına uzanmaya çalışan canavarın boğuk kükreyişi duyuldu. Genç kızın yanında, elinde parlak bir kılıç tutan ihtişamlı birini görünce suları daha da ateşli bir öfkeyle kamçılamaya başladı. Perseus onu karşılamak için öne çıktı ve Hermes'in ona verdiği kılıcı havaya kaldırarak, "Phoebus'un kılıcı, vuruşun keskin olsun, çünkü sen çaresizlerin düşmanına ineceksin," dedi. Kılıç indi ve devasa yaratığın kanı, denizin yemyeşil sularını kızıla boyadı.

Perseus, genç kadını gönül rahatlığıyla Kepheus'un koridorlarına götürdü ve "Ey kral," dedi. "Evladını av olarak sunduğun canavarı öldürdüm. Şimdi izin ver, kızın sözlerimi inkâr etmezse benimle başka diyarlara

gelsin,” dedi. Ama Kepheus, “Bir süre bizimle kal,” diye cevap verdi. “Eğer Libya topraklarından hemen ayrılmam gerekmiyorsa, bir düğün şöleni hazırlansın.” Şöleninde Perseus’un yanında güzel Andromeda oturdu ama büyük bir anlaşmazlık çıktı. Çünkü Phineus da şölene gelmişti ve evlenmek istediği genç kadını bir başkasının kendine eş yapması onu öfkeliendirdi. Perseus’un yüzüne baktıkça öfkesi giderek büyüdü ve alevlendi. En sonunda onun olması gereken ödülü alan bu yabancıya kötü sözler söyledi. Ama Perseus sükûnetle, “O halde neden canavarı sen avlayıp kızı özgür bırakmadın?” diye sordu. Phineus bu sözleri duyunca öfkeden boğulacak gibi oldu ve adamlarına kılıçlarını çekip Perseus’u öldürmelerini söyledi. Şölenin yapıldığı salonda büyük bir gürültü koptu ama Perseus, Gorgon’un yüzündeki örtüyü kaldırdı ve Phineus, bütün adamlarıyla birlikte taşa dönüştü.

Etrafı saran sessizlik sırasında Perseus, Andromeda’yı babasının evinden çıkardı. Pek çok diyardan geçerek Seriphos’a geldiler. Danae oğlunun yüzüne bir kez daha baktı ve “Oğlum, sana veda ettiğimden beri aylar öyle yorucu geçti ki,” dedi. “Ama dualarım duyuldu, eminim buna. Çünkü yüzün, bir savaştan galip olarak dönenlerin yüzü gibi.” Perseus bunun üzerine, “Evet anne,” dedi. “Zeus’un yardımını benden esirgemedi ve doğu rüzgârı beni buradan Argive diyarına götürdü. Kalbim acıyla doluydu, çünkü senin görmeyi çok istediğin şehri, ayak basmadığın evi gördüm. Oracıkta yemin ettim, doğuştan gelen hakkımı almaya gittiğimde seni bir galip olarak oraya götürecektim. O akşam uyurken Zeus’un evinden Leydi Athena yanıma geldi ve bana bir ayna verdi ki Gorgon’un herkesi taşa çeviren başını, ona bakmadan alabileyim. Sonraki akşam

karşıma Hermes çıktı ve bana darbeleri asla boşa gitmeyen kılıcını verdi. Graiai kardeşler; Hades'in miğferini, Gorgon'un başını buraya dek taşıdığım torbayı ve beni karanın ve denizin üzerinde bir rüya gibi taşıyan altın sandaletleri veren su perilerini nerede bulabileceğimi söyledi. Ah anneciğim, Zeus'un yardımıyla müthiş işler yaptım. Medusa'nın laneti benim sayemde bitti. Gorgon'un yüzüyle ilgili söylediklerin doğruymuş, Athena'nın aynasında gördüm. Güzelliği korkunç bir acıyla bozulmuş bir yüzdü. O görüntüye ne vakit baksam, büyük bir acıdan kaçıp ölümden huzur bulan bir bakış görüyorum sanki. Dev Atlas'ın alnı da acıdan kırışmıştı ama şimdi üzerindeki göğün ağırlığını hissetmiyor. Başından dökülen gri saçlar, ben oradan ayrılırken kışın dağların zirvesini kaplayan karlara benziyordu. Sonra Hyperboreans'ın mutlu bahçelerinden ayrılıp da bereketli Libya ovasına geldim ve orada Andromeda'yı avlamak isteyen canavarı öldürdüm. Gorgon'un yüzü, Andromeda'nın aşkını kazandığım için beni öldürmek isteyen Phineus ve adamlarını taşla çevirdi." Danae de Perseus'un sorularını yanıtladı ve Polydektes'in onu hâlâ kötü sözlerle üzdüğünü, yalnızca Diktys'in onu ağabeyinden koruduğunu anlattı. Perseus, Danae'ye artık neşelenmesini, çünkü Polydektes'in cezasını çekmek üzere olduğunu söyledi.

Perseus'un krala Gorgon Medusa'nın başını getirdiği haberinin duyulmasıyla birlikte Seriphos'a neşe ve kutlamalar hâkim oldu. Polydektes büyük bir şölen verdi ve kadehler şarapla dolarken ozanlar da Danae'nin oğlunun büyük başarılarını anlattı. Ardından Perseus herkese Hermes ve Athena'nın onun için yaptıklarını anlattı. Hades'in miğferini, altın sandaletleri, yanılmaz kılıcı gösterdi. Sonra da Polydektes ve annesine kar-

şı ona yardım eden adamların karşısında Medusa'nın yüzünü örten örtüyü kaldırdı. Perseus başını kaldırıp onlara baktığında her birinin zengin şölen sofrasının başında taş gibi kaskatı ve buz gibi durduğunu gördü. Sonunda zorlu işinin sona erdiğini hissetti. Yakarışına karşılık Zeus'un habercisi Hermes geldi ve Perseus, Hades'in miğferiyle Gorgon'u avlayan kılıcı, gökyüzünde onu bir rüya gibi taşıyan altın sandaletleri geri verdi. Hermes de miğferi Hades'e, sandaletleri okyanus perilerine verdi. Ancak Athena, Gorgon'un başını alıp kalkanının üzerine yerleştirdi.

Perseus, Danae'ye, "Anneciğim, artık evine dönme vaktin geldi," dedi. "Gorgon'un yüzü Polydektes'i ve adamlarını taşa çevirdi. Seriphos'u artık Diktys yönetiyor." Böylece beyaz yelkenler bir kez daha doğu rüzgârıyla doldu ve Danae, Argive diyarını yeniden gördü. Gorgon'u öldüren Perseus'un geldiği haberi şehirden şehre yayıldı. Genç erkekler ve kadınlar, Akrisios'un koridorlarında zafer sahibine doğru giderken "*To Paian*" şarkısını söylüyordu.

akrísios

Io Paian” haykırışları kulaklarına ulaştığında Akrisios bomboş salonunda oturmuş, bu neşe ve zafer seslerini uyandıran tuhaf şeyler olması gerektiğini düşünerek hayret ediyordu. Danae’nin bebeğiyle birlikte öfkeli sulara atılmasından beri savaşın gorkemi Argos’u terk etmişti. Görünüşe bakılırsa bütün liderler de eski güçlerini ve cesaretlerini kaybetmişti. Birileri ona kızı Danae’nin eve döndüğünü, kahraman Perseus’un onu Seriphos kralı Polydektes’in elinden kurtardığını söylediğinde şaşkınlığı büyük bir korkuya dönüştü. Kızına karşı yaptığı bütün hatalar ona azap çektirmeye başladı. Phoebus Apollon’un, günün birinde Danae’nin oğlu tarafından öldürüleceğine dair uyarısı hâlâ aklındaydı. Gökyüzüne baktığında güneşi bir daha göremeyecekmiş gibi geldi.

Akrisios telaşla, dehşet içinde evinden kaçtı. Danae’nin sesini duymak, Perseus’un yüzüne bakmak için

bile oyalanmadı. Gorgon’u öldüren o kahramanın eski günlerdeki hataları için ona kötülük yapıp yapmayacağını görmeyi beklemedi. Tepeleri ve vadileri, nehirleri ve ormanları hızla aştı, Larissa’ya hükmeden büyük lider Teutamidas’ın evine vardı.

Şölen salonunda ziyafet vardı ve Teselyalı ozanlar Perseus’un cesur eylemlerinin şarkısını söylüyorlardı. Ünü buraya bile ulaşmıştı. Çabalayan insanların topraklarından Graiai ve Gorgonların ülkesine nasıl geçtiğini, fani Medusa’yı nasıl öldürdüğünü ve Atlas’ı nasıl taşla çevirdiğini anlatıyor, ardından Hermes’in kılıcıyla Libya topraklarını harap eden kudretli yaratığı öldürüp Andromeda’nın kalbini kazanmasına dair şarkılar söylüyorlardı. Ardından Teutamidas konuştu. “Dostum, o güzel talihini kıskanıyorum, çünkü Perseus’un sana armağan ettiği türden zaferleri pek sık görmez insan çocuklarından. İlerleyen günlerde insanlar onun büyük işlerini anlatacaklar şevkle ve onun soyundan birçok büyük lider çıkacak. Perseus’un uğraşlarını ve önlerinde onları bekleyen zaferleri hatırladıkça daha saf bir cesaretle harekete geçecekler. Şimdi söyle bana dostum, neden geldin buraya? Yanağın solmuş ve ellerin titriyor. Yılların ağırlığından olduğunu sanmıyorum, ne de olsa ihtiyarlığına var daha ve Perseus’un çocuklarının dizlerinin dibinde toplanacağı günleri görebilirsin.”

Ama Akrisios utancından ve korkusundan cevap veremedi. Teutamidas’a Danae’ye yaptıklarını anlatamazdı. O yüzden alelacele büyük bir tehlikeden kaçtığını, çünkü Phoebus’un kehanetine göre kızının oğlu tarafından öldürüleceğini söyledi. Teutamidas bunun üzerine, “Kızının başka bir oğlu daha mı var?” diye sordu. Akrisios ancak bundan sonra Kahraman Perseus’tan

kaçtığını kabullenmek zorunda kaldı. Ancak Teutamidas'ın yüzü öfkeyle kızardı ve "Gurur duyman gereken birinden kaçırıyorsun, yazık sana!" dedi. "İnsanlar her yerde Perseus'un iyiliğinden ve doğruluğundan bahsediyor. Senin yaptıkların için kin beslediğine inanmıyorum onun. Hayır, sen şu an, annesinin kollarında öfkeli denize bırakmaktan daha büyük bir kötülük yapıyorsun ona." Akrisios'u, Perseus konusunda ikna etmeye çalıştı ve sonunda Danae ile oğlunun, Larissa ovasında yapılacak büyük oyunlara katılabileceğini söyledi.

Akrisios'un şehrinden Larissa'ya doğru ilerlerken genç oğlanlar ve kızlar "Io Paian" haykırılarıyla Perseus'un karşısına çıktılar. Geçtiği her yerde insanlar kasabalardan ve köylerden gelerek yakışıklı kahramanı ve onun Libya canavarından kurtardığı güzel Andromeda'yı selamladı. Geçtikleri her yere neşe saçıyorlardı. Teutamidas'ın evinin önünde toplanan genç oğlanları ve kızları görünce sonunda Akrisios'un soğuk kalbi de tuhaf bir sevinç hissiyle titredi. Kızı Danae bir kez daha karşısındaydı. Hâlâ güzeldi ama yirmi yılın acıları gözlerinin parlaklığını söndürmüştü, gençliğinin şen kahkahaları yok olmuştu. Akrisios bir kez daha Perseus'un yüzüne baktı ve çaresiz bir çocukken kötülük ettiği kahramanın nazik selamını aldı. Ama onu asıl hayrete düşüren Andromeda'nın güzelliğiydi. Kendi kendine, bütün dünyada Perseus ve onun Hermes'in kılıcıyla kazandığı karısı kadar güzel kimse olmadığını düşündü.

Oynalara katılan liderleri izlerken, kalabalık her oyunun sonunda galibin Perseus olduğunu haykırdı. En sonunda halka atma oyununda kimin daha güçlü olduğunu görmek için toplandılar. Perseus nişanı hedef aldığı halka yan döndü ve Akrisios'un başına çarptı.

Phoebus Apollon'un kehaneti gerçekleşmişti.

Lider Argos önlerinde düşüp öldüğünde Teutamidas ve halkı çok üzüldü ama istemeden yaptığı şey için Perseus'un duyduğu üzüntü çok daha derin ve büyüktü. "Ey Zeus," dedi, "ellerimi temiz tutmaya ve adil davranmaya çalıştım ama sen bana sert bir ceza verdin."

Sonra Argos'un yasını tutmaya devam ettiler. Her ne kadar halkını iyi yönetmeyi içtenlikle istese de Akrisios'un evinde yaşadığı sürece Perseus'un acısı azalmadı. O da Tiryns'e hükmeden akrabası Megapenthes'e bir ulak yolladı ve "Buraya gel ve Argos'u yönet. Ben de gidip halkının arasında yaşayacağım," dedi. Böylece Perseus Tiryns'de yaşadı ve şehrin insanları, Perseus onlara hükmetmeye geldiğinde sevindiler. Aylar ve yıllar hızla geçip giderken Perseus tüm gücüyle halkını mutlu etmeye ve onları düşmanlarına karşı korumaya çalıştı. Onun çağrısıyla Kiklop, uzaklardaki Likya ülkesinden geldi ve şehri saran büyük duvarlar inşa etti. Onlar da yeni bir şehrin inşa edilmesinde ona yardım ettiler ve sonradan bu şehir Tiryns'ten bile daha büyük ve güçlü oldu. Mykenae'nin duvarları böyle yükseldi ve oradaki insanlar da Perseus'u sevdi ve onurlandırdı. Yalnızca Hermes'in kılıcıyla yaptığı işler için değil, onları adil bir şekilde yönettiği için. Sonunda kahramanın uzun mücadelesini bitirip dinlenme vakti geldi. Ozanlar, onun ölümde bile parlayan güzel yüzüne baktıklarında, "Belki bir daha sesini hiç duyamayacağız ama Perseus'un adı asla ölmeyecek," dediler.

kephalos ve prokris

Bütün Attika diyarında Kral Erechtheus'un kızı Prokris'ten daha güzel bir kız yoktu. Babasının kalbinin neşesiydi o, hem güzelliği hem de iyiliği ve kibarlığıyla. O güzel yüzünü görenlere, o neşeli sesini duyanlara mutluluk verirdi. Tezgâhının başına oturmuş şarkı söylerken herkes durup onun şarkılarını dinlerdi. Onunla birlikte yaşayan kızlar, Prokris'le birlikte çamaşır yıkama veya pınardan su alma zamanı geldiğinde mutlu olurlardı. Sonra, bütün işler bittiğinde Prokris tepede ve vadide dolaşır, bütün kuytulara, bütün köşelere girerdi. Bütün bölgede Prokris'in ayak basmadığı tek bir yer bile yoktu. En yüksek tepelerin zirvesinde ya da kayaların arasından mırıldanarak geçip ormanlık vadiye doğru akan derenin kenarında uzanıp dinlenirdi. Günler böyle geçip giderken, herkes onu sever ve onu görmekten mutluluk duyarken kendi güzelliğinin

fakrında olmayan, kendi iyiliğini hiç aklına getirmeyen bir tek Prokris'ti. Ama birlikte yaşadığı insanlar, yaşlılar ve gençler, kederliler ve mutlular, hep Herse'nin kızı Prokris'in sabah çiyi gibi güzel ve parlak olduğunu söylerdi.

Prokris, her zamanki gezilerinden birinde, şafağın ilk ışıkları gökyüzünde belirmeden hemen önce Hymettos dağına çıkmıştı. Uzaklardaki mavi denizi izlerken bakışları Euboea'nın parıltılı kayalıklarına takıldı ve oraya bakarken Hymettos'un hemen altındaki kıyıya doğru ilerleyen bir gemi gördü. Gemi kıyıya yaklaştığında içinden bir adamın çıktığını ve yukarı tırmanmaya başladığını gördü. Diğerleri kıyıda kalmıştı. Adam ona yaklaşırken Prokris, adamın yüzünün güzelliğini fark etti ve daha önce bir fanide böyle bir güzelliği hiç görmediğini düşündü. Tanrıların kimi zaman Olimpos'tan inerek insanların arasına karıştığını duymuştu. Kimi zaman da büyük kahramanlar, Zeus'un evinde yaşamaya götürülmeden önce dünyada yaşadıkları yerlerde görülürlerdi. Yabancı ona yaklaşırken güneş de gökyüzünde parlayarak yükseliyordu ve karanlık denizin üzerinde tek bir kara bulut bile yoktu. Güneşin ışığı adamın yüzüne vuruyor, ona fani bir güzellikten çok daha fazlasını veriyordu. Adam usulca Prokris'e doğru yaklaştı ve "Hanımefendi, ben uzak doğudaki diyarlardan geliyorum ve kıyıya yanaşırken tepenin üzerinde birinin durduğunu gördüm. Gemiden ayrılmak için acele ettim ki hangi ülkeye ulaştığımı öğrenebileyim. Benim adım Kephalos. Babam Helios, denizin ötesindeki güzel bir evde yaşıyor. Bense dünyayı geziyorum. Bütün ülkelere gitmek, insanların inşa ettiği bütün şehirleri görmek için... Şimdi bana adınızı ve bu güzel ülkenin adını söyleyiniz," dedi. Prokris, "Yabancı, benim adım

Prokris'tir ve şu tarafta, Kephisos'un parlak ışığının denize doğru usulca yayıldığı yerdeki Atina şehrinde yaşayan Kral Erechtheus'un kızıyım," diye cevap verdi. Ardından yabancıyı babasının evine götürdü ve Erechtheus onu nezaketle karşılayıp onuruna bir ziyafet verdi. Yemeklerini yiyip koyu kırmızı şaraplarını içerken Erechtheus, Kephalos'un kendi topraklarına dönen büyük kahramanlardan biri olduğunu, göz kamaştıracak kadar güzel olduğunu ve güzellikte kızı Prokris dışında kimsenin onunla karşılaştırılamayacağını düşündü.

Kephalos uzun zaman Erechtheus'un evinde kaldı. Güzel ve neşeli Prokris'i her gün biraz daha çok sevdi ve Kephalos'un gözleri usulca ve sevgiyle onu izledikçe Prokris giderek daha da güzelleşti, daha mutlu oldu. Sonunda Kephalos aşkını dile getirdi ve Erechtheus, kızını onunla evlendirdi. Bütün ülkede Kephalos'la Prokris kadar saf ve derin bir aşkla birbirine bağlanmış kimse yoktu.

Ancak ülkedeki kızların arasında Eos adında biri vardı. O da güzeldi ama Prokris'inki gibi nazik bir ruhu ve hilesiz bir kalbi yoktu. Kephalos ne zaman genç karısıyla dolaşmaya çıksa Eos gizlice onları takip ederdi. Tesadüfen karşılaşırlarsa gözlerini uzun uzun Kephalos'un yüzünde dolaştırır, Prokris'in mutluluğunu kıskanırdı. Derken bir gün ülke halkının katıldığı bir şölene kızlar pınarın etrafındaki çimenlerin üzerinde dans ederken Kephalos'la Eos konuşmaya başladı. Eos, kötücül aşkından uzaklaşamadı. O günden sonra Kephalos'la daha çok konuşmak istedi. Sonunda başını eğdi ve Kephalos'a aşkından bahsetti. Ancak Kephalos ona nazikçe, "Sen çok güzelsin ve seni sevebilecek birçok kişi var. Onların aşkını hak ediyorsun. Ben Erechtheus'un bana

eş olarak verdiği Prokris'i bırakamam. Prokris gözüme senden bile güzel görüldüğü için bağışla beni. Ama ben onun nezaketini, güzelliğinden çok takdir ediyorum. Hem Prokris saf aşkı ve hilesiz kalbiyle benim için bütün dünyadan daha değerli olacaktır her zaman," diye cevap verdi. Eos, şeytanca yanıtladı onu. "Ey Kephalos," dedi, "kendini kandırıyorsun. Prokris seni, benim gibi sevmiyor. Onun aşkını sına, doğru söylediğimi göreceksin."

Eos, günler boyu böyle konuşup durdu. Kephalos'un büyük mutluluğu bozuldu, çünkü mutlu ve dürüst Prokris'e baktıkça aklına Eos'un sözleri geliyordu. Karısının gerçekten de görüldüğü kadar saf ve iyi olup olmadığından kuşkulanmaya başladı. Sonunda Eos'a, karısının aşkını sınavacağını söyledi. Eos ona neler yapması gerektiğini anlattı. Karısının karşısına bir yabancı olarak çıkar ve ona uzak diyarlardan kıymetli hediyeler getirirse, Prokris'in Kephalos'un aşkını unutacağını söyledi.

Kephalos, Eos'un şeytani sözlerinden sonra gelecek kötü günleri hissetmiş gibi, kalbinde bir ağırlıkla uzaklaştı. Başka bir ülkede yaşamaya başladı. Zaman geçti, haftalar birbirini kovaladı, aylar geçti. Prokris, Erechtheus'un evinde gözlerinin feri sönene, sesi bütün neşesini kaybedene kadar ağlayıp yas tuttu. Her gün Kephalos'u bulma umuduyla her yere baktı. Her gün Hymettos tepesine gidip denize dikti gözlerini. "Mutlaka geri dönecek," dedi. "Ah, Kephalos, nasıl bir aşktan vazgeçtiğini bilmiyorsun." Böyle böyle eriyip soldu ama çevresindeki herkese göre her zamanki gibi nazik ve sevgi doluydu. Babası artık ihtiyarlamış, zayıf düşmüştü. Yakında öleceğini biliyordu. Ama onu en çok

üzlen, öldüğünde kızının duyacağı acıyı Kephalos'un tesselli edemeyecek olmasıydı. Erechtheus öldü ve insanlar onu ülkenin kahramanlarından biri olarak onurlandırdı. Prokris ise onun ıssız evinde kaldı ve onu gören herkes gerçek aşkı ve derin acısı yüzünden ona acıdı. Sonunda Kephalos'un artık dönmeyeceğini, onu mutlu edecek tek şeyin, kahramanların ve tanrıların görkemli evindeki babasının yanına gitmek olacağını hissetti.

O güzel yüzünde huzurlu bir bakış ve sevgi dolu bir tahammül belirdi. Kephalos'la birlikte dolaştıkları her yerde tuhaf bir mutlulukla dolaştı. Zaman geçti, günün birinde Prokris sabahın erken saatlerinde Hymettos dağının doğu yamaçlarında otururken aniden bir adamın ona yaklaştığını fark etti. Elbisesi değişikti ama adam tepeyi tırmanırken Prokris bu uzun bedeni, hafif adımları bir yerden tanıdığını düşündü. Adam ona daha da yaklaştı ve Prokris kendini tuhaf bir rüyanın içinde hissetti. Adamın yüzünün görüntüsü, gözlerindeki bakış Prokris'i geçmiş günlere götürdü. Aniden ayağa kalkıp adama doğru koştu. "Ah, Kephalos, sonunda döndün mü? Benden nasıl bu kadar uzun süre vazgeçebildin?" dedi. Ama yabancı kısık ve nazık bir sesle (çünkü kadının büyük bir acı içinde olduğunu görmüştü), "Hanımefendi, yanılıyorsunuz. Ben uzak bir ülkeden gelen bir yabancıyım ve bu ülkenin ismini öğrenmek istiyorum," diye yanıt verdi. Prokris çimlerin üzerine oturdu yeniden. Ellerini çırpı ve ağır ağır, "Değişen bir şey var, ne olduğunu da söyleyemem. Ama eminim ki bu Kephalos'un sesi," dedi. Ardından yabancıya döndü, "Ah, yabancı, ben sevdiğim ve kaybettiğim Kephalos'un yasını tutuyorum. O da doğu denizinin ötesindeki uzak bir ülkeden gelmişti. Sen onu tanır mısın? Onu nerede bulacağımı söyleyebilir misin?" dedi. Yabancı, "Onu ta-

nırım leydim,” diye yanıtladı. “Uzaklardaki evine döndü o, sen oraya gidemezsin. Artık onu düşünme, çünkü o aşkını unuttu.” Yabancı daha sonra kadının acısını hafifletmek için usulca, teselli edici sözlerle konuştu onunla. Gözlerini ona dikmiş konuşan adamın sesini duymak Prokris’i rahatlattı. Sonunda neredeyse Kephalos’la yeniden bir araya geldiğini hayal etti. Kendi kendine, “Hangi ülkedir ki bu oradan bir değil iki kere yakışıklı bir kahraman ülkeme geliyor?” diye sordu.

Yabancı yumuşak ve nazik sözlerle kadının acısını yatıştırdıktan sonra Prokris’e aşkından söz etti. Prokris de onu sevebileceğini hissetti. Ne de olsa Kephalos onun sevgisini hor görüp uzun zaman önce terk etmemiş miydi onu? Adam, “Kephalos yerine beni sevebilir misin Prokris?” diye sordu. Prokris usulca, “Evet,” dediğinde yabancının yüzü değişti ve Prokris, onu kollarında tutanın bizzat Kephalos olduğunu gördü. Yabani bir çılgılla ondan ayrıldı ve yanaklarından yaşlar dökmeye başladı. “Ah, Kephalos, Kephalos, bunu neden yaptın bize? Bütün aşkım senindi ama sen beni kötü şeyler yapmaya ittin,” dedi. Sonra da cevap beklemeden var gücüyle kaçtı, deniz kenarına doğru ilerledi ve onu babasının ülkesinden uzaklara götürecek bir gemi hazırlamalarını söyledi. İnsanlar üzüntüyle Prokris’in söylediğini yaptılar ve onu doğu denizindeki Girit adasına götürdüler.

Prokris gidince Eos gelip Kephalos’un karşısına dikildi ve “Söylediklerim doğru çıktı. Şimdi verdiğin söz tutmalısın, Prokris kendini bir yabancıya teslim ederse beni seveceğine yemin etmiştin,” dedi. Kephalos, Eos’la birlikte yaşamaya başladı ama genç kadının bütün o sevgi dolu sözlerine rağmen Prokris’i sevdiği gibi sevemedi onu.

Bu arada Prokris de büyük bir keder içinde Girit'in tepelerinde ve vadilerinde dolaşıyordu. Gecenin solgun patikasında söken şafağı izlemek umurunda değildi; karanlık denizin üzerinde parlak güneşin yükselişini ya da batı sularının ardında dinlenmek için batışını izlemek umurunda değildi. Onun için dünya, tüm neşesini kaybetmişti. Ölebileceğini düşünüyordu. Ama günün birinde bir tepenin yamacında oturmuş ileride uzanan geniş ovaları izlerken karşısında aniden bir kadın belirdi. Yeryüzündeki bütün kadınlardan daha güzel ve görkemliydi. Prokris, elinde tuttuğu mızrağa ve önünde diz çökmüş tazıya bakarak karşısındakinin Zeus ile Leto'nun kudretli kızı Artemis olduğunu anladı. Prokris onun ayaklarına kapandı ve "Ey Leydi Artemis," dedi, "şu büyük kederime merhamet et!" Artemis, "Korkma Prokris," diye yanıtladı. "Kederini biliyorum. Kephalos sana karşı büyük bir hata işledi ama o nasıl ki senin saf ve güvenilir aşkını sınadı, o da aynı tuzağa düşecek." Tazısını ve mızrağını Prokris'e verdi. "Şimdi hemen ülkene dön. Gidip Kephalos'un karşısına dikil. Sana bir büyü yapacağım ve Kephalos seni tanımayacak. Av sırasında onu takip et. Bu mızrağı her nereye atarsan, oraya düşer ve bu tazıdan da hiçbir av kaçmaz."

Prokris, Artemis'in hediyeleriyle birlikte Erechtheus'un ülkesine geri döndü. Kephalos ava çıktığında Prokris onu takip etti. Avdaki bütün zaferi Prokris kazandı, çünkü tazı uzandığı her şeyi yakalıyor, mızrak da asla hedefi iskeleyemedi. Kephalos çok şaşırılmıştı. Genç kadına gidip "Tazınla mızrağını bana ver," dedi ve hediyeleri ona vermesi için yabancıya birçok kez yalvardı. Prokris sonunda, "Sana bunları yalnızca aşkın karşılığında veririm. Eos'u terk edip benimle yaşayacaksın," dedi. Kephalos, "Eos umurumda değil," dedi.

“Hediyeleri verirsen aşkımı kazanırsın.” Ancak o, bu sözleri söyler söylemez yabancıнын yüzü değışti. Kephalos, karşısında duranın Prokris olduğunu gördü. Prokris, “Ah, Kephalos, bana bir kez daha söz verdin beni seveceğine. Artık aşkını kabul edip hep seninle kalabilirim ama sen hâlâ aynı görünsen de değıştin Kephalos. Yoksa bir mızrak ve bir tazı uğruna beni sevmeye söz vermezdin.” Kephalos, Prokris’e onu bağışlaması için yalvardı. “Sana kurduğum tuzağa ben de düştüm ama ben daha derine düştüm. Sen beni bir yabancı sanarak bana aşkını sunduğunda, benim Kephalos’a benzediğimi düşünmek yetiyordu sana. Benim sana yeminimse yalnızca hayran kaldığım hediyeler içindi.” Ama Prokris sadece, “Neşem geri geldi artık, seni bir daha bırakmayacağım,” dedi.

Böylece Erechtheus’un ülkesinde Prokris ve Kephalos bir kez daha gerçek ve büyük bir aşk yaşamaya başladı. Yine tepelerde ve vadilerde dolaştılar eski günlerdeki gibi. Hymettos’un tepesinden Euboea’nın sabahın ilk ışıklarıyla parlayan beyaz kıyılarını izlediler. Ama Kephalos ne vakit Artemis’in mızrağı ve tazısıyla ava çıksa, Prokris, Eos’un hâlâ Kephalos’la yalnız konuşma ve onu yeniden kazanma umuduyla onu izlediğini görüyordu. Prokris bir kez daha mutluydu ama mutluluğu Kephalos’un onu ilk kez sevdiği ve babası Erechtheus’un hayatta olduğu zamanki gibi değildi. Eos’un onu hâlâ kıskandığını biliyordu ve Kephalos’un onun hain bakışlarından ve ayartıcı sözlerinden doğacak tehlikelerden korumaya çalışıyordu. Av sırasında Kephalos onu görmese de hep yakınlarındaydı. Derken bir gün, Prokris bir çalılığın ardından onu izlerken elbisesinin katları dallara sürtündü. Kephalos ininden çıkan bir hayvandan geldiğini düşündü sesin. Artemis’in

hedefini asla şaşırmayan mızrağını hemen o tarafa fırlattı. Ardından ölümcül bir darbe alan birinin çılgılığını duydu. Çalılığa doğru hızla ilerlediğinde Prokris yerde cansız yatıyordu. Yüzünde ölümün soğukluğu vardı ve gözlerinin ferisi sönmüştü. Ama sesi her zamanki gibi sevgi doluydu konuştuğunda. “Ey Kephalos,” dedi, “beni vuranın senin ellerin olması değil beni üzen. Ben senin sevgini kazandım ve babam Erechtheus’un kızını beklediği kahramanlar diyarına o sevgiyle gidiyorum. Günün birinde sen de benimle orada buluşacaksın ve sonsuza dek birlikte yaşayacağız.” Kephalos’a sevgiyle baktı ve ayrılırken yüzünde beliren tebessüm, ölümün durgunluğunda kaybolup gitti.

Kephalos, Prokris’in cesedine kapanarak acı dolu gözyaşları döktü. “Ah Eos, Eos, asla hissedemeyeceğin bir sevgiden şüphe duymama neden oldun.” Günlerce, aylarca yas tuttu kaybettiği aşkı için. Her gün Hymettos’un yamaçlarına oturdu ve sakın, âdeta mutlu bir kederle Prokris’in orada, yanında uzandığı günleri düşündü. Artemis’in mızrağı onca zaman hiç işlemedi ve tazı hiç ava gitmedi. Sonunda başka bir ülkenin liderleri gelip vahşi hayvanlar ya da insanlara karşı Kephalos’un yardımını istedi. Yardım istemeye gelenlerin arasında Thebes’in efendisi Amphitryon da vardı. Kephalos, “Benden istediğinizi yapacağım,” dedi. “Batı denizinin ötesindeki o ülkeye, Prokris’in yaşadığı o güzel diyara doğru yolculuğa çıkmamın vakti geldi.”

Amphitryon’la birlikte Theban ülkesine gitti, ekinleri yağmalayan vahşi hayvanları avladı. Ardından Phoebus Apollon’un Delphi’deki evine doğru yola çıktı. Orada Tanrı Apollon, Kephalos’a Prokris’i bir kez daha bulacağı batı denizine gitmesini söyledi. Kephalos Æto-

lia'nın tepelerini ve vadilerini aştı, en sonunda Leukadi-an burnunda durdu ve mavi sulara baktı. Güneş gökyüzünden çekiliyordu ve akşamın altın rengi bulutlarını etrafına toplayarak dinlenmeye gidiyordu. Kephalos, "Ben de burada dinlenmeliyim, çünkü yolculuğum sona erdi. Prokris daha güzel bir diyarda beni bekliyor," dedi. O beyaz falezin üzerinde durdu ve güneş suya değdiği anda Kephalos'un da gücü tükendi, usulca denize düştü.

Muhteşem kahramanların ülkesinde Kephalos çok sevdiği ve öldürdüğü karısını bir kez daha buldu.

skylla

Nisos'un kızı Skylla, babasının evindeki kuleden Kral Minos'un gemilerinin Girit adasına yanaşmasını izliyordu. Dalgalar yükselip alçalırken, gemilerin beyaz yelkenleri ve Giritli savaşçıların mızrakları güneş ışığında parlıyordu. Skylla bu güzel manzarayı izlerken üzüntüyle babasının Kral Minos'un salonlarında misafir olarak ağırlandığı ve kendisinin de kralın yüzüne bir dostun yüzüne bakar gibi baktığı eski günleri düşündü. Şimdiyse Girit ve Megara'nın yöneticileri arasında bir anlaşmazlık vardı, çünkü Minos'un oğlu Androgeos, Megara'dan Atina'ya giderken kötü bir adam tarafından öldürülmüştü. Minos da savaşçılarıyla birlikte oğlunun kan bedelini talep etmeye gelmişti. Ancak haberci Minos'un mesajını getirdiğinde Kral Nisos'un yüzü öfkeyle kızardı. "Seni gönderene git ve ona de ki ölümsüz tanrılar tarafından korunanlar, mız-

rakları sukamışları gibi kırılacak olanların gazabından çekinecek değil!" dedi. Bunun üzerine haberci, "Bilmeceni ben okuyamam Megara reisi ama Minos'un damarlarında tanrıların kanı dolaşıyor ve Europa'nın oğlu senin ya da halkının elinden ölecek değil," diye yanıt verdi.

Güneş ardında altın parıltılardan bir sel bırakarak Geraneis'nın pembe zirvelerinin ardına çekildi. Akşamın sisi ülkeye çökerken Minos savaşçıları sabah hücumu yapmak için hazırlandılar. Ama Eos'un ışığı doğu göğünde belirdiğinde ve Girit halkı cepheye gittiğinde güçleri ve cesur eylemleri onlara hiçbir yarar sağlamadı, en güçlülerinin kolları bile küçük bir çocuğun eli gibi kalmıştı. Çünkü Nisos'un şehrini koruyan ölümsüz tanrıların gücünde gizli bir büyü vardı. Zaman geçip giderken her gün Megara'nın surlarına karşı boş yere savaşıyorlardı. Giritlilerin morali bozulmuştu ve çoğu, buraya ölümsüz tanrılara karşı savaşmaya gelmediklerini söylüyordu.

Ama Minos, adamlarını her gün yeniden şehre saldırttı. Nisos'un kızı kuleden bakarken onun yüzünü gördü. Genç kızın Gnossos'ta ağırlandığı günlerdeki gibi güzeldi bu yüz ve gururla, savaşma hevesiyle parlıyordu. Derken Skylla'nın kalbine tuhaf bir sevgi aktı. Kendi kendine mırıldanarak "Bu silahlı adamların çatışması nereye varacak?" diye sordu. "Sevgi, bütün hazinelerin ötesindedir. Europa'nın yakışıklı oğlundan gelecek şefkatli bir bakış, benim için başkalarının sevgisinden çok daha güzeldir. Şehri Megaria'lılardan koruyan büyüğü biliyorum. Tanrıların bir garanti olarak babama verdikleri ve uzun süredir dokunulmayan pembe saç buklesini almamın ne kötülüğü olabilir ki? Halkına

zarar gelmez. Eğer onu Minos'a verirsem çatışma sona erer ve ben de onun sevgisini kazanabilirim.”

Gecenin karanlığı yeryüzünü tekrar sardığında ve bütün insanlar derin bir uykuya gömüldüğünde Skylla gizlice babasının odasına girdi ve hem babasının hem de halkının gücünü gizleyen pembe bukleyi kopardı. Saba-hın ilk ışıkları karanlık gökyüzünü aydınlatırken Giritlilerin gözcüsü, onlara yaklaşan bir kadın silueti gördü. Kadın onu Kral Minos'un çadırına götürmelerini söyledi. Kralın önüne getirildiğinde kederli bir yüzle başını yere eğdi ve “Geçmiş günlerde evinde ağırlandım, o zamanlar seninle babam Nisos arasında barış vardı. Ey Minos, barış savaştan iyidir ve bütün hazinelerin en değerlisi sevgidir. Bana eski günlerdeki gibi şefkatle bak, senden bu iyiliği büyük bir bedel karşılığında istiyorum. Elimdeki bu pembe bukleden babamın ve halkının gücü yatıyor,” dedi. Minos'un yüzünden tuhaf bir gülümseme geçti ve “Güzel kızların hediyeleri öyle bir kenara atılmamalı. Şu anlaşmazlığın karmaşası sona erdiğinde karşılığı verilmeli,” dedi.

Helios'un ateşten atları, arabasını çekerek gökyüzünü tutuştururken Giritli savaşçılar güçlü bir haykırışla hücumla geçtiler. Megara surları hemen yıkıldı ve Giritliler Ninos'un evine doluştu. Şehir böylece alındı ve Minos, Atinalıların karşısına çıkmak için hazırlandı, çünkü oğlu Androgeos'un ölümü için onlardan da öğ almak istiyordu. Ama o gemisine doğru aceleyle yürürken Skylla deniz kıyısında karşısına dikildi. “Zaferini benim sayemde kazandın,” dedi. “Hediyemin karşılığı nerede?” Minos, “Onu el üstünde tutan babasını umursamayan birinin mükafatı kendisindedir. Bana getirdiğin hediye, bir insanın karşılığını verebileceği bir şey

değil,” diye cevap verdi. Güneyden esen hafif bir rüzgâr, açılmış yelkeni şişirdi ve Minos’un gemisi, kıpırtılı suların üzerinde neşeyle dans etti. Nisos’un kızı bir süre kıyıda kalarak düşüncelere daldı. Sonra kollarını açtı ve acı bir haykırıyla, “Ey aşk, sizin çok acımasız. Afrodit’in tebessümüyle zehirlenen yaşamım ölüyor!” dedi. Kendini mavi derinliklere bıraktı ve sular Nisos’un kızının üzerine kapandı. Ama insanoğullarını inciten anlaşmazlıklar peşini bırakmadı, kartalın biri tuzlu denizdeki avına doğru hızla inişe geçti.

phrixus ve helle

Çok, çok uzun yıllar önce Athamas denen bir adam vardı. Karısının adı da Nephele'ydi. Biri kız biri erkek iki çocukları vardı. Oğlanın adı Phrixus, kızın adı Helle'ydi. İyi ve mutlu çocuklardı. Tarlalarda neşeyle oynarlardı ve anneleri Nephele onları çok severdi. Ama anneleri çok geçmeden yanlarından alındı. Babaları Athamas onu hemen unuttu, çünkü olması gerektiği gibi sevmiyordu. Kısa bir süre sonra Ino adında biriyle evlendi. Ancak Ino, Phrixus ve Helle'ye karşı çok sert ve kabaydı. Çocuklar mutsuzdu artık. Yanakları artık güllere benzemiyordu ve yüzleri anneleri Nephele'nin onları evde beklediği günlerdeki gibi neşeli ve parlak değildi. Giderek daha az oyun oynamaya başladılar. Sonunda bu çocukların Nephele ölmeden önceki o mutlu çocuklarla aynı insanlar olduğuna kimse inanmaz oldu. Ino, bu zavallı çocuklardan

nefret ediyordu, çünkü zalim bir kadındı ve Phrixus'la Helle'den kurtulmak istiyor, bunu nasıl yapabileceğini düşünüyordu. Phrixus'un mısırları bozduğunu, büyümelerini engellediğini ve o öldürülene kadar ekmek yapamayacaklarını söyledi. Sonunda Athamas'ı Phrixus'u öldürmesi gerektiğine ikna etti. Her ne kadar Athamas, Phrixus'la Helle'yi umursamasa da anneleri Nephele olan biteni görüyordu. Ama çocuklar onu göremiyorlardı, çünkü aralarında bir bulut vardı. Nephele, Athamos'un Phrixus'a zarar vermesini engellemeye kararlıydı. Çocuklarını oradan uzaklaştırması için altından bir postu olan bir koç gönderdi. Bir gün çocuklar çimlerin üzerinde otururken (çünkü oyun oynayamayacak kadar mutsuzlardı) tarlaya çok güzel bir koçun girdiğini gördüler. Phrixus, Helle'ye, "Kardeşim, bize doğru gelen şu koça bak! Altın gibi parlıyor. Boynuzları da altından yapılmış. Baksana, vücudundaki bütün tüyler de altın," dedi. Koç giderek yaklaştı, yaklaştı ve en sonunda hemen yanlarına sessizce uzanıverdi. Öyle sessiz görünüyordu ki Phrixus ve Helle ondan hiç korkmadılar. Koçla oynamaya başladılar. Boynuzlarından tuttular, altın postunu okşadılar ve başını sevdiler. Koç halinden öyle memnun görünüyordu ki çocuklar sırtına binip biraz gezmenin güzel olacağını düşündü. Böylece Phrixus önden koçun sırtına binip kollarını boynuna doladı. Ardından da Helle abisinin arkasına yerleşti ve kollarını onun beline doladı. Koça kalkıp onları gezdirmesini söylediler. Koç ne istediklerini anladı. Önce yürümeye, ardından koşmaya başladı. Derken yavaş yavaş ayakları yerden kesildi, uçmaya başladı. Koç yeryüzünden ayrılınca Phrixus ve Helle korktular ve koça yeniden aşağı inip onları bırakması için yalvardılar. Ama koç, başını çevirip onlara öyle tatlı tatlı baktı ki çocuk-

ların korkusu geçti. Phrixus, Helle'ye beline sımsıkı sarılmasını söyledi. "Canım Helle, korkma. Koçun bize zarar vermek istediğini sanmıyorum. Hatta neredeyse onun sevgili annemiz Nephele tarafından gönderildiğini ve bizi daha iyi bir ülkeye, insanların bize karşı en az annemiz kadar nazik olacağı bir yere götürmeye geldiğini düşüneneğim," dedi.

Tam koçun sırtındaki iki çocukla birlikte havalandığı sırada Ino ve Athamas da Phrixus'u nasıl öldüreceklerini düşünerek tarlaya gelmişlerdi. Ama onu hiçbir yerde bulamadılar. Başlarını kaldırıp yukarı baktıklarında, çok çok yukarılarda koçun sırtında çocuklarla birlikte uçtuğunu gördüler. Koçun korkacağını ve yere ineceğini düşünerek seslendiler, büyük bir gürültü kopardılar, havaya taşlar fırlattılar. Ama haykırışları da, attıkları taşlar da koçun umurunda olmadı. Uçmaya devam etti, giderek daha da yükseldi ve en sonunda mavi gökyüzünde küçük, sarı bir leke gibi görünmeye başladı. Ino ve Athamas, biraz sonra tamamen gözden kaybettiler koçu.

Bu kötü insanlar öfkeli ve mutsuz bir halde kalmıştı. Öldürmek istedikleri Phrixus ve Helle'nin güvenli bir yere kaçtıklarını görünce üzülmüşlerdi. Ama postu altından bir koçun sırtında kaçmış olmaları onları çok daha fazla üzüyordu. Ino, Athamas'a, "Tarlaya biraz önce gelmememiz ne kötü oldu. O zaman şu koçu yakalayıp öldürür, altın postunu yüzerdik. Hayatımızın geri kalanı boyunca zengin olurduk," dedi.

Koç, bu sırada sırtında Phrixus ve Helle olduğu halde uçmaya devam ediyor, yükseldikçe yükseliyordu. Helle bir süre sonra yorgun düştü ve kardeşine artık daha fazla tutunamayacağını söyledi. Phrixus, "Canım

Helle, elinden geldiğince tutunmaya çalışı. Sanıyorum ki koç birazdan bizi götürmek istediği yere varacak. O zaman yumuşak çimenlerin üzerinde uzanır ve öyle güzel bir uyku çekersin ki hiç yorgunluğun kalmaz,” dedi. Ama Helle, “Canım Phrixus, yapabildiğim kadar tutunmaya çalışacağım ama kollarım öyle zayıf düştü ki uzun süre dayanamayacağımdan korkuyorum,” diye karşılık verdi. Yavaş yavaş daha da zayıfladı. “Sevgili Phrixus, düşebilirim her an, bir daha Helle’yi göremeyeceksin. Ama onu sakın unutma ve onun seni sevdiği kadar sev. Belki bir gün tekrar görüşürüz ve sevgili annemiz Nephelê’yle birlikte yaşarız,” dedi. Phrixus bunun üzerine, “Biraz daha tutunmaya çalış Helle,” dedi. “Kimseyi seni sevdiğim kadar sevemem ama benimle birlikte dünyada yaşamayı istiyorum. Sensiz bir yaşamın düşüncesine bile katlanamam.”

Ama böyle tatlı tatlı konuşmasının ve kardeşine cesaret vermeye çalışmasının bir faydası olmadı, çünkü Helle’nin kollarını ve bedenini güçlendiremezdi. Zavallı Helle, denizin dar bir kısmından geçerken yavaşça kayd, denize düştü ve boğuldu. İnsanlar denizin onun düştüğü kısma “Küçük Helle’nin Denizi” anlamına gelen Hellespont¹⁴ adını verdiler.

Phrixus, koçun sırtında tek başına kaldı ve koç uçmaya devam ederek uzun bir yol katetti. Sonunda Kolchis Kralı Aietes’in sarayına vardı. Kral Aietes bahçesinde dolaşırken gökyüzüne baktığında sarı bir koça benzeyen bir şeyin sırtında küçük bir oğlanın olduğunu görür gibi oldu. Daha önce hiç böyle tuhaf bir şey görmediğinden hayrete düşmüştü. Karısını, çocuklarını ve evdeki diğer insanları bu müthiş görüntüyü izlemeye

14 Çanakkale Boğazı’nın mitolojideki adı. (ç.n.)

çağırdı. İzleyenler koçun gitgide yaklaştığını gördüler ve sırtındakinin gerçekten de bir çocuk olduğunu anladılar. Koç yavaş yavaş yeryüzüne yaklaşarak ayaklarının dibine indi ve Phrixus, hayvanın sırtından indi. Kral Aietes ona doğru ilerledi, elini tuttu ve kim olduğunu sordu. “Anlat bana küçük çocuk, buraya nasıl geldin, bir koçun sırtında o tuhaf yolu nasıl aldın?” dedi. Phrixus ona koçun Helle’yle oynadıkları tarlaya gelişini ve onlara pek de nazik davranmayan Ino ile Athamas’tan onları kaçırışını, küçük Helle’nin yorulup koçun sırtından düştüğünü ve denizde boğulduğunu anlattı. Kral Aietes, Phrixus’u kollarına aldı ve, “Korkma, ben sana bakar, ne istiyorsan veririm. Burada kimse sana zarar veremez. Seni gökyüzü boyunca taşıyan koç da burada kalacak ve istediği kadar otlayacak. Pınardan dilediğince su içip ne zaman isterse yıkanabilecek,” dedi.

Phrixus böylece Kral Aietes’in sarayına alındı ve herkes onu çok sevdi. Ne de olsa iyi, nazik bir insandı ve kimseyi incitmezdi. Sağlıklı ve güçlü bir adama dönüşürken kırlarda at sürmeyi, tepeleri ve vadileri aşmayı, tertemiz ırmaklarda yüzmeyi öğrendi. Kardeşi Helle’yi hiç unutmadı ve onu her zamanki gibi sevmeye devam etti. Sık sık onun da gelip orada yaşamasını diledi ama onun artık anneleri Nephele’yle birlikte, iyi insanların öldükten sonra gittikleri o mutlu ülkede olduğunu biliyordu. O yüzden kardeşini düşündüğünde asla üzülmeydi. “Eğer her zaman doğru olanı yapmaya çalışırsam günün birinde ben de o güzel ülkeye çağrılacağım ve yeniden annemle, kardeşimle yaşayacağım,” derdi. Sık sık gidip altın postuyla bahçede otlayan güzel koçu ziyaret ediyor, onun altın buklelerini okşuyordu.

Ama koç artık Phrixus ve Helle’yi sırtına alıp gökyüzünde uçtuğu günlerdeki kadar güçlü değildi. Yaş-

lanmış ve zayıflamıştı. Sonunda koç öldüğünde Phrixus çok üzüldü. Kral Aietes, altın postu koçun bedeninden ayırttı ve duvara çiviledi. Herkes gelip altından yapılma postu görmek, Phrixus'la Helle'nin hikâyesini dinlemek istiyordu.

Bu arada Athamas ve Ino her yerde dolaşüyor, koçun sırtında çocuklarla nereye gitmiş olabileceğini öğrenmeye çalışıyordu. Karşılaştıkları herkese altından postu olan ve sırtında iki çocuk taşıyan bir koç görüp görmediklerini sordular. Ama kimseden bu konuda bir şey öğrenemediler. Sonunda Kolchis Kralı Aietes'in evine geldiler. Kapıyı çalıp Aietes'e Phrixus ile Helle'yi ve altın postlu bir koçu görüp görmediğini sordular. Aietes onlara, "Küçük Helle'yi hiç görmedim, koçun sırtından düşmüş ve denizde boğulmuş. Ama Phrixus hâlâ benimle birlikte. Koça gelince, altın postu şuradaki duvarda asılı, bakın," dedi. O sırada Phrixus çıkageldi. Aietes, karşısındakilere, "İyi bakın, aradığınız Phrixus bu mu?" diye sordu. Ino ile Athamas onu görünce, "Evet, koçun sırtında uzaklaşan Phrixus bu ama çok büyümüş," dediler. Sonra korkmaya başladılar, çünkü artık Phrixus'a eskiden olduğu gibi kötü davranamazlardı. Onu gördüklerine çok sevinmişler gibi davranarak kandırmaya çalıştılar Phrixus'u. "Bizimle gel, birlikte, mutlu yaşayalım," dediler. Ama Phrixus, bakışlarından doğru söylemediklerini ve ondan hâlâ nefret ettiklerini anladı. "Sizinle gelmeyeceğim," dedi. "Kral Aietes bana çok iyi davrandı. Sizse bana ve kardeşime karşı hep kabadınız. Asla Kral Aietes'i bırakıp da sizinle gelmem." Ino ile Athamas, Aietes'e, "Phrixus burada kalabilir ama çocukları kaçıran koçun altın postunu bize ver," dedi. Ama kral, "Vermem," diye yanıtladı. "Onu yalnızca satmak için istediğinizi biliyorum, o yüzden ona sahip olamayacaksınız."

Ino ve Athamas öfkeyle arkalarını dönüp ülkelerine gittiler. Altın postu alamadıkları için üzgün ve mutsuzlardı. Herkese koçun postunun Kolchis kralının sarayında olduğunu söyleyerek insanları büyük bir gemiye binerek postu zorla almak için ikna etmeye çalıştılar. Birçok insan toplandı, hep birlikte Argo adındaki büyük bir gemiye bindiler. Yelken açarak yola çıktılar ve sonunda Kolchis'e vardılar. Aietes'ten altın postu istemesi için birini gönderdiler ama Aietes postu vermedi. Eğer bilge genç kız Medea, Iason'a, Kral Aietes'in söylediklerini nasıl yapacağını göstermeseydi, postu bir daha bulamayacaklardı. Ama Iason ödülü kazandığında ve ülkelerine geri döndüklerinde, post Athamas'la Ino'ya verilmedi. Diğerleri aldılar. "Onu ele geçirmek için çektiğimiz onca sıkıntıdan sonra bizim hakkımız," dediler. Bu kötü çift, tüm açgözlülükleriyle hep fakir ve perişan halde yaşadı.

medea

Babası Aietes'in kral olduğu Kolchis diyarında bilge genç kız Medea, Argo adındaki gemiye binerek altın postu aramaya gelen Iason'u görüp sevdi. Zeus ona bilge ve marifetli bir kalp bahşetmişti. Yeryüzündeki gizli şeyler üzerinde gücü vardı ve engin denizlerdeki hiçbir şey de onun kudretine karşı koyamazdı. İnsanların çocuklarını öldüren canavarları evcilleştirmek, ihtiyarların buruşmuş yüzlerine ve titreyen ellerine yeniden gençliği getirmek için büyüler biliyordu. Ama Eros'un büyülerini daha güçlüydü ve bu bilge genç kız, Iason'un güzel çehresine bakınca bütün becerilerini unuttu. Altın post için verilen mücadeleyi Iason'un kazanmasına yardım edeceğini, sonra onun müstakbel eşi olarak uzak batı ülkesine gideceğini söyledi kendi kendine. Kral Aietes, ejderha dişleriyle toprağı süren Iason'u yakıp kavurmaları için boş yere ateş soluyan boğalar getirdi. Zira Medea, Iason'un bedenine merhem sürmüştü, böylece boğaların ateşten solukları

ona zarar veremedi. Iason, Medea'nın söylemesi üzerine silahlı adamların arasına bir taş attı ve onlar da hepsi yok olana kadar o taş için birbirleriyle savaştı. Kral Aietes yine de ona altın postu vermedi. Medea yanına gelip de peşinden gelmesini söyleyene kadar Iason'un canı çok sikkındı. Medea onu postun bir ejderha tarafından korunduğu vadiye götürdü. Canavara büyü yaparak ağır bir uykuya dalmasını sağladı. O sırada Iason da postu alarak hızla Argo gemisinin güvertesine taşdı.

Medea babasının evini terk ederek Iason'la birlikte diyar diyar dolaştı. Iolkos'tan Atina'ya, oradan Argos'a gitti. Gittiği her yerde insanlar onun bilgeliğine ve güzelliğine hayran oldu. Ama o güzel yüzüne bakıp da yumuşak sesini dinlerken, ona karşı bir hata işlendiğinde gazabının ne kadar büyük olacağını anlayamazlardı. Medea, Iolkos'ta, Iason'u altın postun peşinden gönderip kral olmasını engelleyen Pelias'ın evinde yaşıyordu. Pelias'ın kızları, güzel Medea'yı seviyordu, çünkü onun Iason'a yanlış yapan Pelias'tan intikam almaya yemin ettiğini hayal bile edemezlerdi. Pelias'ın kızlarına sinsice büyülerinin gücünden bahsetti. Ateş soluyan boğaları evcilleştirdiğini, ejderhayı uyuttuğunu ve ihtiyarların solgun yanaklarına gençliğin ışıltısını geri getirdiğini anlattı. Pelias'ın kızları da "Bizim babamız ihtiyarladı, elleri ayakları zayıf düştü, titriyor," dediler. "Bize onu yeniden gençleştirmenin yolunu göster." Medea bunun üzerine bir koç alıp kesti, uzuvlarını bir kazana koydu, ocağın üzerinde kaynattığında ortaya bir kuzu çıktı. "İşte babanız da yeniden kazanabilir gençliğini ve gücünü, benim bu koça yaptıklarımı ona yaparsanız eğer. Zamanı geldiğinde büyümün sözlerini söylerim ve değişim tamamlanır," dedi. Pelias'ın kızları da onun tavsiyesine uyarak babalarının bedenini bir kazana koydu.

Kazan ocağın üzerinde kaynarken Medea, “Benim evin tepesine çıkıp gökyüzünü gözlemem gerek ki büyümün sözlerini ne zaman söyleyeceğimi anlayayım,” dedi. Ateş giderek kızıştı ama Medea yalnızca parlak yıldızları izledi ve Pelias’ın uzuvları tamamen tükenene kadar aşağı inmedi.

Ardından yüzünde coşkulu bir nefret belirdi ve “Pelias’ın kızları, babanızı öldürdünüz siz. Ben de Iason’la birlikte Argos ülkesine gideceğim,” dedi. Ejderhanın çektiği arabasında Iason’la birlikte Kral Kreon’un evine gitti.

Argos’ta uzun zaman Iason’un aşkının sevinciyle yaşadı, güzellikleri ve güçleriyle birlikte büyüyen çocuklarını izledi. Ama Iason zamanla bilge ve marifetli Medea’yı daha az önemsemeye başladı, çünkü karısı ona diğer kadınlar gibi görünmüyordu. Iason, kralın kızı Glauke’ye bakmayı daha çok seviyordu ve sonunda Medea’nın aşkından ve gücünden kurtulmak istedi.

Argos’taki insanlar Iason’un güzel Glauke’ye duyduğu aşkı konuşmaya başladı. Medea, Iason’un bir başkasıyla evleneceğini duydu. Yüzü, tıpkı babalarının yasını tutan Pelias kızlarını terk ederken olduğu gibi karardı ve Iason’a bu büyük ihanetinin bedelini ödeteceğine ant içti. Ama öfkesini içinde tuttu. Iason’la konuşurken gözleri parlıyordu ve sesi yumuşak, nazikti. “Kreon’un kızıyla evleneceğini duydum,” dedi. “Uğruna babamın evini terk edip yabancı diyarlara geldiğim adamın aşkını böyle kaybedeceğimi düşünmemiştim hiç. Ama seni ayıplamayacağım, belki de Kolchis’li bilge bir kızı, Argive diyarının tatlı kızları gibi sevemezsin. Ama benim seni nasıl sevdiğimden hiç haberin yok. Git ve Glauke’yle yaşa. Ona güzel bir hediye göndereceğim ki baktığında eski günleri hatırla.”

Iason, Medea'nın onunla böyle kibar konuşmasından ve ona kızmamasından memnun olarak oradan ayrıldı. Çocukları da onun ardından Kreon'un evine geldiler ve "Baba, Glauke için bir taç ve elbise getirdik. Annemiz Medea babasının evini bırakıp seninle gelmeden önce Helios'un verdiği hediyeler," dediler. Glauke hediyeleri almak için hevesle öne atıldı ve parıltılı tacı başına takıp elbiseyi ince vücuduna geçirdi. Çocuklar gibi neşeyle aynanın karşısına geçip güzel alnındaki parıltılı mücevherleri izledi. Ardından sedire oturarak Helios'un elbisesinin katlarıyla oynamaya başladı. Ama çok geçmeden yüzünde acılı bir bakış belirdi ve tacı çıkarmak için elini kaldırırken gözlerinde alevler parladı. Ama Medea'nın amacı gerçekleşmişti, çünkü zehir damarlarına işlemiş, elbise yanıp kavrulan vücudunu ölümcül bir şekilde sarmıştı. Geniş koridorlarda Glauke'nin acı dolu çığlıkları yankılandı ve Kreon kızını kollarına aldı. Zehir onun damarlarına da bulaştı ve Kreon da kızıyla birlikte öldü.

Medea, çocuklarıyla birlikte evin çatısına çıktı ve mavi gökyüzüne baktı. Kollarını uzatarak, "Bana bilge ve marifetli bir kalp veren Helios!" dedi. "Bir zamanlar Pelias'tan intikam aldığım gibi Iason'dan da öcümü aldım. Sen beni kendi gücünle donattın ama ben, çaresiz, fani bir kadının ömür boyu sürecektir sevgisini tercih ederdim."

Ejderhaların çektiği arabası gökyüzüne havalandı ve Argos halkı kudretli Medea'yı bir daha görmedi.

theseus

Uzun yıllar önce küçük bir çocuk Troizen koyun-
daki beyaz kumların üzerinde oynardı. Koşar-
ken rüzgârda salınan altın bukleleri, tembelce
kıyıya vuran dalgalara benzerdi. Su ayaklarına değ-
diğinde keyifle ellerini çırpır ve hayret dolu gözlerle
güneşli kıyılarda keyif süren tuhaf şeylere bakar ya da
safirden bir taş gibi uzaklara doğru pırıl pırıl uzanan
engin suyu izlerdi. Ama o gün çocuğun canını sıkan ke-
derli bir düşünce vardı. Yüzündeki mutluluk silinmişti.
Ağır ağır yosunlu kayaların üzerinde oturmuş oyun oy-
nayan oğlunu izlemekte olan annesine gitti.

“Anne,” dedi çocuk. “Burada çok mutluyum ama
bugün neden diğer çocuklar gibi babamı göremediği-
mi öğrenemez miyim? Artık o kadar da küçük değilim.
Üzgün bakışlarına ve sanki uzaklardaki biri için üzü-
lüyormuşsun gibi acı çekmene bakılırsa sen de zaman
zaman yalnız hissediyorsun kendini.”

Annesi şefkatle ve gururla baktı oğluna. Alnındaki altın bukleleri düzeltirken, “Oğlum, bizi mutlu edecek çok şey var,” dedi. “İleride mutlu günler bizi bekliyor. Ama her şey için çabalamak ve çile çekmek gerek. Seni bekleyen zorlu görevler de var oğlum. Sen yüreğini ferah tut, cesaretini kaybetme ve kaba, aptalca şeyler yapmaktan sakın. İşte o zaman en güçlü düşmanı bile yenebilecek bir güç verilecektir sana. Gel, yanıma otur da sana üzücü bir hikâye anlatayım. Ama asla mutsuzluğa kapılmamalısın, çünkü yaşamlarını ağlayarak harcayanlar, başkalarına hiçbir iyilik yapamazlar. Babam Pittheus’un evine bir yabancının yaklaştığı o günün üzerinden nice yaz gelip geçti. Akşamın solgun ışığı gökyüzünü terk ediyordu ama adamın yüzüne ve güçlü yapısına bakarak onun soylu bir ırktan geldiğini ve cesurca işler yapabileceğini anlamıştık. Pittheus onu karşılamak için eşikten adımını attığında yabancı onun elini tuttu ve, ‘Eski dostluğumuza dayanarak hakkımı almaya geldim. Düşmanlarımız bizim için fazla güçlü hale geldiler. Babam Pandion artık Atina’yı yönetemiyor. İzin ver, krallarını tahttan indiren ve onun çocuklarını dört bir yana süren insanları cezalandırmanın bir yolunu bulana kadar burada kalayım,’ dedi. Aigeus, babamın evine kabul edildi ve çok geçmeden benim aşkıma kazandı, onun karısı oldum. Günler hızla ve mutlulukla akıp geçti. Canımı sıkan tek bir şey vardı, o da Aigeus’un günün birinde düşmanlarıyla savaşmak ve babasının yerine tahta geçmek için gideceği düşüncesi idi. Ama bir süreliğine bu düşünce bile unutturmuştu kendini, Aigeus sana ilk kez bakıp da ellerini göğze uzattığında. ‘Ey karanlık bulutta yaşayan Zeus, oğluma bak ve ona babasından daha iyi bir adam olacak gücü ver. Onun çileli bir hayatı olmasına karar

versen bile keyif almasına izin ver. İşini neşeli bir kalple yapanların ve ellerini kirli şeylerden uzak tutanların yazgısıdır bu.' Derken günler öncekinden de hızlı ve mutluluk içinde geçti. Ama sonunda Atina'dan ulaklar gelerek ona Pandion'un düşmanlarının kendi aralarında anlaşmazlığa düştüğünü söylediler. Aigeus'un babasının tahtı için savaşıma zamanı gelecekti yakında. Çok geçmeden burada oturup senin yosunlar ve çiçekler arasında oynayışını, kayalara tırmanışını izlemeye başladık. Baban beni şefkatle kollarına aldı ve dedi ki, 'Aithra, tanrıların bana verdiği en güzel hediye, kendi ülkeme gitmek için seni ardımda bırakıyorum. Orada başıma neler gelecek, günün birinde buraya dönüp seni Atina'ya götürebilecek miyim bilmiyorum. Ama geçmiş günleri unutma ve ileride tekrar görüşeceğimize dair umudunu yitirme sakın. Oğlumuzu cesur bir anne ol ki o da cesur ve kötülükten uzak büyüsün. Ne yapması gerektiğini anlayacak kadar büyüdüğünde, ona soylu bir ırktan geldiğini ve günün birinde atalarının mirasını ele geçirmek için kararlılıkla savaşmak zorunda kalacağını söyle.' Bak oğlum, üzerine yabani çalıların tırmandığı şu kayayı görüyorsun. Baban onu kaldırıp da altına kılıcını ve sandaletlerini yerleştirdiği günden beri hiçbir el onu kıpırdatamadı. Sonra kayayı eski yerine koydu ve bana, 'Senin için uygun zaman geldiğinde, oğlumuzu bu kayayı kaldırabileceği zamana kadar beklemesini söyle,' dedi. 'Kayayı kaldırdıktan sonra sandaletlerimi ayağına geçirip kılıcımı yanına almalı ve atalarının şehrine gitmeli.' İşte o günden beri babanın yüzünü görmedim oğlum. Her ne kadar eski günlerin hatırası güzel olsa da ve sevgisiyle beni neşelendiren oğlum yanımda olsa da zaman çok yoruyor beni. Artık seni bekleyen görevi biraz da olsa biliyorsun. Babanın sözlerini düşün ve

kendini mücadele etmeye, ileride karşına çıkabilecek tehlikelere hazırla.”

Çocuk hevesle annesinin yüzüne baktı ve hikâyesini bitirirken annesinin gözlerinden akan yaşlara bakarken kalbini tuhaf bir sevgi, umut ve güç hissi doldurdu. Kollarını annesinin boynuna doladı. “Anne, o taşı kaldırabilecek güce erişene kadar sabırla bekleyeceğim. Ama o gün gelmeden belki babam da döner Atina’dan,” dedi yalnızca.

Böylece günler geçti ve çocuk Theseus büyüyüp cesur, dürüst ve güçlü bir adam oldu. Ona bakan kimse güzelliğini kıskanmazdı, çünkü kibarlığı, kıskançlığa yer bırakmıyordu. Annesi, ülke insanlarının onun iyiliksever eylemlerinden bahsedişini gururla ve mutlulukla dinliyordu. Bir zaman sonra Theseus’un gençlik günleri de sona erdi ama Aigeus geri dönmedi. Theseus, Aithra’ya giderek, “Zaman geldi anne,” dedi. “Bugün o taşı kaldırarak kadar güçlü olup olmadığımı bakacağım.” Aithra nazikçe yanıtladı onu. “Nasıl istersen öyle olsun. Ölümsüz tanrıların dilediği gibi olsun oğlum.” Theseus kayaya gitti, bütün gücünü kullandı ve kaya onun gücüne ağır ağır teslim oldu. Kılıç ve sandaletler karşısına çıktı. Theseus, Aithra’nın karşısında duruyordu ve Theseus’un yüzü, annesine Zeus’un yanında yaşayan güçlü kahramanlardan birinin yüzü gibi görünüyordu. Aithra kılıcı oğlunun beline bağlarken Theseus’un çehresi görkemli bir güzellikle aydınlandı. “Tanrılar işlerini yoluna koysun oğlum. Eğer gelecekte de geçmişteki gibi yaşarsan sana yardım edeceklerdir,” dedi Aithra.

Theseus o beyaz deniz kıyısında, uzun yıllar önce ona adını ve akrabalarını anlatmasını istediği yerde

annesine veda etti. Üzgün ama umutlu, yola koyuldu. Önünde masmavi deniz uzanıyordu ve gemilerin beyaz yelkenleri alçalıp kabaran suların üzerinde dans ederken pırıl pırıldı. Ama Theseus, ülkeyi kana bulayan kötülerle ve kötü yollara sapanların yarattığı dehşetle savaşacağına yemin etti. Epidauros'ta zalim Periphetes'le savaştı ve onu kendi sopasıyla öldürdü. Megarian kıstağında haydut Sinis'i yakaladı ve çam ağaçlarının arasında onu parçalara ayırdı. Ellerine düşen yolculara da aynısını yapmaya çalıştı. Ardından Kromyon ormanlarında sarı mısır tarlalarını harap eden büyük bir domuzu öldürdü ve sınır bölgesinde yoluna çıkan herkesi yağmalayan, onlara ayaklarını yıkayıp eğildikleri zaman onları deniz kenarındaki yüksek falezlerden atan Skiron'la büyük bir mücadeleye girdi. Theseus da ona aynısını yaptı ve Kephisos kıyılarında ilerlerken haydut Prokroustes'i, kurbanlarını bağlayıp ölene dek işkence ettiği yatağa bağladı.

Theseus, özgür bıraktığı insanların neşeli haykırışları eşliğinde atalarının şehrine girdi. Onunla ilgili söylentiler Kral Aigeus'un kulağına da gelmişti. Aigeus, geçmiş günleri hatırladı yeniden. Bu adamın, Troizen kıyısında yas içinde bıraktığı Aithra'nın çocuğu olduğunu düşündü. Ama çok geçmeden şehirde bir çatışma baş gösterdi, çünkü şehrin en güçlü insanları arasında Theseus'la dalga geçenler vardı. "İnsanların kahramanların soyundan gelmiş gibi yücelttiği bu yabancı da kim?" diyorlardı. "Aigeus'un çocuğu olduğunu ispatlasın, iddia ettiği mirası kazansın." Böylece Theseus kralın karşısına çıkarıldı. Troizen kıyısındaki büyük bir kayanın altına bıraktığı kılıcı ve sandaletleri görünce ihtiyar adamın yüzü utançla kızardı. Kısa birkaç sözcükle karşıladı oğlunu. Hâlâ eski günlerdeki sevgiye öz-

lem duyan karısına ya da çocuğuna duyduğu sevgiden bahseden şefkatli sözcükler değildi hiçbirisi. Theseus, babasının emriyle yeniden kendi çile yolu için hazırlandı ve payına düşen güçlüklerden hiç şikâyet etmedi. Sadece, “Bir babanın sevgisi yükümü yumuşatabilirdi ama annemin sevgisi hâlâ benimle. İyilik ve düzen için verdiğim mücadele de,” dedi.

İlerleyen yıllarda ozanlar, cesur ve adil Theseus’un muhteşem işlerini anlattılar. Babasının emriyle Atina kapılarından geçip Marathon’un geniş ovalarını mahveden boğayı öldürüşünden, labirentin gizli koridorlarından Minator’u öldürüşünden bahsettiler. Amazonların Atina erkekleriyle savaşa tutuştuğu günkü yiğitliğini anlattılar. Meleagros ve reisleriyle birlikte Kalydon’da yabandomuzunu kovalayışını, Argo gemisindeki kahramanlarla birlikte altın postu Kolchis’ten geri getirişini aktardılar. En sonunda yoldaşı Peirithoös’le birlikte Hades’in karanlık krallığına giderek Demeter’in kızını yakalayışlarından ve onu yaşayan insanların diyarına getirişlerinden bahsettiler. Hades’in ateşli öfkesini, şimşeklerinin Peirithoös’ü öldürüşünü, Theseus’un bir yıl boyunca yattığı karanlık hücreyi ve en sonunda kudretli Herakles’in gölgeler diyarının sınırını aşarak esiri serbest bırakışını anlattılar.

Böylece kahramanlar Zeus’un evine gittiğinde ve tanrıların sofrasına oturduğunda, Theseus’un şanı, Alkmene’nin zalim Eurystheus için çile dolduran oğlunun şanına denkti. Şölenlerde ozanlar Herakles’le Theseus’un adını birlikte andı.

arıadne

U sulca esen batı rüzgârı, Atina diyarından Knossos limanına bir gemiyi taşıyordu. Sular, denizin üzerinde hızla ilerleyen geminin etrafında neşeyle oynayıyordu. Ama güvertedeki kalpler yaşlı, gözler yaşlıydı, çünkü geminin Girit'e taşıdığı genç kadınlar ve adamlar, vahşi Minotor'un avı olacaktı. Liman kapılarına yaklaştıklarında Kral Minos'un halkının kıyıya toplandığını gördüler. Hepsi yüksek sesle ağlıyordu, artık ne yeryüzüne ne de gökyüzünde ilerleyen güneş bakabileceklerdi.

O kalabalığın içinde kralın kızı Ariadne de vardı. Gemiden inen genç adamları ve kadınları izliyordu. Her biri bir diğerinden uzun ve güzel olan kurbanlar önünden geçtiler. Ariadne, kıyıda Minos'un evine doğru yürüyenler içinde yalnızca birinin bakışlarının parlak, adımlarının kararlı olduğunu gördü. Gelenlerin hepsi kralın karşısında duruyordu. Kral, gözlerini kararlılıkla ona dikmiş olan tek genci gördü. Diğerlerinin gözleri yaşlarla buğulanmıştı. "Adın ne?" diye sordu Minos.

Genç adam, “Ben Kral Aigeus’un oğlu Theseus’um ve adak çocuklardan biri olarak geldim. Ama tüm gücümle savaşımadan canımı vermemeye kararlıyım. O yüzden yalvarırım önce beni gönderin ki Minotor’la dövüşeyim. Eğer ben galip gelirim, o zaman benimle birlikte gelenlerin hepsi huzur içinde ülkemize dönebilir,” dedi. Minos, “Minotor’la ilk karşılaşan sen ol o zaman,” diye karşılık verdi. “Ama onu kavgada yenebileceğini sanma, zira ağzından saçtığı alevler seni yakacak. Hiçbir fani onun gücüne karşı koyamaz.” Theseus, “İnsana düşen, elinden gelenin en iyisini yapmak. Zaferin kimin olacağı tanrılara kalmış,” diye yanıtladı.

Ama Ariadne’nin yumuşak kalbi sevgiyle doldu ve Theseus’un o güzel yüzüne, parlak, korkusuz gözlerine acıdı. Kendi kendine, “Minotor’u öldüremem ya da gücünü elinden alamam ama Theseus’a yardım edeceğim ve canavarı, uyku tüm ağırlığıyla üzerine çökmüşken bulmasını sağlayacağım,” dedi.

Ertesi gün Atinalı Theseus, Knossos’un labirentinde yaşayan korkunç Minotor’la karşılaşacaktı. İni, iç içe geçmiş bin sokağın içindeydi. Orada, dolambaçlı yollardan gelen avını beklerdi. Ama Ariadne, akşam vakti gizlice Theseus’la konuştu ve ona bir ipucu verdi. Minotor’u öldürdükten sonra labirentten nasıl çıkacağını bilecekti böylece. Ay gökyüzünden aşağı bakarken, Ariadne, Theseus’u gizli bir kapıya götürdü ve cesurca içeri gitmesini söyledi. Canavarın inine uyku gözlerini ağırlaştırırken girmeliydi. Sabah olduğunda Minotor yerde cansız yatıyordu. Büyük Knossos şehrinde neşe ve sevinç hâkimdi. Minos da genç adamların ve kadınların Theseus’la birlikte huzur içinde Atina’ya dönecek olmalarına sevinmişti.

Bir kez daha gemiye bindiler ve rüzgâr onları usulca bir daha göremeyeceklerini düşündükleri evlerine götürdü. Ama Theseus, Minos'un evinde Ariadne'yle konuştu ve genç kadın, sanki büyük bir üzüntüsü varmış gibi ağladı. Theseus, onu usulca sardı kollarıyla ve "Ey genç kadınların en güzeli, sen beni ölümden kurtardın ama şimdi sen olmadan yaşamak umurumda bile değil. Benimle gel, seni babam Aigeus'un kralı olduğu daha mutlu bir ülkeye götüreyim. Benimle gel, halkım adak çocukları vahşi Minotor'dan kurtaran kadını görüp sevsin," dedi.

Ariadne sevinerek gitti onunla. Öyle âşıktı ki, Theseus'un da onu aynı derecede sevdiğini düşündü. O yüzden de gemi dans eden suların üzerinde hızla ilerlerken Knossos'un kuleleri gitgide küçüldüğünde ağlamadı. Aklında yalnızca Theseus'un günün birinde kralı olacağı güzel Atina'da geçireceği mutlu günler vardı. Gemi neşeyle ilerliyordu. Evlerine dönen gençler neşeli kahkahalar atıyordu. Theseus da Ariadne'nin yanına oturmuş ona duyduğu derin aşktan söz ediyor, genç kadını en az onun Theseus'u sevdiği kadar sevdiğini düşünüyordu. Ama güzel Ariadne'ye bakarken aklına yeniden Aigle'nin görüntüsü geldi ve kalbinde eski aşkı uyandı. Gemi ilerlemeye devam ediyor, köpüklü suları yarıp geçiyordu. Thera ve Amorgos adasını geçtiler ve Naxos'un yüksek falezleri çıktı karşılarına.

Naxos'un dolambaçlı kıyılarına geldiklerinde güneş denizin üzerinde batıyordu. Denizciler gemiyi karaya çektiler ve sabaha kadar dinlenmek için gemiden indiler. Sahilde neşe içinde yemek yediler ve Theseus, ay gökyüzünde iyice yükselene dek Ariadne'yle konuştu. Gecenin geç saatlerinde uyudular ama güneş doğdu.

ğunda Ariadne deniz kıyısında yapayalnızdı. Şüphe ve korkuyla sahil boyunca gezindi ama kimseyi görmedi. Mavi denizde ilerleyen bir gemi de yoktu. Birçok koyda ve kıyıda Theseus'u aradı. Acıyla, "Ah, Theseus, Theseus, beni terk mi ettin?" diye haykırdı. Keskin taşlar ayaklarını yaralamış, yorgunluktan eli ayağı tutmaz olmuştu. Gözleri yaşlarla doluydu. Duvar gibi yükselen bir kayalığın üzerine çıktı. Parlayan ve gülümseyen deniz önünde uzanıyordu. Kalbi acıyla atan Ariadne, ölmesi gerektiğini düşünüyordu. "Ah, Theseus," diye haykırdı. "Sana ne yaptım ben? Acılı günlerinde sana merhamet ettim ve seni ölümden kurtardım. O güzel sözlerini dinledim ve onlara güvendim. Bir kadın içinde ilk kez aşkın uyandığını duyduğunda nasıl inanırsa öyle inandım. Ama sen bana korkunç bir bedel ödettin. Güzel Atina'ya gittin ve karşına çıkan güzel bir kızla çoktan bir araya geldin. Açlıktan ve bitkinlikten ölmeye bıraktın beni. Böylece aşkın ve merhametin öcünü alamayacağım senden."

Bitkin ve kederli bir halde kayanın üzerine çöktü. Uzun saçları güzel omuzlarına dökülüyordu. Ellerini dizlerinin etrafına kenetlemişti ve yanaklarından yaşlar süzülüyordu. "Dinle beni, Minos'un kızı," diyene kadar karşısında duran ve tüm insanoğullarından daha güzel ve ıslıl ıslıl varlığı görmedi. "Ben şölen ve eğlence tanrısı Dionysos. Denizde ve karada hafif bir kalp, kakhaha sesleri ve şarkılarla dolaşırım. Minotor'u öldürmek için labirente girdiğinde Theseus'a yardım ettiğini gördüm. Evinden ayrılman ve onunla Atina'ya gitmen için sana söylediği tatlı sözleri duydum. Bu sabah yıldızlar daha gökyüzünde parlarken adamlarını kaldırarak gemisiyle Aigeus'un topraklarına doğru yola çıktığını da gördüm. Ama onu durdurmadım. Çünkü Ariadne, sen benimle

yaşamalısın. Senin aşkın ve güzelliğin Theseus için fazla büyük bir armağan, Dionysos'un gelini olmalısın sen. Günlerin şölenlerin, ziyafetlerin ortasında geçecek. Buradaki yaşamın sona erdiğinde benimle birlikte ölümsüz tanrıların evine geleceksin ve insanlar gece karanlığında gökyüzünde parlayan yıldızlara baktıklarında Ariadne'nin tacını görecekler. Hayır, ağlama Ariadne. Senin Theseus'a olan aşkın gelip geçiciydi. Bense seni siyah yelkenli o geminin onu fakir ve perişan Atina'dan getirmesinden çok daha önce sevdim." Ariadne daha fazla ağlamadı artık ve Dionysos'un kollarında zalim ve kötü Theseus'u unuttu. Neşeli şarap tanrısının etrafını saran kadınlar arasında en güzeli ve en neşelisi, Minos'un kızı Ariadne oldu.

arethusa

Maenalos'un yüksek yerlerinde, Avcı Alpheios, arkadaşlarıyla birlikte çalılıkların pembe tomurcuklarını gökyüzüne saçtığı yamaçlarda dolaşan Arethusa'yı gördü. Güzel Arethusa ilerledi de ilerledi ve Alpheios'un hayran hayran onun güzelliğini izlediği yere yaklaştı. Yamaçtaki dolambaçlı yolda ilerlerken, Alpheios'un gözlerini üzerinde hissetti ve kalbi korkuyla doldu. Zira avcının karanlık yüzü, uzun bir avın yorgunluğuyla kızarmıştı ve yırtılmış elbisesi rüzgârda çılgınca savruluyordu. Ama adam ona yanına gelmesini söyleyince duyduğu o kaba sestен daha da korktu. Onu dinlememek için hiç oyalanmadan tepeden indi, dağ yamaçlarının birleştiği nehrin kıyısına vardı ve dar vadilerde kayboldu.

Alpheios, genç kadının ondan kaçamayacağına dair yemin etti. "Seni takip edeceğim," dedi. "Dere tepe pe-

şinden geleceğim. Nehirlerde ve denizlerde arayacağım seni. Sen nerede durup dinlenirsen ben de orada durup dinleneceğim.” Öğle güneşinin altında dans eden batı denizinin suları önlerine çıkana dek Erymanthos’un karanlık yükseltilerinde ve Pisa’nın geniş düzlüklerinde ilerlemeye devam ettiler. Arethusa’nın bacakları yorgunluktan tükendi ve kollarını uzatarak yüksek sesle haykırdı: “Ey nazik Okeanos’un kızları, mutlu ve neşeli günlerde beyaz kıyılarda sizinle oynardım. Şimdi de sizin yeşilliklerinize geldim. Beni bu vahşi avcının elinden kurtarın.” Sonra kendini güleç denizin dalgalarına bıraktı ve Okeanos’un kızları onu usulca taşıyarak dinlenip suların hoş şarkılarını söyledikleri mercan mağaralarına kadar götürdüler. Ama onun dinlenmesine izin vermediler. “Daha uzağa kaçmalısın Arethusa, Alpheios peşinde,” dediler. Sonra onu kollarıyla denizin derinliklerine taşıdılar ve sonunda, güneş batarken Thrinakian diyarındaki Ortygian kıyısına bıraktılar. Arethusa, gözleri yorgunluktan kapanmak üzereyken mavi tepeleri belli belirsiz gördü ve yaz rüzgârının yumuşak nefesini hissetti. Ardından aniden Maenalos tepelerinde onu korkutan o sert sesi duydu. Adamın dediklerini dinlemek için durmadı bile. “Kaçma Arethusa,” dedi Avcı Alpheios. “Sana zarar vermek gibi bir niyetim yok, bırak sevginle durulayım, yüzünün güzelliği için öleyim.” Ama genç kadın şiddetli bir çığlık atarak dolambaçlı kıyı boyunca koştu. Hafif adımları, parıltılı kumlarda iz bile bırakmıyordu. “Benim kollarımdan böyle kaçamazsın,” dedi avcı Alpheios. Sonra Arethusa berrak suları batan güneşin ışığıyla parıldayan bir pınara yaklaşırken, avcı kızı yakalamak için elini uzattı. Arethusa bir kez daha yüksek sesle Okeanos’un kızlarına seslendi: “Ey dostlarım, bir kez daha mercan mağā-

ralarınıza geldim, çünkü yeryüzünde bana huzur yok,” dedi. Sular genç kızın üzerine kapandı ve parlak pınarın üzerinde gökyüzünün görüntüsü belirdi. Alpheios’un yüzü öfkeyle kızarıırken, “Sen bu dünyada benim aşkı-mı küçümseydin ama suların altında yanına geldiğimde gözüne çok daha güzel görüneceğim,” dedi. Böylece Avcı Alpheios, Ortygian sularına atladı ve Okeanos’un kızlarıyla birlikte yaşadıkları mercan mağaralarında Arethusa’nın sevgisini kazandı.

TYRO

Teselya diyarındaki en güzel nehrin kıyılarında altın saçlı Enipeus, genç Tyro'ya kur yapıyordu: Onunla birlikte mutlu mesut dolaşıyor, dolambaçlı nehir boyunca yürüyor ve ona sevgisinden bahsediyordu. Tyro onun şefkatli sözlerini dinledikçe günden güne babası Salmoneus'un evinden uzaklaştı ve bütün günü bu güzel nehrin kıyılarında geçirmeye başladı.

Ama Salmoneus, Tyro'nun Enipeus'a âşık olduğunu ve iki güzel bebek doğurduğunu öğrenince içi öfkeyle doldu. Tyro ve biçare çocuklarını koruyacak kimse yoktu, çünkü annesi Alkidike ölmüştü ve Salmoneus da demir yürekli Sidero'yu kendine eş almıştı. Salmoneus onun kötücül önerilerine uyararak Tyro'ya, "Çocukların ölecek ve sen de kudretli Aiolos'un oğlu Kretheus'la evleneceksin," dedi.

Tyro derin bir kederle nehrin kıyısına koştı. Bebekleri kollarında uyuyordu. Ellerini uzatarak bir yarıdım çığlığı attı ama Enipeus onu duymadı, zira suların altındaki yeşil evinde uzanıyordu. Tyro bebeklerini kıyıda biten sık çalılıkların ortasına yerleştirdi ve “Ah Enipeus, babam artık senin yüzünü göremeyeceğimi söylüyor ama sana çocuklarımı veriyorum: Onları Salmoneus’un öfkesinden koru. Belki ileride bana yapılanların öcünü alırlar,” dedi.

Çocuklar o uzun sazlıkların içinde, sürüsünü kıyıya götüren bir oban onları bulana kadar uyudu. Tyro ise kalbinde derin bir acıyla Salmoneus’un evine döndü ama kalbinde Kretheus’a karşı bir sevgi ya da onun sözlerini dinlemek için bir arzu yoktu. Sidero, Salmoneus’un kulağına bir kez daha kötücül nasihatlerini fısıldadı. Babası bunun üzerine Tyro’yu gün ışığını göremeyeceği, insan sesi duyamayacağı bir yere hapsetti. Güzel yanaklarına dökülen altın buklelerini kesti, üzerine yırtık pırtık elbiseler giydirdi ve gece gündüz rahat vermeyen prangalara vurdu. Tyro, Kretheus’un karısı olmayı kabul etmediği için sefalet içinde kuruyup soldu, açlıktan ve susuzluktan bedeni eridi. Enipeus’la birlikte uğultulu nehrin kenarında dolaşırken konuştuklarını gitgide daha çok hatırlamaya başladı ve kendi kendine, “Ondan yardım istediğimde beni duymadı. Ama çocuklarımı ona bıraktım. Belki onları ölümden kurtarmıştır. Eğer yüzümü bir kez daha görürlerse, suların altında yaşayan Enipeus’tan başkasını sevmediğimi anlarlar,” dedi.

Yıllar geçip gitti. Pelia ve Neleus, obanın yanında yaşamış, güçlü ve cesur insanlara dönüşmüşlerdi. Ama Enipeus, Tyro’ya yapılan yanlışları unutmamıştı ve o-

çocuklarının kalbine Sidero'yu kötücül nasihatleri için cezalandırma düşüncesini ekti. Sidero ölünce çocuklar annelerini o korkunç zindanından çıkardılar ve geçmiş günlerde Enipeus'un sözcüklerini duyduğu nehrin kıyısına götürdüler. Ama Tyro'nun gözleri yıllardır ağlamaktan körleşmişti ve çocuklarının sözleri kulağına bir tuhaf geliyordu. "Çocuklarım, izin verin seslerinizi duyarken dalayım bir uykuya. Sesiniz, Enipeus'un sesi gibi geliyor bana," dedi. Öylece uykuya daldı ve öldü. Çocukları cesedini nehrin kıyısına yatırdı ve Enipeus'un suları, Tyro'nun mezarını yumuşak bir müzikle doldurdu.

NARKİSSOS

Echo, Kephisos kıyılarında güzel Narkissos'u görüp sevdi. Ama genç adam, tepelerin kızıyla ilgilenmiyordu ve aşk dolu sözleri kalbini ısıtmıyordu. Çünkü Hermes'in alıp Stygian ırmağının öte tarafına götürdüğü kız kardeşi için yas tutuyordu. Her gün nehir kenarında tek başına oturup güneşin ışığını aynı gün gördükleri için yaşamı onunkine bağlı olan o güzel genç kız için acı çekiyordu. Echo oraya gelip Narkissos'un yanına oturdu ve boş yere sevgisini kazanmaya çalıştı. "Bana bak ve gör," dedi. "Ben yasını tuttuğun kız kardeşinden daha güzelim." Ama Narkissos ona cevap vermedi, çünkü genç kadının onun her sözüne verecek bir karşılığı olduğunu biliyordu. O yüzden sessizce oturup nehre baktı ve berrak sularda kendi yüzünü gördü. Ama ona göre acısından sararıp solduğu kız kardeşinin yüzüydü bu. Onun yumuşak, mavi gözlerini bir kez daha görmek, onun dudaklarından dökülen sözcükle-

ri duyar gibi olmak acısını hafifletmişti. Ama Narkissos'un acısı, gözyaşlarını akıtmasına engel olacak kadar büyüktü ve yaşam kaynağını ağır ağır kuruttu. Echo, yakarışlarına karşılık vermesi için çırpınıp dururken dudaklarından dökülen sözler boşunaydı. "Ah, Narkissos, senin acını duyamayacak biri için yas tutuyorsun ve sonsuza dek yüzüne bakıp sesini duymayı arzulayanı umursamıyorsun." Ama Narkissos, hâlâ ikiz kardeşinin Kephisos sularındaki yüzüne bakıyordu. Ona bakarken uyuyakaldı ve öldü. Ondan sonra da Echo'nun sesi bir daha hiç duyulmadı. Narkissos'un mezarının başında sessizce oturdu. Mezarın hemen yakınlarında güzel bir çiçek bitti. Beyaz tomurcukları Kephisos'un kıyılarına, Narkissos'un oturup da berrak sulara baktığı yere düştü. Yöre halkı, o bitkiye Narkissos'un adını verdi.

orpheus ve eurydike

Teselya denen ülkenin güzel vadilerinde adı Orpheus olan bir adam yaşardı. Her gün altın arpyıla usulca bir melodi çalar ve daha önce kimsenin duymadığı şarkılar söylerdi. Orpheus ne zaman şarkı söylese, her şey onu dinlemeye başlardı. Ağaçlar onu duymak için başlarını eğdi, bulutlar bile gökyüzünde daha sakın ve parlak süzülürdü. Orpheus'un ayaklarının dibinden akan su sesini yumuşatır, müziğin onu ne kadar mutlu ettiğini böyle gösterirdi.

Bu Orpheus'un çok sevdiği Eurydike adında bir karısı vardı. Tepelerin karla kaplı olduğu kış boyunca ve güneşin her şeyi güzelleştirdiği yaz boyunca Orpheus karısına şarkı söyler, Eurydike de hayvanlar şarkıyı dinlemek için etrafına toplanıp ağaçlar onu duymak için başlarını eğerken Orpheus'un yanındaki çimlere otururdu.

Fakat bir gün Eurydike nehrin kıyısında birkaç

çocukla oynarken uzun çimlerin arasındaki bir yılanın üzerine bastı ve yılan onu soktu. Eurydike yavaş yavaş hasta düştü ve öleceğini anladı. Çocuklardan hemen (o sırada uzaklarda bulunan) Orpheus'a gitmelerini ve Eurydike'nin ondan ayrılmak zorunda kaldığı için çok üzgün olduğunu ve onu çok sevdiğini söylemelerini istedi. Sonra başını yumuşak çimlere bıraktı, gözlerini yumdu ve öldü. Çocuklar ona gelip de Eurydike'nin öldüğünü söylediklerinde Orpheus çok üzüldü. Kendini o kadar kötü hissetti ki bir daha altın arpını eline almadı ve dudakları bir daha asla bir şarkı için aralanmadı. Onu dinlemeye alışmış olan hayvanlar Orpheus'un Eurydike'yle birlikte oturdukları yeşil kıyılarda neden tek başına oturduğunu ve neden artık o güzel müziği çalmadığını merak etti. Orpheus tüm gün orada oturuyordu ve yanakları hep yaşlarla ıslanmış oluyordu. Sonunda, "Burada daha fazla kalamam, gidip Eurydike'yi aramalıyım. Onsuz olmaya dayanamıyorum. Belki de ölenlerin gittiği ülkenin kralı onun geri dönüp yeniden benimle birlikte yaşamasına izin verir," dedi.

Arpını eline aldı ve gece çökmeden hemen önce güneşin altından kadehine girdiği uzak diyarlara Eurydike'yi aramaya gitti. Uzun yolları aştı, sonunda yüksek ve karanlık bir geçide vardı. Demir parmaklıklarla kaplanmış olan geçit öyle bir sürgülenmiş ve kilitlenmişti ki kimsenin gücü onu açmaya yetmezdi. Korkunç, kasvetli bir yerdi, zira buraya gün ışığı ulaşmıyordu. Bulutlarla ve sisle kaplıydı. Bu büyük geçidin hemen önünde canavarı andıran, üç başlı, altı gözlü ve üç dilli bir köpek duruyordu. Köpeğin alev gibi parlayan ve yaklaştırmaya cüret eden herkesi gören gözleri dışında her yer karanlıktı. Orpheus, Eurydike'yi bulmak için gelince köpek üç başını birden kaldırdı, üç ağzını açtı ve dişlerini

göstererek gürlledi. Orpheus daha da yaklaşıncı köpek ayaklarının üzerine fırladı ve Orpheus'un üzerine atlayıp onu parçalara ayırmak için hazırlandı. Bunun üzerine Orpheus arpını aldı ve altın tellerini tıngırdatmaya başladı. Köpek Kerberos (köpeğin adı buydu) uludu, hırladı, üç ağzında bulunan bembeyaz dişlerini gösterdi ama o tatlı müziğin kulaklarından geçmesine engel olamadı. İçten içe bunun nasıl olduğunu ve Orpheus'u neden artık parçalara ayırmak istemediğini merak etti. Müzik çok geçmeden köpeği sessizleştirdi ve hareketsiz bıraktı. Sonunda da uykuya dalmasını sağladı. Orada bir köpek olduğunun tek işareti, ağırlaşmış, düzenli soluklarıydı artık. Kerberos uykuya dalınca Orpheus yanından geçip kapıya ulaştı ve kapının ardına kadar açık olduğunu gördü. O şarkı söylerken kapı da kendiliğinden açılmıştı. Orpheus bu duruma sevindi, çünkü artık Eurydike'yi görebileceğini düşünüyordu.

Upuzun bir yol boyunca ilerledikten sonra kralın sarayına vardı. Kapının önünde onun içeri girmesini engellemeye çalışan muhafızlarla karşılaştı ama arpını çaldı ve muhafızlar ellerinde olmadan onu içeri aldılar.

Büyük salona girdiğinde kral ve kraliçenin tahtta oturduğunu gördü. Orpheus onların yanına yaklaşırken kral korkunç ve gür sesiyle, "Sen de kimsin? Buraya kadar gelmeye nasıl cüret edersin?" diye sordu. "Ölene kadar kimsenin buraya gelmeye izni olmadığını bilmiyor musun? Seni bir zindana zincirleyeceğim ve oradan asla kurtulamayacaksın," dedi. Orpheus hiçbir şey demedi. Altın arpını eline aldı ve her zamankinden daha tatlı, daha nazik bir sesle şarkı söylemeye başladı. Çünkü biliyordu ki kral isterse Eurydike'yi bir kez daha görmesine izin verebilirdi. O şarkısını söylerken kralın yü-

zünde neredeyse mutlu bir ifade belirdi ve öfkesi uçup gitti. Bir süre sonra kibar ve sevgi dolu olmanın öfkeli ve zalim olmaktan çok daha mutluluk verici olduğunu hissetti. “O tatlı müziğinle bana kendimi mutlu hissettirdin,” dedi. “Daha önce hiç mutlu olmamıştım ben. Şimdi buraya neden geldiğini söyle bana. Daha ölmekten buraya, kralı olduğum bu kederli ve kasvetli ülkeye geldiğine göre muhakkak bir şeyin peşinde olmalısın.” Orpheus, “Kralım, sevgili Eurydike’ mi geri ver bana. Bu kasvetli ülkeden çıkıp parlak yeryüzünde benimle yaşasın tekrar,” dedi. Kral, Eurydike’nin gitmesine izin verdi. Ardından da Orpheus’a, “Sana istediğini verdim, çünkü çok güzel şarkı söylüyorsun. Buradan çıkıp da yeryüzüne dönerken karın da arkandan gelecek. Ama unutma, o yeryüzüne ulaşana kadar asla arkana bakmamalısın. Eğer bakarsan Eurydike buraya geri getirilir ve ne kadar güzel şarkı söylersen söyle onu bir daha sana veremem,” dedi.

Orpheus, Eurydike’yi görmeyi o kadar arzuluyordu ki kralın ona hemen izin vereceğini ummuştı. Ama kral ona yeryüzüne ulaşana kadar onu görmeye teşebbüs etmemesini söylediğinde yine de halinden memnundu. “Mademki Eurydike gelip benimle birlikte yeryüzünde yaşayabilecek, biraz sabredebilirim herhalde,” dedi ve krala yeryüzüne ulaşana kadar arkasına dönüp Eurydike’nin gelip gelmediğini kontrol etmeyeceğine söz verdi.

Orpheus kralın sarayından çıktı, karanlık geçidi aştı. Köpek Kerberos ne havladı ne de hırladı. Biliyordu ki kral öyle istememiş olsaydı Orpheus geri dönemezdi. Orpheus böylece upuzun yolda ilerlemeye devam etti. Gittikçe sabırsızlanıyor, Eurydike’yi görmeyi daha çok

istiyordu. Sonunda canlıların diyarına yaklaştı ve güneşin denizin üzerinden doğduğu noktada küçük bir ışık huzmesi gördü. Gökyüzü giderek aydınlandı. Orpheus önünde uzanan her şeyi öylesine net bir biçimde görmeye başladı ki arkasını dönüp Erydyike'ye bakmaktan alamadı kendini. Ama, ah! O henüz yeryüzüne ulaşmamıştı ve Orpheus onu bir kez daha kaybetti. Tek gördüğü kendi sevgili karısına benzeyen solgun, beyaz bir şey oldu. Erydyike'nin sesini andıran yumuşak, nazik bir ses duydu, sonra o ses de eridi gitti. Orpheus durmadan gördüğü o solgun, beyaz yüzü ve duyduğu yumuşak, nazik sesi düşünüyordu. "Ah, Orpheus, Orpheus, neden arkana baktın?" diyordu ses. "Seni ne çok seviyorum ve yeniden seninle birlikte olacağım için nasıl da mutluydum. Ama şimdi geri dönmeliyim, çünkü krala verdiğin sözü tutmadın. Seni öpmemem ve ne kadar çok sevdiğimi bile söylememem gerekiyor."

Orpheus, Erydyike'nin ondan alındığı yere oturdu. Kendini öyle perişan hissediyordu ki bir adım bile ileri gidemedi. Günler boyu orada kaldı. Yanakları gitgide soldu, bedeni zayıfladıkça zayıfladı ve en sonunda ölmek üzere olduğunu anladı. Tüm o çiçekleri, yumuşacık çimleri ve güneşle parıldayan nehirleriyle ışıklı yeryüzünü çok sevse de Orpheus üzgün değildi. Oradan ayrılmadığı sürece Erydyike'yle bir daha bir arada olmayacağını biliyordu. Sonunda başını yeryüzüne yasladı, gözlerini yumdu ve öldü. Güneşin geceleri altından kadehine girdiği o çok uzak ülkede Orpheus ile Erydyike birbirlerini gördüler ve bir daha hiç ayrılmadılar.

kaðmos ve europa

Uzun zaman önce, Phoenicia'daki güzel bir vadede, anneleri Telephassa'yla birlikte yaşayan Kadmos ve Europa adında iki çocuk vardı. İyi ve mutlu çocuklardı. Neşeli ve eğlencelilerdi. Yaşadıkları yer, her türlü meyve ağacının ve çiçeğin bulunduğu güzel bir yerdi. Portakallar, koyu renk yaprakların arasında altın gibi parlar, uyuyakalmış gibi başlarını eğmiş uzun palmiye ağaçlarından salkım salkım hurmalar sarkardı. Misket limonu korusundan, İngiltere'de hiç bulunmayan, ancak Suriye güneşinin altında tomurcuklanıp olgunlaşan çeşitli meyve ve çiçeklerden mis gibi kokular yayılırdı.

Yıllar geçip gitti ve günün birinde nehir kenarında oynayan iki çocuk, arazide güzel, beyaz bir boğayla

karşılaştı. Tamamen bembeyazdı boğa. Kar gibi beyazdı. Üzerinde ufacık bir nokta, minicik bir leke bile yoktu. Boğa yaklaştı ve yeşil çimlerin üzerine uzanıp sessiz ve hareketsiz kaldı. Çocuklar boğanın yanına gittiler. Boğa yine kıpırdamadı ama koca gözleriyle çocukların gelip onunla oynamasını istemiş gibi baktı. Çocuklar da sonunda boğanın bulunduğu yere geldi. Kadmos çok cesur olduğunu düşünerek elini uzattı ve boğanın yan tarafına vurmaya başladı. Boğa memnuniyetini belirtir gibi yumuşak bir ses çıkardı yalnızca. Ardından Europa elini uzattı ve boğanın yüzünü okşadı, beyaz boynuzunu tuttu. Boğa da yüzünü usulca Europa'nın elbisesine sürdü. Kadmos biraz sonra boğanın sırtına binip biraz gezmenin güzel olacağını düşündü ve hayvanın üzerine bindi. Boğa oturduğu yerden kalkıp sırtında Kadmos'la birlikte arazinin etrafında ağır ağır dolaşmaya başladı. Kadmos başlarda biraz korktu ama sonra boğanın onu nasıl da iyi ve güvenle taşıdığını görünce korkusu geçti. Güneş tepelerin ardında batana dek boğayla oynadılar, ardından evlerine döndüler.

Eve vardıklarında hemen Telephassa'nın yanına koşup, "Buna inanabiliyor musun, arazide güzel mi güzel, beyaz bir boğayla oynadık," dediler. Telephassa, çocukların böyle mutlu olmasına sevindi ama boğanın neler yapacağını bilseydi bu kadar sevinmezdi.

Ertesi gün boğanın sırtına binen Europa'ydı ve boğa hızla uzaklaşmaya başladı. Kadmos, hayvanın eğlenmek için hızlı gittiğini düşündü. Peşinden koşup durması için haykırdı. Ama Kadmos hızlandıkça boğa da hızlanıyordu. Kadmos, boğanın kız kardeşi Europa'yla birlikte kaçtığını gördü. Nehir kıyısı boyunca giderek uzaklaştı, tepeyi geçip diğer taraftaki vadiye indi ve ar-

dından önünde uzanan düzlük boyunca hızla ilerledi. Kadmos, küçük çalılıkların, dalgalanan uzun çimlerin ve yeri kaplayan bitkilerin arasında ilerlerken gümüş gibi parlayan beyaz boğayı izledi. En sonunda hayvanın koca, beyaz bedeni küçük bir noktaya dönüştü ve Kadmos onu göremez oldu.

Kız kardeşinin böyle tuhaf bir şekilde elinden alınması Kadmos'u perişan etti. Gözleri yaşlarla öyle dolmuştu ki etrafı görmekte güçlük çekiyordu. Ama yine de boğanın gittiği tarafa doğru bakmaya devam etti ve hayvanın kız kardeşini geri getireceğini umdu. Ama güneş gökyüzünde gittikçe alçaldı ve sonunda tepelerin ardına çekildi. Kadmos artık boğanın geri dönmeyeceğini anlamıştı. İşte o zaman kederle ağlamaya başladı. Eve gidip olan biteni Telephassa'ya anlatmaya cesareti yoktu ama eninde sonunda söylemesi gerektiğini biliyordu. Üzüntüyle, ağır ağır eve döndü. Telephassa onun tek başına geldiğini görünce Europa'nın başına bir şey geldiğinden endişelendi. Annesi yanına geldiğinde Kadmos zar zor konuşabildi. "Boğa, Europa'yla birlikte kaçtı," dedi. Telephassa oğluna boğanın nereye gittiğini sordu, Kadmos bilmediğini söyledi. Telephassa, "Ne tarafa gitti?" diye sordu. Kadmos da ona hayvanın batıya, güneşin altından kadehine doğru alçaldığı yöne gittiğini söyledi. Telephassa oğluna sabah erkenden kalkıp batıya doğru yola çıkacaklarını ve Europa'yı arayacaklarını söyledi.

O gece ikisini de uyku tutmadı. Yanakları solgun ve yaşlarla ıslaktı. Güneş doğmadan, yıldızlar sabahın solgun ışığında hâlâ parlarken kalkıp Europa'yı aramaya çıktılar. Uzun yollar yürüdüler; vadileri, tepeleri geçtiler; nehirleri, ormanları aştilar ve karşılaştıkları

herkese sırtında bir kız taşıyan beyaz bir boğa görüp görmediklerini sordular. Ama kimse öyle bir şey görmemişti ve çoğu böyle bir şey sordukları için Kadmos ve Telephassa'nın aptal olduğunu düşünmüştü. "Kızlar boğanın sırtına binmez, doğru söylüyor olamazsınız," dediler. Kadmos ve Telephassa herkese sora sora ama hiçbir haber alamadan devam ettiler yollarına. Yolculuk sırasında kimi zaman gökyüzüne dek yükselen, zirveleri karla kaplı ve batan güneşin ışığında altın gibi parlayan devasa dağlar gördüler. Kimi zaman beyaz nilüferlerin suların üzerinde yüzdüğü ve uyuduğu geniş bir nehrin kıyılarında, palmiyelerin uzun dallarının başlarının üzerinde dalgalandığı yerlerde dinlendiler. Kimi zaman suların büyük kayaların üzerinden parıldayarak aktığı şelalelere denk geldiler. Ne vakit bu güzel yerlere gelseler Kadmos, Telephassa'ya, "Europa da yanımızda olsa burada kalmak ne güzel olurdu," diyordu. "Ama şimdi burada kalmakla ilgilenmiyoruz, çünkü her yerde onu aramalıyız." Böylece denize ulaşana kadar yollarına devam ettiler. Ardından denizi nasıl geçeceklerini düşünmeye başladılar, çünkü karşılaştıkları bütün nehirlerden çok daha genişti bu su. En sonunda denizin daraldığı bir yer buldular. Orada bir kayıkçı, kayığıyla onları karşıya geçirdi. Tam da küçük Helle'nin abisiyle birlikte onları Kolchis'e götüren koçun sırtından düşüp boğulduğu yerden geçtiler. Telephassa ve Kadmos, Helle'nin denizi anlamına gelen Hellespontos'u geçtikten sonra dağları tepeleri aşarak, kasvetli yerlerden geçerek ilerlemeye devam ettiler ve sonunda Teselya'nın güneşli düzlüklerine vardılar. Hâlâ herkese Europa'yı soruyorlardı ama onu gören kimseyi bulamadılar. Kadmos annesinin giderek zayıfladığını ve solduğunu gördü. Artık kardeşini aramak için yola ilk çıktıkları

zamanki gibi hızlı yürüyemiyordu. Kadmos, annesinden biraz dinlenmesini istedi ama Telephassa, “Devam etmeliyiz Kadmos,” dedi. “Ararsak Europa’yı bulabiliriz belki.” Telephassa artık daha fazla ilerleyemeyeceğini hissedene dek yürümeye devam ettiler. Annesi, Kadmos’a, “Çok yorgunum ve artık seninle birlikte yürüyebileceğimi sanmıyorum. Burada biraz uzanıp uyumam gerek. Belki bir daha uyanamayabilirim Kadmos. Ama eğer uykumda ölürsem sen tek başına yola devam edip Europa’yı aramalısın. Günün birinde ben yanında olmasam da onu bulabileceğini biliyorum. Kardeşini gördüğünde onu yeniden bulmayı ne kadar çok istediğimi ve onu hep çok sevdiğimi söyle. Artık uyumalıyım oğlum. Eğer bir daha uyanamazsam, günün birinde kardeşinin bizden alınmasından önce yaşadığımız yerden bile çok daha güzel ve ıslıl ıslıl bir yerde yeniden görüşeceğimize inanıyorum.”

Telephassa bunları söyledikten sonra, tam da gün ışığı gökyüzünden çekilirken ve parlak dolunay karanlık tepenin ardından kendini gösterirken uykuya daldı. Kadmos bütün gece annesinin yanında bekledi ve sabah olurken Telephassa’nın uykusunda öldüğünü anladı. Yüzü tamamen hareketsizdi. Kadmos, annesinin yüzündeki mutlu gülümsemeye bakınca, onun iyi insanların öldükten sonra gittikleri o güzel ülkeye gittiğini anladı. Annesinden ayrıldığı için çok üzgündü ama artık yorgun ve kederli hissetmeyeceğini bilmek de onu rahatlatıyordu. Kadmos, annesinin bedenini toprağa gömdü ve çok geçmeden Telephassa’nın mezarında her türden çiçek bitti.

Ama Kadmos, kardeşi Europa’yı aramaya gitmişti çoktan. Koyun sürüsünün başında ilerleyen bir çobana

rastladı. Çok güzel bir çobandı bu. Yüzü adeta güneş gibi parlıyordu. Elinde altından bir arp, altından bir yay ve altın sadağının içinde okları vardı. Adı Phoebus Apollon'du. Kadmos onun yanına gitti. "Kız kardeşim Europa'yı gördün mü?" diye sordu. "Beyaz bir boğa sırtına alarak kardeşimi kaçırdı. Onu nerede bulabileceğimi söyleyebilir misin bana?" Phoebus Apollon, "Kardeşin Europa'yı gördüm ama nerede olduğunu söyleyemem," dedi. "Daha gitmen gereken uzun bir yol var. Parnassus adındaki büyük dağın eteklerinde yer alan Delphi şehrine gitmen gerek. Belki orada kardeşinle ilgili bir şeyler bulabilirsin. Ama onu görsen de orada kalmamalısın. Çünkü senden bir şehir inşa etmeni, oranın kralı olmanı, bilge, güçlü ve iyi biri olmanı istiyorum. Sen ve Europa, size göndereceğim güzel ineği, yatıp dinleneceği yere kadar takip etmelisiniz. İneğin yatacağı yer, şehri inşa etmeni istediğim yer."

Kadmos böylece Parnassus adındaki büyük dağın eteklerinde yer alan Delphi'ye kadar gitti. Orada beyaz mermer sütunları sabah ışığında ıslıl ıslıl parlayan güzel bir tapınak gördü. O tapınağa girince de sevgili kız kardeşi Europa'yla karşılaştı. "Europa, sen misin gerçekten?" diye sordu Kadmos. "Seni bulduğum için öyle mutluyum ki." Ardından Europa, Kadmos'a boğanın uzun zaman önce onu getirip buraya bıraktığını, annesi Telephassa'ya nerede olduğunu söyleyemediği için ne kadar üzgün olduğunu anlattı. Kadmos'a dönüp, "Ne kadar solgun, zayıf ve güçsüz görünüyorsun, buraya nasıl geldin tek başına? Sevgili annemizi ne zaman göreceğim?" diye sordu. Gözleri yaşlarla dolan Kadmos, "Annemizi bu dünyada göremeyeceğiz bir daha," dedi. "İyi insanların öldükten sonra gittikleri o mutlu ülkeye gitti. Seni ararken öyle yorgun düştü ki daha fazla iler-

leyemeyecek duruma geldi. Uzanıp uyudu ve bir daha uyanmadı. Ama seni gördüğüm zaman annemizin seni görmeyi ne kadar çok istediğini ve onun bizden önce gittiği diyarda bir gün hep birlikte yaşayacağımızı söylememi istedi. Artık burada kalamayız Europa. Phoebus Apollon adında bir çobanla karşılaştım. Altından bir arpa ve altından bir yayı vardı. Yüzü güneş gibi parlıyordu. Bana, göndereceği güzel bir ineği takip etmemiz ve ineğin dinlenmek için uzandığı yerde bir şehir kurmamız gerektiğini söyledi.”

Europa, kardeşi Kadmos’la birlikte Delphi’den ayrıldı. Bir süre ilerledikten sonra çimlerin üzerinde uzanmış bir inek gördüler. Ama inek, onların yaklaşmasıyla birlikte ayağa kalktı ve önlerinde yürümeye başladı. Kadmos’la Europa, bunun Phoebus Apollon’un gönderdiği inek olduğunu anladılar ve onu takip etmeye başladılar. İnek upuzun bir yol boyunca ilerledi ve en sonunda geniş bir düzlükte uzandı. Kadmos, şehri buraya inşa etmesi gerektiğini anladı. Pek çok ev yaptı ve şehre Thebes adı verildi. Kadmos, Thebes’in kralı olurken kız kardeşi Europa da orada onunla birlikte yaşadı. Bilge ve iyi bir kral olan Kadmos, halkını adalet ve iyilikle yönetti. Zaman içinde Kadmos da Europa da ölüm uykusuna yattı. İyi insanların öldükten sonra gittikleri o mutlu ülkede anneleri Telephassa’yla buluştular ve bir daha hiç ayrılmadılar.

bellerophon

Ozanlar bütün Argos diyarında Bellerophon'un güzelliğine ve büyük başarılarına dair şarkılar söylüyordu. Savaşırken kolları güçlü, avda ayakları hızlıydı ve kalbi, Athena ile Artemis'in kalpleri gibi temizdi. Fakir, güçsüz ve acınası durumdakilerin hiçbiri Bellerophon'un gücünden korkmadı. Onlara göre Bellerophon'un o güzel görüntüsü bile başlı başına neşe ve mutluluk kaynağıydı. Ama kibirliler ve kendiy-le övünenler, iftiracılar ve hırsızlar onun keskin bakışlarından korkardı. Ancak Zeus'un eli Bellerophon'un üstünde yüktü. Kral Proetos'un sarayında yaşıyor ve tıpkı Herakles'in zalim ve hilebaz Eurystheus'a hizmet ettiği gibi Proetos için çalışıyordu. Bellerophon uzun zamandır ondan daha zayıf bir adamın emirlerine uymak zorunda olduğunu biliyordu. Ama ruhu onu yarı yolda bırakmadı ve bu zorlu göreve, güneşin en tepe-

deyken olduğu kadar güçlü bir kalple ve küçük bir ço-
cuğun saflığıyla atıldı.

Fakat Kral Proetos'un karısı Anteia, zaman geçtik-
çe Bellerophon'un güzelliğini fark etti ve gözlerini onun
güzel yüzünden alamaz oldu. Her geçen gün onu Olim-
pos'un zirvesindeki tanrılarla birlikte ziyafet çeken
muhteşem kahramanlara daha çok benzetiyordu. Kalbi
Bellerophon'un aşkıyla doldu ve baştan çıkarıcı sözlerle
onu ayartmaya çalıştı. Ama Bellerophon, kadının kötü-
cül sözlerine kulak asmadı, gözyaşlarını ve iç çekişlerini
önemsemedi. Böyle böyle Anteia'nın aşkı öfkeye döndü
ve onun isteklerini yerine getirmediği için Bellerop-
hon'dan acı bir intikam alacağına yemin etti. O öfkeyle
Kral Proetos'a giderek, "Kölen Bellerophon bana karşı
suç işledi, hileli sözlerle beni yoldan çıkarmaya çalıştı,"
dedi. "Uzun zamandır aşkımlı kazanmak için çabılıyor
ama ona karşılık vermedim. Onun üzerindeki baskını
artır, gözümün önünde öldür onu." Proetos da öfkeyle
doldu ama Bellerophon'u öldürmeye de korkuyordu,
çünkü babası Zeus'un hışmına uğrayabilirdi. O da tah-
ta bir tablet alıp üzerine çile ve savaş, cephe ve ölüm
işaretleri çizdi. Ardından tableti Bellerophon'a vererek
Anteia'nın babasının hüküm sürdüğü uzaklardaki Lik-
ya diyarına götürmesini istedi. Ona veda ederken, "Bu
tableti Likya kralına göster, bana ve Argos halkına yap-
tığın tüm iyilikler için ödüllendirecek seni," dedi.

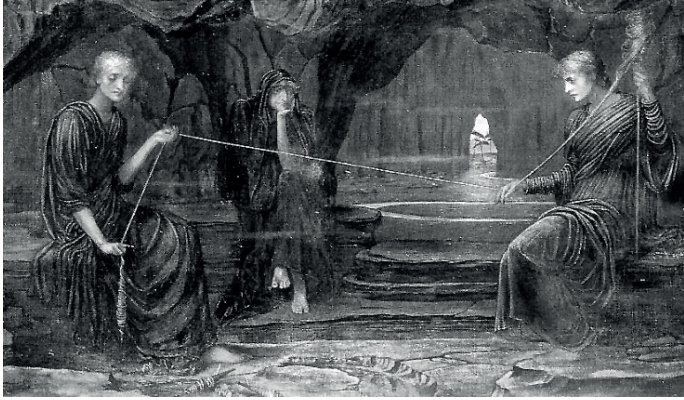
Bellerophon uzun yolculuğuna başladı ve Ante-
ia'nın kötücül hilesi yüzünden başına bir kötülük ge-
leceğini aklına bile getirmede. Güneşin doğduğu yere
doğru upuzun bir yol aşp sonunda Likyalıların ülke-
sine vardı. Onu zengin sofralarla karşılayan ve şerefine
dokuz gün ziyafet veren kralın evine gitti. Kral, onun-
cu gün Bellerophon'un Likya'ya neden geldiğini sordu.

Bunun üzerine Bellerophon da Proetos'un tabletini çıkarıp krala verdi. Mücadele ve acı, savaş ve ölüm işaretlelerini gören kral, "Yapman gereken daha pek çok şey var Bellerophon ama çilen bittiğinde seni burada ve muhteşem kahramanların diyarında büyük bir onur bekliyor," dedi. Ardından onu, bir aslanın yüzünü, bir keçinin bedenini ve bir ejderhanın kuyruğunu taşıyan korkunç Kimera'yı öldürmeye gönderdi. Bellerophon güneşin doğduğu yere doğru uzun bir yolculuk daha yaptı ve yılan saçlı Gorgon'un çocuğu olan kanatlı at Pegasus'un otladığı çayıra vardı. Eğer atı evcilleştirebilirse Kimera'nın ateşini de yenebileceğini anladı. Uzunca bir süre Pegasus'u yakalamanın yollarını aradı ama hayvan vahşice homurdandı ve öfkeyle yerlere attı kendini. Sonunda Bellerophon bitkinlikle yere oturdu ve gözlerine ağır bir uyku çöktü. O uyurken Pallas Athena gelip yanında dikildi ve cesaret veren sözleriyle onu teşvik etti. Ardından da vahşi Pegasus'u evcilleştirecek iksiri verdi. Bellerophon uyandığında iksir elindeydi ve Likya kralının ona verdiği görevi tamamlayacağını anlamıştı. Athena'nın yardımıyla vahşi Pegasus'un sırtına bindi ve Kimera'yı öldürüp başını kesti. Yanında bu kesik başla geri dönerek krala başına gelenleri anlattı. Ama Bellerophon'un yüzünü bir daha görmeyeceğini düşünen kral öfkeleni ve genç adamı bu kez de kudretli Solymi ve Amazonlarla savaşmakla görevlendirdi. Aklına hiçbir hile ve kötülük getirmeyen Bellerophon tekrar yola düştü. Cephede açıkça karşısına çıkan insandan da hayvandan da korkmazdı. Uzun zaman Solymi ve Amazonlarla savaştı. Sonunda bütün düşmanları o kudretli kolunun darbelerinden çekindi ve merhamet diledi. Bellerophon ganimetlerini Likya kralına götürmek için gönül rahatlığıyla yola koyuldu ama Likya'ya yaklaştıkça, kalın çalılıkların zemini kapladığı dar

bir vadiden geçiyordu ki en güçlü kuvvetlilerinden elli Likyalı öfkeli haykırışlarla üzerine çullanıp onu öldürmeye çalıştı. Bellerophon ilk başta ellerini kullanmadı. “Likyalı dostlarım, ben kralınızın sarayında ziyafete katıldım, onun ekmeğini yedim. Buraya beni öldürmeye gelmiş olamazsınız,” dedi. Ama adamlar daha da öfkeyle haykırdılar ve mızraklarını Bellerophon’a doğru savurdular. Bunun üzerine Bellerophon tüm gücüyle elini uzattı ve Likyalıların hepsi ölene dek yaşamı için savaştı.

Bitkin bedeni ve kederli kalbiyle kralın adamlarıyla yemek yediği salona girdi. Kral, Bellerophon’un onu beklemeleri için gönderdiği adamların hepsini öldürmeden buraya kadar gelemeyeceğini biliyordu. Ama öfkesini gizleyerek, “İnsanoğullarının en cesuru ve en güçlüsü Bellerophon, hoş geldin,” dedi. “Bütün görevlerini yerine getirdin, artık dinlenme zamanı. Kızım ile evlenecek ve benim azametli iktidarımı paylaşacaksın.”

Ozanlar Bellerophon’un zaferlerini övdüler. Kralın kızıyla evlendiğinde günler süren bir şölen yapıldı. Ama yazgısı henüz tamamlanmamıştı. Bir kez daha gam ve acı yüklü kara bulutlar toplandı etrafında. Zeus’un hiddeti onu bir kez daha Likya’daki evinden uzaklara, güneşin denize battığı batı diyarına çekti. Kalbi hâlâ gençliğindeki gibi cesur ve saftı ama kolunun gücü zayıflamış, gözlerinin ferisi sönmüştü. Kimi zaman ellerinin gücü ona geri veriliyor, yüzü eski güzelliğiyle parlıyordu ama daha sonra yine keder ve acı içinde dolaşıyordu. Tıpkı aysız bir gecenin en karanlık saatlerinde tuhaf bir yolda ilerleyen bir adam gibi... Bellerophon böyle böyle batı denizine vardı, uykuya yattı ve öldü. Gözleri kapanmadan önce gördüğü son görüntü, batmakta olan güneşin bulutları yararak denizin derinliklerine uzanan kızıl parıltısıydı.

althaia ve yanan odun

Ætolian diyarındaki Kalydon'un reisi Oineus'un sarayında şölen vardı. Herkes reisin, karısı Althaia'nın ve o gün doğan çocuklarının refahı ve şanı için dua ediyordu. Oineus, oğlu Meleagros'un ondan daha büyük bir şöret kazanması, yiğit bir kalbi ve kuvvetli bir eli olması, gelecekte insanların "Meleagros büyük işler başardı ve ülke insanları için iyi şeyler yaptı," demesi için tanrıların ve insanların kralına zengin adaklar sundu.

Ama emirlerini Zeus'un bile geri çeviremeyeceği kudretli Moiralar¹⁵, Meleagros'un kaderini çoktan yazmıştı. Çocuk annesinin kollarında uyurken Althaia oğlunun cesur ve nazık bir insan olarak büyümesi, annesi yaşlanıp ölüme yaklaştığında ona bir teselli olması için dua ediyordu. Konuşmaya devam ederken karşısında

¹⁵ Kader tanrıçası üç kız kardeş. (ç.n.)

birden Moiralar belirdi. Soğuk, gri gözlerinde ne sevgi ne de merhamet vardı. Sabit, sert bakışlarını anne ile çocuğun üzerine diktiler. İçlerinden biri, “Ocakta odun yanıyor. O odun tamamen yanıp kül olduğunda oğlun ölecek,” dedi. Ama sevgi, düşünmeden de hızlıydı. Anne hemen yanan odunu ateşin içinden aldı, suya daldırarak söndürdü ve kendisinden başka kimsenin bulamayacağı gizli bir yere kaldırdı.

Böylece çocuk cesur, güçlü kuvvetli biri olarak büyüdü. Her an vahşi hayvanları yakalamaya ya da bir şehir dolusu insanla savaşmaya hazırdı. Bütün reisler Athamas ve Ino’yla birlikte Kral Aietes’ten altın postu almak için denize açıldığında, uzaklardaki Kolchis diyarında pek çok güzel iş başardı. Ancak Kalydon’a döndüğünde onu yapması gereken daha büyük işler bekliyordu, çünkü babası Oineus, kudretli Artemis’in gazabını üzerine çekmişti. Hasat toplandıktan sonra sarayında büyük bir ziyafet verilmişti ve yakılarak sunulan kurbanlarla Zeus’a ve diğer tanrılara bir ziyafet hazırlanmıştı. Ancak Leto’nun bakire kızı için bir hediyeye düşünülmemişti. Artemis çok geçmeden Oineus’tan öcünü aldı. Bütün meyve ağaçlarını zehirleyen, topraktaki tohumları yok eden ve mısırları başlarını çıkarır çıkarmaz ezen bir yabandomuzu gönderdi. Kudretli dişleri yoluna çıkan her şeyi zehirlediğinden kimse ona yaklaşmaya cesaret edemedi. Reisler uzun bir süre ne yapabileceklerini tartıştılar. Sonunda Meleagros, “Ben gidiyorum, kim peşimden gelecek?” dedi. Kalydon’dan ve civardaki şehir ve ülkelerden kudretli yöneticiler ve cesur gençler, tıpkı Kolchis’ten altın postu almak için Argo gemisine doluştukları gibi çıkıp geldiler. Gelenler içinde Pleuron’da yaşayan Kouretes, ikiz kardeşler Kastor ve Polydeukes, yoldaşı Peirithoös ve Theseus ile

Iason ve Admetos da vardı. Ama hepsinden güzeli Arcadian diyarından gelen bir yabancı, Schoineus'un kızı Atalanta da aralarındaydı. Orada bulunanların çoğu, Atalanta'yı avdan uzak tutmak istedi, çünkü genç kadın güçlü ve hızlıydı, attığını da vuruyordu. Uzak bir ülkeden gelip de onların zaferini paylaşmasını ya da onları küçük düşürmesini istemiyorlardı. Ama Meleagros bu güzel ve cesur kadına âşık olmuştu. "Eğer o ava katılmazsa ben de sizinle gelmem," dedi. Diğerleri bunun üzerine Atalanta'yı kabul ettiler ve av başladı. Domuz başlarda kaçtı. Karşısına çıkanları ezdi, dişleriyle parçaladı. Ama en sonunda bir koyun başında durup öfkeyle savaştı. Atalanta sonunda mızrağını hayvanın böğrüne saplayana ve Meleagros da öldürücü darbeyi vurana kadar pek çok avcı öldü.

Domuzun cesedini Laydon'a götürüp ganimeti paylaşmaya hazırlanırken herkeste büyük bir sevinç hâkimdi. Ancak Artemis'in öfkesi henüz yatışmamıştı. Pleuron'lularla Kalydon'lular arasında bir anlaşmazlık çıkardı. Meleagros hayvanın başını almak istiyor, Pleuron'dan gelen Kouretes de payına yalnızca postun düşmesini istemiyordu. Aralarındaki anlaşmazlık alevlendi, en sonunda Meleagros, Kouretes'in liderini, annesi Althaea'nın kardeşini öldürdü. Ardından domuzun başını alıp Atalanta'ya götürdü ve "Bu ganimetler senin hakkın," dedi. "Ne de olsa domuzu öldüren ilk yara senin mızrağından geldi. Çevikliğin ve iyi atışınla bunu sen hak ettin."

Atalanta ganimetleri alarak Arcadian diyarındaki evine götürdü. Ancak Pleuron halkı öfke doluydu. Kalydon halkına savaş açtılar. Pek çok kez savaşsalar da her seferinde Meleagros'un güçlü kolları ve yiğit kalbi

şehrine zafer kazandırdı. Kouretes ise gitgide moralsizleşti, en sonunda Meleagros'un kılıcıyla mızrağından korkmaya başladı. Ama Meleagros artık halkın arasında görünmüyordu ve sesi cephede diğerlerine şevk vermiyordu. Artık eline mızrağı almıyor, kalkanını kaldırıp korunmuyordu. Evinde, babası Idas'ın ona eş olarak verdiği güzel Kleopatra'nın yanı başında oturuyordu.

Ölümcül anlaşmazlığın hikâyesini dinleyen ve Meleagros'un, erkek kardeşini öldürdüğünü öğrenen annesinin kalbi yasla ve öfkeyle dolmuştu. O büyük öfkesi ve acısıyla öylece oturuyor, yerdeki tozları havaya saçıyor, sert sözlerle görünmez Kral Hades'e ve karanlık tahtı onunla paylaşan Persephone'ye sesleniyordu. "Yerin altındaki ülkenin kralı, oğlum Meleagros'a uzat elini. O, erkek kardeşimin kanında bir annenin sevgisini söndürdü. Ölmesini istiyorum artık." O bunları söylerken gökyüzünde dolaşan korkunç erinyelerden biri onu duydu ve gereğini yerine getirmeye yemin etti. Annesinin ona lanet okuduğunu öğrenen Meleagros çok hidetlenmişti. Odasından çıkıp halkına savaşta yardım etmemesinin nedeni buydu.

Kouretes giderek güç kazandı. Sonunda savaşçıları Kalydon şehrinin önlerine geldiler. Şehir halkı surların dışına çıkamıyordu. Herkesin cesareti kırılmış, moral-leri bozulmuştu. Düşman tarlalarını harap ediyor, en cesur adamları öldürüyordu. Ellerinde çok az yiyecek kalmıştı. Oineus her gün oğluna yalvarıyor, şehrin ileri gelenleri Meleagros'un önünde diz çökerek yardıma gelmesini istiyordu. Meleagros hiçbirine kulak asmadı. Hâlâ odasında, karısı Kleopatra'yla birlikte vakit geçiriyor, ne açlığı ne de insanların iniltilerini duyuyordu. Savaş giderek alevlendi. Titrek surlardaki gevşek taşlar

bir bir düştü. Hırpalanmış kapılar, düşmanı dışarda tutmakta zorlanıyordu. En sonunda Kleopatra kocasının önünde diz çöktü, elini eline aldı ve usulca ismini söyledi. “Ey Meleagros, öfkeni düşündüğün kadar savaşın beraberinde getirdiği kötülükleri de düşün. Şehir düştüğünde, erkekler ölüp de çocuklu kadınlar, ihtiyarlar ve gençler köle alındığında ne olacak? Eğer Pleuron halkı bugün galip gelirse annen sana okuduğu lanet için pişmanlık duyabilir belki ama sen çocuklarının öldürülüşünü, benim köle edilişimi izlersin.” Meleagros bunun üzerine oturduğu sedirden kalkıp mızrağıyla kalkanını aldı. Tek söz etmeden surlara gitti hızla. Kouretes çok geçmeden hedefini asla şaşmayan o mızrak karşısında geri çekildi. Meleagros savaşçıları topladı ve kapıları açıp düşmanın peşinden gitmelerini söyledi. Savaş uzun ve korkunçtu ama sonunda Kouretes kaçtı ve Kalydon halkını tehdit eden tehlike geçti.

Ama Moiralar yanan odun lanetini hatırlıyordu hâlâ. Merhametsiz erinyeler de Althaia’nın lanetini unutmamıştı. Kalydon halkını, Meleagros’a iyiliklerinin karşılığını vermemeleri konusunda uyardılar. “Karısı isteyene kadar ortaya çıkmadı,” dediler. “Biz ona yalvardığımızda kulak asmadı. Sefaletimizi ve gözyaşlarımızı umursamadı. O bize karşı sevgi beslemiyorken biz neden ona sevgi verelim ki?” Halkı, Meleagros’a karşı öfkelendikçe Meleagros’un neşesi iyiden iyiye kaçtı. Yeniden odasına kapandı ve mızrağıyla kalkanını boş boş duvara astı. Bütün gün Kleopatra’nın tatlı sözcüklerini dinlemek, ülkesinin halkı için cesurca savaşmaktan daha fazla mutlu ediyordu onu.

Annesi Althaia, oğlundan gitgide daha da soğudu ve öfkeyle, “Yaşamasının bana ne faydası var ki artık?”

dedi. Yarıısı yanmış odunu gizlediği yerden çıkarıp ocağa attı. Odun bir anda alev alırken Kleopatra'nın kollarında yatmakta olan Meleagros'un gücü de aniden çekilmeye başladı. "Yaşam çekiliyor içimden," dedi. "Beni sımsıkı sar kollarınla. Bırak başkaları lanetler yağdırsın bana, senin sevgi dolu kollarında öleyim." Nefes alışı giderek zayıfladı ama hâlâ sevgi dolu gözlerle Kleopatra'nın gözlerine bakıyordu. Odunun son kıvılcımı sönerken ocakta, Meleagros da mutlu bir iç çekişle ruhunu teslim etti.

Oineus'un evinde ve tüm Kalydon şehrinde keder ve acı hâkimdi. Ama boş yere ağlayıp inliyorlardı. Yaptığı bütün güzel işler, akıllıca önerileri, güçlü kolları geliyordu akıllarına ama en güzel yaşında ölen liderleri için boş yere hayıflanıyorlardı. Althaia'nın acısı ise çok daha derin, çok daha keskindi. Moiralar oğluna yazdıkları kaderi gerçekleştirdince annelik sevgisi yeniden yeşermişti kalbinde. Karısı Kleopatra çok acı çekti ve elinden alınan aşkın özlemini duydu. Oineus'un evinde artık neşe yoktu. Erinye görevini yerine getirmişti. Çok geçmeden Althaia da oğlunun peşinden bilinmez diyara gitti. Kleopatra, Hades ve Persephone'nin karanlık krallığında Meleagros'la karşılaşacak olmanın mutluluğuyla öldü.

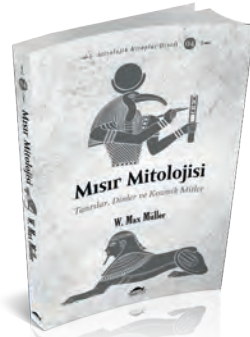
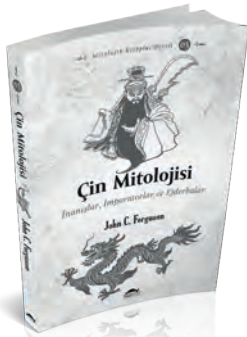
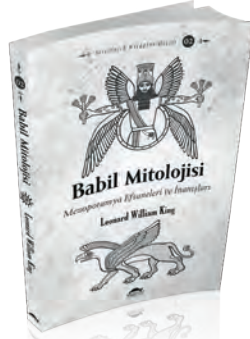

İOMOS

Evadne, Alpheios kıyılarında yeni doğmuş bebeğini izliyordu. Phaisana'da hüküm süren Aipytos'un gazabından korktuğu için kaçıyordu. Delphi'de yaşayan Phoebus Apollon'a yakarırken gözyaşları yalaklarından süzülüyordu. "Ey parlak günün efendisi, çocuğuna bak ve o bu ıssızlıkta yataarken onu koru. Ben daha fazla kalamam yanında." Evadne gitti ve Phoebus, etrafını saran çiçeklerin arasında yatan bebeği balla beslesinler diye iki yılan gönderdi. Ardından Phoebus'un, Evadne'nin oğlunun bilge ve gelecekte yaşanacak şeyleri söyleme gücüyle büyüyeceğine dair sözleri bütün ülkeye yayıldı. Aipytos, evinde yaşayan herkese Evadne'nin oğlunu nerede bulabileceğini sordu. Ama hiçbiri çocuğun nerede olduğunu bilmiyordu, çünkü yılanlar onu yabancı çiçekler tarafından rüzgârdan ve sıcaktan

korunduğu bir koruluğa gizlemişti. Alpheios'un kıyılarındaki uzun sazlık arasında uzun zaman bebeği aradılar. En sonunda menekşeler içinde yatan bir bebek buldular. Aipytos çocuğu aldı ve ona Iamos adını verdi. Cesur ve bilge bir kalple, yaklaşan keder ve sevinçlere dair işaretleri okuyarak, tepesinde uzanan gökyüzünde ya da ayaklarının altındaki yeryüzünde gizli şeylerin nişanlarını görerek büyüdü çocuk. Aipytos'un evinde yaşayan genç oğlanlar ve kızlarla çok az konuşurdu. Genellikle ıssız tepelerde, nehir kenarında dolaşır, bir şeyler mırıldanırdı. Bir gece, yıldızlar gökyüzünde usulca parlarken Iamos, Alpheios'un sularına dalarak Delphi'de yaşayan Phoebus'a ve engin denizlerin efendisi Poseidon'a dua etti. Gözlerini açmaları için yalvardı onlara. İnsanoğullarına, onların göremedikleri şeyleri ifşa edebilmek istedi. Phoebus'la Poseidon onu Pisa ovasını gören yüksek kayalara götürdü. "Şuraya bak Evadne'nin oğlu," dediler. "Alpheios'un beyaz suları nasıl da usulca akıyor denize. İleride kudretli Zeus'un oğlu Herakles burada Hellen evlatlarını bir araya toplayacak ve törensel oyunlarla onları en güçlü şekilde birbirine bağlayacak. Hepsi Zeus'un isteklerini öğrenmek için buraya gelecekler. Sen ve çocukların da kendi kendilerine anlayamadıkları işaretleri burada okuyacaksınız insanlara." Phoebus Apollon, Iamos'un kulaklarına dokundu ve kuşların sesi dosdoğru ileride yaşanacak şeyleri anlatmaya başladı ona. Sanki bir arkadaşını dinleyen biri gibi duyuyordu sözcüklerini. Bütün Argive diyarı onun bilgeliğinden faydalanmak istediği ve önüne görkemli armağanlar bıraktıkları için Iamos çok zengin oldu. Kendinden sonra çocuklarına da gerçekleri söylemeyi ve adil davranmayı öğretti. Kimse bu büyük zenginliği kıskanmadığı gibi bütün insanlar Iamos'un bilge çocuklarını iyilikle yad etti.

Mitolojik Kitaplar Dizisi

Mitolojik Hikâyeler Dizisi

